

**JÄTEHUOLTOKYSELY JYVÄSKYLÄN
KAUPUNKILAISILLE**
Nykytilan kartoitus ja tulevaisuuden odotukset

**Sirpa Liimatainen
Henna Liponen**

**Opinnäytetyö
Huhtikuu 2008**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

Tekijä(t) LIIMATAINEN, Sirpa LIPONEN, Henna	Julkaisun laji Opinnäytetyö	
	Sivumäärä 114	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi JÄTEHUOLTOKYSELY JYVÄSKYLÄN KAUPUNKILAISILLE Nykytilan kartoitus ja tulevaisuuden odotukset		
Koulutusohjelma Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) HINTIKKA-MÄKINEN, Kirsti		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän kaupungin yhdyskuntatoimen katu- ja puisto-osasto		
Tiivistelmä Työn tavoitteena oli kartoittaa Jyväskylän kaupungin jätehuoltopalveluiden nykytilan toimivuutta sekä selvittää kaupungin asukkaiden odotuksia tulevaisuuden jätehuoltopalveluita kohtaan. Kyselyn kautta kaupunkilaiset saivat mahdollisuuden vaikuttaa asiaan ja samalla jätehuoltopalveluiden suunnitteluun saatiin asiakasnäkökulmaa. Kohderyhmänä olivat kaikki Jyväskylän kaupungin asukkaat. Suuren kohderyhmän vuoksi tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen kyselytutkimus. Kyselylomake laadittiin yhteistyössä Jyväskylän kaupungin yhdyskuntatoimen katu- ja puisto-osaston kanssa. Tutkimus toteutettiin sekä kirje- että internetkyselyinä. Kirjekyselyn otanta suoritettiin kaupungin asukasrekisteristä systemaattisella satunnaisotannalla ja kyselyitä postitettiin 221 kappaletta. Internetkyselyyn oli mahdollisuus vastata Jyväskylän kaupungin jätehuollon www-sivuilla. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 304 henkilöä. Kysely suoritettiin tammi-helmikuun aikana 2008. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että yleisesti Jyväskylässä ollaan tyytyväisiä jätehuoltopalveluiden toimivuuteen. Asukkaat olivat myös kiinnostuneita jätehuoltopalveluiden kehittämisestä. Kehittämiskohteiksi nousivat hyötykeräyspisteiden toiminnan kehittäminen, kierrätyksen tehostaminen, neuvontapalveluiden tavoitavuuden parantaminen sekä suurien jätteiden ja ongelmajätteiden loppusijoittamisen helpottaminen. Opinnäytetyömme oli ajankohtainen, mikä näkyi jo vastaajien suuresta kiinnostuneisuudesta. Jätehuoltopalveluiden toimivuudella ja jätteiden synnyn ehkäisyllä on suuri vaikutus ympäristön kuormittumiseen. Työtämme tullaan hyödyntämään Jyväskylän kaupungin jätehuoltolinjausten uudistamisessa sekä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön aineistona.		
Avainsanat (asiasanat) jätehuoltopalvelut, kierrätys, hyötykäyttö, lajittelu, kestävä kulutus		
Muut tiedot		

17.4.2008

Author(s) LIIMATAINEN, Sirpa LIPONEN, Henna	Type of Publication Bachelor´s Thesis	
	Pages 114	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title WASTE MANAGEMENT SURVEY TO THE CITIZENS OF JYVÄSKYLÄ Charting the present situation and expectations for the future		
Degree Programme Degree Programme in Service Management		
Tutor(s) HINTIKKA-MÄKINEN, Kirsti		
Assigned by Street and Park Section of the Community Services of the City of Jyväskylä		
Abstract <p>The aim of this thesis was to chart the present state of the waste management services in the City of Jyväskylä and to find out about future expectations of the citizens of Jyväskylä. Through the survey the citizens had an opportunity to influence the subject and at the same time the waste management services received customers' perspectives. The target group were all citizens of Jyväskylä.</p> <p>Because of the large target group a quantitative questionnaire study was chosen as the research method. The questionnaire was drawn up in cooperation with the Street and Park Section of the Community Services of the City of Jyväskylä. The research was implemented as a letter and Internet enquiry. The letter enquiry sample was taken from the register of residents of the City of Jyväskylä as a systematic random sample and 221 enquiries were sent. There was opportunity to answer the Internet enquiry on the web pages of the Waste Management Services of the City of Jyväskylä. Altogether 304 persons answered the enquiry and it was carried out January to February 2008.</p> <p>The results of the research showed that in general were content with the waste management services in Jyväskylä and the citizens were also interested in developing them. The objects for development were the following: the operation of recycling collection places, making recycling more effective, better access to the consultation services and making large garbages and hazardous waste final disposal easier.</p> <p>Our Bachelor's Thesis was topical which was seen as a great interest in our enquiry of the respondents. The Waste Management Services' function and the prevention of generation of waste have a large effect on environmental pollution. Our Bachelor's Thesis will be used to reconstruct the definition policy of waste management of the City of Jyväskylä and as a material for Polytechnic Master's Thesis.</p>		
Keywords waste management services, recycling, benefit use, sorting of wastes, sustainable consumption		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	4
2 JÄTEPOLITIIKKA	6
2.1 Jätelaki.....	7
2.2 Jätelain uudistukset	8
2.3 Valtakunnallinen jätesuunnitelma.....	8
2.4 Kuntien rooli jätehuollon järjestämisessä	9
3 JÄTEHUOLTOPALVELUT	11
3.1 Jätehuolto julkisena palveluna	11
3.2 Jätehuolto Jyväskylässä	12
3.3 Jäteneuvontapalvelut.....	14
3.4 Jätehuollon kustannukset	14
4 JÄTTEIDEN HYÖDYNTÄMINEN	16
4.1 Jätteiden lajittelu	16
4.1.1 Kuivajäte	17
4.1.2 Biojäte	17
4.1.3 Keräyspaperi	18
4.1.4 Keräyspahvi ja –kartonki	18
4.1.5 Keräysmetalli.....	18
4.1.6 Keräyslasi.....	18
4.1.7 Sähkö- ja elektroniikkaromu (SER)	19
4.1.9 Ongelmajätteet	19
4.2 Kierrätys.....	19
4.3 Jätteiden loppusijoitus.....	20
5 EKOLOGINEN KULUTUS	20
5.1 Kestävä kuluttaminen.....	22
5.2 Kestävän kulutuksen ja tuotannon toimikunta (KULTU).....	23
5.3 Ekotehokkuus	23
5.3.1 Ekologinen selkäreppu	24
5.3.2 Ekologinen jalanjälki.....	25
5.4 Ympäristömerkit ohjaavat kuluttajaa	25
5.4.1 Pohjoismainen ympäristömerkki, Joutsenmerkki.....	26
5.4.2 Euroopan ympäristömerkki, Kukkamerkki	26
5.4.3 EU:n energiamerkki.....	26

6 KYSELYN SUORITTAMINEN	27
6.1 Tutkimuksen lähtökohta ja tavoite.....	27
6.2 Tutkimusmenetelmä.....	27
6.3 Otanta.....	28
6.4 Kyselylomake ja kyselyn toteutus	29
6.5 Reliabiliteetti ja validiteetti.....	30
7 KYSELYN TULOKSET	32
7.1 Vastaaajien taustatiedot.....	32
7.2 Jätteiden lajittelu	35
7.3 Jätehuollon toimivuus	38
7.4 Jätehuoltopalvelut.....	42
7.5 Kulutuskäyttäytyminen	48
7.6 Jäteneuvonta	51
8 POHDINTA.....	56
LÄHTEET	61
LIITTEET	
Liite 1. Saatekirje.....	63
Liite 2. Kyselylomake.....	64
Liite 3. Tiedote.....	68
Liite 4. Jätteiden lajittelun yksinkertaistaminen.....	69
Liite 5. Jätteiden kierrätyksen ja hyötykäytön kehittäminen.....	79
Liite 6. Toivottavat jätehuoltopalveluiden lisäpalvelut tulevaisuudessa.	90
Liite 7. Toivottavin viestintäkanava jäteneuvonnan toteuttamiseen.....	99
Liite 8. Odotukset jäteneuvontapalveluita kohtaan tulevaisuudessa.....	109
KUVIOT	
KUVIO 1. Vastaaajien ikäjakauma	32
KUVIO 2. Vastaaajien asuntotyyppi	33
KUVIO 3. Vastaaajien asuinalue	34
KUVIO 4. Vastaaajien koulutustausta	35
KUVIO 5. Jätehuollon toimivuus ja ajanmukaisuus Jyväskylässä	38
KUVIO 6. Aiheuttaja maksaa -periaate.....	39
KUVIO 7. Palveluiden tavoitettavuus ja tasapuolisuus ikäryhmittäin.....	40

KUVIO 8. Jätehuoltopalveluiden tasapuolisuus eri kiinteistöille.....	41
KUVIO 9. Jätehuoltopalveluiden tasapuolisuus kiinteistöittäin	41
KUVIO 10. Nykyiset jätehuollon järjestelyt ennaltaehkäisyyn kannusteena	42
KUVIO 11. Tyytyväisyys hyötykeräyspisteiden sijaintiin alueittain.....	43
KUVIO 12. Tyytyväisyys hyötykeräyspisteiden lukumäärään asuinalueittain ..	44
KUVIO 13. Kokemukset hyötykeräyspisteiden siisteydestä ja roskattomuudesta.....	45
KUVIO 14. Ongelmajätteiden keräyksen tavoitettavuus.....	46
KUVIO 15. Suurista jätteistä eroon pääseminen	47
KUVIO 16. Tuotteen ympäristöystävällisyyden vaikutus ostopäätökseen	49
KUVIO 17. Panttijärjestelmä taloudellisena ohjauskeinona.....	51
KUVIO 18. Neuvontapalveluiden toimivuuden kokeminen ikäryhmittäin	52
KUVIO 19. Tiedotuksen toimivuus jätehuollon muutoksista	53
KUVIO 20. Halukkuus informaatioon internetin kautta	54

1 JOHDANTO

Jätehuollolla on suuri merkitys ympäristön tilan kannalta, ja asia koskettaa meitä jokaista. Kohonneen kulutuksen myötä jätteiden määrä on lisääntynyt jatkuvasti ja jätteiden kirjo on laajentunut. Jätteiden lajittelulla ja hyödyntämisellä voidaan vähentää ympäristön kuormittumista ja tukea kestävä kehityksen periaatteita. Yksi kestävä kehityksen periaatteista on tukea luonnonvarojen kestävä käyttöä, jonka yhtenä päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Jokainen Jyväskylän asukas tuottaa kotitaloudessaan noin 361 kiloa jätettä vuodessa, ja kaikelle tälle jättemäärälle on löydettävä loppusijoituspaikka.

Jätehuolto on kunnan tuottamaa yhdyskuntateknistä palvelua. Yhteiskuntamme kehittyessä myös jätteidenkäsittelyn ja hyödyntämisen on kehityttävä. Jyväskylän kaupunki on ajanmukaistamassa jätehuoltolinjauksiaan. Opinnäytetyömme on osa esiselvitystä Jyväskylän kaupungin jätehuoltolinjauksien uudistamista varten, ja työtämme tullaan käyttämään aineistona ylemmän ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan koulutusohjelman opinnäytetyössä. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Jyväskylän kaupungin yhdyskuntatoimen katu- ja puisto-osasto. Työssämme selvitimme yhden jätehuollon sidosryhmän, eli kaupungin asukkaiden, mielipiteitä jätehuoltopalveluiden nykytilan toimivuudesta sekä tulevaisuuteen kohdistuvista odotuksista. Kyselyyn vastaamalla kaupunkilaiset saivat mahdollisuuden vaikuttaa ja tuoda julki kehittämisideoita jätehuoltopalveluiden tulevaisuuden suunnitteluun. Teimme yhteistyötä ja saimme asiantuntijan neuvoja työhömmme Jyväskylän kaupungin yhdyskuntatoimen katu- ja puisto-osaston tiedottaja Terttu Nybergiltä.

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen kyselytutkimus, ja kohderyhmänä oli Jyväskylän kaupungin kaikki asukkaat. Tutkimus suoritettiin sekä kirje- että internetkyselynä. Internetkyselyyn oli mahdollista vastata Jyväskylän kaupungin jätehuollon www-sivuilla. Kyselyn vastausten kautta jätehuoltopalveluihin saadaan asiakasnäkökulmaa ja käytännönläheisiä suuntaviivoja kehitykseen. Vastauksia saimme kaiken kaikkiaan takaisin 304 kappaletta.

Työmme aihe on ajankohtainen, ja suuren vastausmäärän perusteella voidaan päätellä, että asiasta ollaan yleisesti kiinnostuneita. Ympäristöasiat ovat olleet mediassa esillä viime aikoina, mikä on todennäköisesti lisännyt ihmisten tietoisuutta ympäristöasioiden todellisesta tilanteesta. Kulutustapojen ja asenteiden tulisi muuttua, jotta tulevaisuus voitaisiin turvata. Kestävän kuluttamisen aikaansaamiseksi tarvitaan sitoutumista kestävän kehityksen periaatteisiin. Viisaasti valitsemalla yksittäinen kuluttaja voi elintavoillaan ja hankinnoillaan vähentää luonnonvarojen kulutusta sekä ympäristöhaittoja.

2 JÄTEPOLITIikka

Suomen ja EU:n jätepolitiikan tavoite on edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä sekä ehkäistä ja torjua jätteistä terveydelle ja ympäristölle aiheutuvaa haittaa. EU:n jätepolitiikan yleistavoitteet sisältyvät hyväksytyyn jätestrategiaan, jätteen synnyn ennaltaehkäisyyn ja kierrätyksen strategiaan. Jätepolitiikan päämäärät ovat muuttuneet, vaatimukset tiukentuneet, ja EU:n sääntely on tehnyt niistä yksityiskohtaisemmat. Strategia painottaa EU:n jätepolitiikkaan myös elinkaarinäkökulmaa. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

Suomen ja EU:n jätepolitiikka perustuu laadittuihin jätepolitiikan periaatteisiin. Ehkäisyyn periaatteella tarkoitetaan ohjausta ja toimintaa, joilla vähennetään jätteen tuottamista ja haitallisuutta. Aiheuttaja maksaa -käytännöllä jätteen tuottaja vastaa kaikista jätehuoltokustannuksista tuotteen elinkaaren aikana. Myös joidenkin tuotteiden valmistajilla ja maahantuojilla on vastuu tuotteidensa jätehuollosta. Varovaisuusperiaatteella tarkoitetaan jätteistä ja jätehuollosta mahdollisesti aiheutuvien vaarojen ennakoimista. Läheisyysperiaatteella pyritään siihen, että jätteet käsitellään mahdollisimman lähellä niiden syntypaikkaa. Tällä toimintaperiaatteella pyritään vähentämään kuljetuksista aiheutuvia ympäristöhaittoja. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

EU:n peruseriaatteiden mukaisesti ympäristönsuojelun korkea taso pyritään saavuttamaan aiheuttamatta häiriöitä markkinataloudelle. Tämän vuoksi jätealalla tarvitaan yhteinen lainsäädännöllinen perusta, yhteiset käsitteet, määritelmät ja periaatteet sekä vertailukelpoiset tiedot ja tilastot. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

Euroopan Yhteisö asettaa omat tavoitteet ja vaatimuksensa tulevaisuuden jätehuollolle. EY:n kaatopaikkadirektiivi edellyttää strategian laatimista biohajoavien jätteiden käsittelyyn kaatopaikoilla. Biohajoavalla jätteellä tarkoitetaan biologisesti hajoavaa jätettä, joita ovat mm. elintarvike-, puutarha-, puu-, paperi- ja kartonkijäte. Vuonna 2006 biohajoavaa jätettä syntyi yhdyskunnissa 1,8 miljoonaa tonnia, joka on 70 % syntyneestä kokonaisjättemäärästä. Laaditun kansallisen strategian tavoitteena on vähentää biohajoavan jätteen kaatopaikkakäsittelyä. Strategialla pyritään vähentämään kaatopaikkojen kasvihuone-

kaasupäästöjä sekä ympäristö- ja terveyshaittoja ja edistää biohajoavan yhdyskuntajätteen kierrätystä ja muuta hyödyntämistä. Laaditun strategian mukaisesti kaatopaikalle sijoitettavan biohajoavan yhdyskuntajätteen määrää tulee vähentää asteittain vuoteen 2016 mennessä, jolloin kaatopaikoille voi sijoittaa enää 25 % biohajoavia yhdyskuntajätteitä vuoden 1994 jätemäärästä. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää toimia, joilla ehkäistään jätteen syntymistä ja lisätään kierrätystä. Näiden toimien seurauksena tulee todennäköisesti rakentaa lisää uusia jätteidenkäsittely- tai hyödyntämislaitoksia. Jätehuoltoratkaisuista päättävät kunnat ja muut toimijat jätehuoltoalueittain. (Valtion ympäristöhallinto, 2008.)

2.1 Jätelaki

Ensimmäinen jätelaki Suomessa astui voimaan vuonna 1979. Lain alkuperäisenä tavoitteena oli säädellä niitä ongelmia, joita tuotantotoiminnasta ja kulutuksesta syntyneet jätteet aiheuttivat. 1.1.1994 jätelaki uudistettiin ja yhdenmukaistettiin Euroopan Unionin vastaavan lainsäädännön kanssa. Jätelain yleisenä tavoitteena on tukea kestävästä kehityksestä edistämällä luonnonvarojen järkevää käyttöä sekä ehkäisemällä ja torjumalla jätteistä aiheutuvaa vaaraa ja haittaa ympäristölle. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

Jätelaki koskee tuotannossa ja kulutuksessa syntyviä jätteitä mukaan lukien ongelmajätteet. Jätelain avulla pyritään ohjaamaan jätehuoltoa sekä voimakkaasti vähentämään jätteiden syntyä. Jätelaki sisältää säännökset jätteiden synnyn ehkäisemisestä, jätteiden hyödyntämisen edistämisestä, jätehuollon muusta järjestämisestä, roskaantumisen ja maaperän saastumisen ehkäisemisestä sekä roskaantumisen ja saastumisen alueen puhdistamisesta. Jätelain tavoite noudattaa kansainvälisesti hyväksytyjä periaatteita. Yksi jätelain osa-alue on jäteneuvonnan järjestäminen. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

Kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jätteiden syntymistä on ehkäistävä tuotteen elinkaaren kaikissa vaiheissa valmistuksesta jätehuoltoon. Vasta viime vaiheessa turvaututaan jälkihoitoon, eli varsinaiseen jätehuoltoon. Hyödyntämisveloitteen mukaan jäte on hyödynnettävä, jos se on teknisesti mahdollista ja jos hyödyn-

tämisestä ei aiheudu lisäkustannuksia verrattuna muulla tavoin järjestettyyn jätehuoltoon. Ensisijaisesti on pyrittävä hyödyntämään jätteen sisältämä aine ja toissijaisesti sen sisältämä energia. Jätelaki velvoittaa lisäksi käyttämään jätehuollossa ympäristöä vähiten kuormittavaa ja käyttökelpoisinta tekniikkaa. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

2.2 Jätelain uudistukset

Suomen jätealan lainsäädäntöä on ryhdytty uudistamaan. Eduskunta teki uusia säädöksiä jätelakiin keväällä 2007. Lain osittaiset muutokset astuivat voimaan kesäkuun 1. päivänä 2007. Uusien säädöksen tarkoituksena oli muuttaa ja selventää yhdyskuntajätehuollon vastuunjakoja. Uusien säädöksen seurauksena jätehuollon järjestämismääräykset voidaan selvemmin jaotella. Yhdyskuntajätteestä ja siihen rinnastettavasta julkisen toiminnan jätteestä jätehuollon järjestämisen vastuu on kunnalla. Elinkeinotoiminnassa syntyvien jätteiden jälkikäsittelystä vastaa jätteen tuottaja. Tuottajavastuun piiriin kuuluvat jätteet, joiden jätehuollon järjestämisestä vastaavat kyseisten tuotteiden valmistajat, maahantuojat ja pakkaajat. (Yhdyskuntajätehuollon pelisäännöt, 2007.)

Ympäristöministeriö asetti työryhmän valmistelemaan uudistusta lokakuussa 2007. Ympäristöministeriön toimesta lainsäädäntö tullaan ajanmukaistamaan 30.4.2010 mennessä. Lainsäädännöllistä ohjausta tarvitaan jätteen synnyn ehkäisyn, jättemateriaalin kierrätyksen ja energiahyödyntämisen tehostamiseksi. Työryhmän tehtävänä on arvioida nykyisen jätelainsäädännön ongelmia, puutteita ja vahvuuksia sekä mahdollisia ristiriitoja ja päällekkäisyyksiä muun lainsäädännön kanssa. Erityisesti tulee pohtia mahdollisuuksia lainsäädännöllisiin ohjauskeinoihin, joilla jätteiden syntyä saataisiin ehkäistyä sekä hyötykäyttöä lisättyä. Työryhmä perehtyy ympäristö- ja jätepolitiikan sekä jätehuollon kehityssuuntiin Suomen, EU:n sekä kansainvälisen tason kautta. Se tulee laatimaan ehdotuksen uudesta jätealaa säätelevästä laista ja asetuksista. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

2.3 Valtakunnallinen jätesuunnitelma

Euroopan yhteisön jätelainsäädäntö edellyttää, että jokaisella sen jäsenmaalla on voimassa oleva jätehuoltosuunnitelma tai -suunnitelmia. Suomen valtakunnallista jätesuunnitelmaa päivitetään säännöllisin väliajoin. Ympäristöministe-

rion työryhmä on tuottanut ehdotuksen uudeksi valtakunnalliseksi jätesuunnitelmaksi vuoden 2007 alussa. Alueelliset ympäristökeskukset ovat laatineet kukin alueellisen jätesuunnitelman. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

Valtakunnallisen jätesuunnitelmaan (VALTSU) tulee sisällyttää jätepoliittiset linjaukset tuleville vuosille huomioiden EU:n esittämät tavoitteet sekä kansainväliset velvoitteet. Valtiovallan tulee laatia suunnitelma ohjauskeinoista, tehdä ehdotus eri toimijoiden rooleista tavoitteiden toteutuksessa sekä arvioida yhteiskunnallisesti jätehuollon kehittämis- ja ohjaustarpeita. Valtakunnallisella jätesuunnitelmalla pyritään ohjaamaan alueellisten jätesuunnitelmien laatimista. VALTSU:ssa esitetyt tavoitteet eivät ole sitovia ohjauskeinoja, mutta jos ne päätetään ottaa käyttöön, ovat ne merkittäviä. Valtakunnallista jätesuunnitelmaa ollaan uudistamassa, ja siinä painotetaan jätepolitiikan yhtenäistämistä, jotta se huomioisi enemmän tuotantoketjujen materiaalivirrat ja ympäristövaiikutukset. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

Valtakunnallisen jätestrategian mukaan jätehuoltotoimet on asetettu arvojärjestykseen. Tärkeimmäksi kohdaksi tässä arvojärjestyksessä on nostettu jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentäminen. Arvojärjestyksen mukaan kiertäytystä ja jätteiden hyötykäyttöä tulisi korostaa. Hyötykäyttöön kelpaamattomalle jätteelle tulee taata turvallinen loppukäsittely. (Valtion ympäristöhallinto, 2007.)

2.4 Kuntien rooli jätehuollon järjestämisessä

Kunnan tehtävä jätehuollon järjestämisessä kohdistuu asumisessa syntyvään jätteeseen, eli yhdyskuntajätteeseen. Teollisuusjätteestä vastaa jätteen tuottaja, eikä kunnan ole pakko ottaa sitä jätehuoltansa piiriin. Kunnan tehtäviin kuuluu huolehtia jätehuollon palvelujärjestelmästä sekä viranomaispäätöksenteosta. Kunta asettaa jätehuoltomääräykset, jotka koskevat kaikkea jätehuolto toimintaa kunnan alueella. Kunta voi ulkoistaa osan tehtävistään ulkopuolisille toimijoille. Kunta on kuitenkin viime kädessä vastuussa palveluiden toimivuudesta. Kunnan jätehuoltotehtävät voidaan jakaa kolmeen eri osaan, joita ovat viranomaistehtävät, palvelutehtävät ja ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävät. Jokaisella tehtäväalueella on selkeät ominaispiirteet, joiden tunte-

minen työnjaon ja valvonnan kannalta on välttämätöntä. (Suomen Kuntaliitto 2006, 9 – 10.)

Viranomaistehtävissä kunta käyttää julkista valtaa ja antaa erinäisiä määräyksiä sekä tekee muita jätehuoltoa koskevia päätöksiä, jotka kohdistuvat kuntalaisiin tai kunnan alueella tapahtuvaan toimintaan. Viranomaistehtäviin kuuluvat myös jätehuoltomääräysten hyväksyminen, jätteenkuljetuksen ja käsittelyn järjestäminen sekä niistä perittävien maksujen luokittelu. Kunnan viranomaistehtäviin osallistuvat valtuusto, kunnanhallitus, lautakunnat, johtokunnat ja viranhaltijat. Kunnan viranomaistehtävät on määritelty jätelaissa, ja niitä ei voida ulkoistaa. Viranomaispäätökset määrittelevät palvelutehtävien järjestämisen. (Suomen Kuntaliitto 2000, 34 – 35.)

Kunnan palvelutehtäviä ovat jätehuollon käytännön toteuttaminen ja täytäntöönpano sekä neuvontapalvelut. Palveluiden ostamisesta sovitaan palvelujen tuottajan kanssa huomioiden hankinta- ja kilpailuttamissäännökset. Jätelain yksi lähtökohta on, että jätteenkuljetukset on järjestettävä pääsääntöisesti koko kunnan alueella. Viranomaisvastuu kaikista jätehuollon toiminnoista on aina kunnalla. Kunnan tehtäviin kuuluu myös järjestää yhdyskuntajätteen hyödyntäminen ja sen käsittely. Kunta voi hoitaa tehtävän itse tai ulkoistaa ulkopuolisen toimijan hoidettavaksi. Myös ongelmajätteen hyödyntäminen ja käsittelyn järjestäminen on kunnan tehtävä. Kunnan toimivallassa on antaa paikallisia jätehuoltomääräyksiä. Jätehuoltomääräykset voivat koskea mm. jätteiden keräystä, lajittelua, kuljetusta ja käsittelyä sekä jätehuollon järjestämisen teknisiä vaatimuksia, ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisyä ja jätehuollon valvontaa. (Emt. 34 – 35.)

Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on valvoa jätelain mukaisten säännösten ja määräysten noudattamista. Valvontaan osallistuvat myös alueelliset ympäristökeskukset. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai alueellinen ympäristökeskus voivat antaa jätelain rikkomuksista kieltoja, rajoituksia tai muita määräyksiä sekä liittää näihin määräyksiin uhkasakon tai muun rangaistuksen. (Suomen Kuntaliitto 2006, 11 – 12.)

3 JÄTEHUOLTOPALVELUT

Jätehuollolla tarkoitetaan jätteen keräystä, kuljetusta, hyödyntämistä ja käsittelyä sekä näiden toimintojen tarkkailua ja käsittelypaikan jälkihoitoa. Jätteet syntyvät kulutukseen ja tuotantoon perustuvasta elämäntavasta. Suomen laki määrittelee jätteen aineeksi tai esineeksi, jonka sen haltija on poistanut, aikoo poistaa tai on velvollinen poistamaan käytöstä. Euroopan Unionin jätedirektiivi määrittelee jätteen samalla tavoin. Jätteet voidaan jaotella esimerkiksi synty- paikan, ominaisuuksien, haitallisuuden tai käsittely- ja lajittelumahdollisuuksi- en mukaan. Suomessa suurin osa jätteistä syntyy kaivoksissa, teollisuudessa ja maataloudessa. (Hakala & Välimäki 2003, 373 – 376.)

Hyötykäytön näkökulmasta jäte on oikeastaan vain väärässä paikassa olevaa raaka-ainetta. Yhdyskuntajäte on näkyvin ja puhutuin jätelaji, jo sen vuoksi, että jokainen ihminen vaikuttaa sen syntyyn päivittäisellä toiminnallaan. Kuitenkin jätteiden kokonaismäärästä vain noin viisi (5) prosenttia on yhdyskunta- jätettä. Jätettä syntyy tuotteen tai palvelun elinkaaren kaikissa vaiheissa, kuten raaka-aineiden hankinnassa, tuotannossa, käytössä sekä itse jätteiden käsittelyssä. (Emt. 373 – 376.)

Kotitalouksissa syntyvästä jätteestä yksi kolmasosa on biojätettä, yksi kolmasosa paperijätettä ja loput muovina, lasina, metallina ja muuta jätettä. Ongelmajätteitä syntyy kaikessa toiminnassa, ja niiden määrä on noin yksi prosentti kaikista jätteistä. Jäte on hyödynnettävä ensisijaisesti aineena tai kierrättämäl- lä. (Suomen Kuntaliitto 2000, 26 - 27.)

3.1 Jätehuolto julkisena palveluna

Julkinen hallinto tuottaa laajaa palvelutarjontaa. Palvelujen lähtökohta on taata kaikille asukkaille samanlaiset palvelut riippumatta varallisuudesta, asuinpai- kasta tai muusta eriarvoisuuden tekijästä. Julkisten palveluiden perusarvoja ovat tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus. Pääsääntöisesti julkinen hallinto tuottaa palvelut itse mm. perustettujen virastojen, laitosten ja toimistojen kautta. Kai- ken palvelutuotannon lähtökohtana ovat asiakkaiden tarpeet ja tarpeisiin vas- taavat palvelut. (Hautamäki 1992, 48 – 53.)

Kansalaisten näkökulmasta julkiset palvelut muodostavat kokonaisuuden, jossa eri toimijat tuottavat palveluita sekä yhteistyössä että kilpaillen. Suomessa julkisten palveluiden keskeisiä tuottajia ovat kunnat ja valtio. Palvelutuotannon lähtökohtina ovat asiakaslähtöisyys ja kustannustehokkuus. Nykypäivän yhteiskunnassa ihmiset ovat niin äänestäjiä kuin veronmaksajia, ja tämän kautta julkisten palveluiden käyttäjä on asiakas, joka haluaa rahoilleen täyden vastineen. Julkisten palveluiden tarkoituksena on palvella niin asiakasta kuin koko yhteiskuntaa. (Suomen Kuntaliitto 1998, 4 – 7.)

Jätehuoltoa tarkastellaan harvoin julkisena palveluna vaikka se sitä onkin. Jätehuoltopalvelu eroaa julkisten palveluiden toimintaperiaatteista siinä, että sen toimintaa ei rahoiteta verovaroin vain kustannukset kerätään jätehuoltomaksuina jätteiden tuottajilta. Jäteveroa jätteen tuottaja joutuu maksamaan vaan suoraan kaatopaikalle toimitettavasta jätteestä. Jätehuolto on kunnan järjestämää julkista palvelua kaikille kunnan alueella asuville asukkaille.

3.2 Jätehuolto Jyväskylässä

Jätehuolto on viimeisen kymmenen vuoden aikana muuttunut nopeasti. Kehityksen edetessä myös jätteiden käsittely ja hyödyntäminen tulee tehostumaan. Jyväskylä on kooltaan suuri kaupunki, ja sen asukasluku oli vuoden 2007 lopussa 85 385. Jyväskylän kaupunki on pystynyt vastamaan hyvin kehityksen mukanaan tuomiin uudistuksiin. Lajittelu on mahdollistanut sen, että noin puolet jätteistä saadaan hyödynnettyä. Hyödynnettävät materiaalit saadaan uudelleen käyttöön, ja jätteenkäsittelykeskukseen, eli kaatopaikalle, päätyy yhä pienempi osa jätteistä. Jyväskylän jätehuoltopalveluista ja järjestelyistä vastaa yhdyskuntatoimen alaisuudessa toimiva kaupungin katu- ja puisto-osasto. Osaston vastuulla on jätteenkuljetusten kilpailuttaminen, jätteiden käsittelystä ja vastaanotosta sopiminen, hyötyjätepalvelujen järjestäminen, kotitalouksien ongelmajätepalvelujen järjestäminen, jäteneuvonta ja tiedotus sekä erinäiset viranomaispalvelut. Tämän hetken yhä enemmän näkyvä trendi on palveluiden ulkoistaminen, ja tämä näkyy myös jätehuoltopalveluiden toteutuksessa. (Jyväskylän kaupunki, 2007.)

Jyväskylän kaupungin bio- ja kuivajätteet käsitellään Mustankorkea Oy:n jätteenkäsittelykeskuksessa. Kaupungilla on hyötyjätteiden vastaanotosta ulkoistetut sopimukset eri toimijoiden kanssa. Keräyskartongin vastaanotosta vastaa Mustankorkea Oy, ja sieltä se toimitetaan uudelleenkäsiteltäväksi pahvin raaka-ainekäyttöön. Keräyslasi toimitetaan Mustankorkea Oy:lle. Siellä se murskataan, ja sitä käytetään kaatopaikan pintasuojarakenteissa korvaamaan so-
raa. Kierrätetyn metallin vastaanottaa Stena Metall Oy, josta se toimitetaan uuden metallin raaka-aineeksi. Hyötykeräyspisteiden hoidosta on sopimus Total kiinteistöpalvelut Oy:n kanssa. Tällä hetkellä Jyväskylässä jätteenkuljesta hoitaa kaksi urakoitsijaa, Lassila & Tikanoja Oyj ja Sihvari Oy. (Jyväskylän kaupunki, 2007.)

Jyväskylässä toimii ajanmukaisia kierrätyskeskuksia. Yksi suuri toimija on EkoCenter Jyväskylä, jonka toiminta-ajatuksena on täydentää ja tehostaa Jyväskylässä jätteiden kierrätystä. EkoCenterin toiminta on alkanut vuonna 1997, ja sen toiminnasta vastaa Työvalmennussäätiö Tekevä. Keski-suomalaisten EkoCentereiden kautta kierrätetään tekstiilejä, jalkineita, huonekaluja ja kodin tavaroita. Ketjun päätavoitteena on jatkaa tuotteiden elinkaarta ja edesauttaa ekologisesti kestävästä kehitystä. EkoCenter järjestää myös kierrätysneuvontaa. (EkoCenter, 2008.)

Helmikuun 2008 alussa Jyväskylään avattiin uusi kierrätyskeskus EkoCenter Raksa. Uusi rakennuskierrätyskeskus myy ja vastaanottaa käytettyä rakennusmateriaalia. Kierrätyskelpoista rakennustavaraa ovat esimerkiksi LVI-osat, hellat, kodinkoneet, laudat ja ikkunat. Raksan tiloissa myydään käytettyjä rakennustarvikkeita sekä rakennetaan uusia pienrakennuksia ja korjataan vanhoja huonekaluja. Rakennuskierrätyskeskus Raksa perustettiin yhteistyössä Jyväskylän työvalmennussäätiö Tekevän ja Jyväskylän katulähetystön kanssa. Raksa täydentää kierrätystoimintaa kankitiellä. Seppälän teollisuusalueen kankitieltä löytyvät ennestään EkoCenterin vaatekirppis sekä EkoCenter Jyväskylä, joka valmistaa käytetyistä vaateista mm. tekstiilejä teollisuuden tarpeisiin. (Nieminen 2008,8.)

3.3 Jäteneuvontapalvelut

Jäteneuvonnalla pyritään vähentämään kaatopaikoille päätyvän jätteen määrää ja haitallisuutta neuvonnan, tiedottamisen sekä vaikuttamisen avulla. Käytännössä jäteneuvontatyö koostuu oppaiden ja esitteiden laatimisesta, koulutus- ja neuvontapalveluista, kampanjoinnista, neuvonnan seurannasta ja vaikuttavuuden arvioinnista. Neuvonnan tavoitteita tuetaan jätehuoltomääräyksillä sekä taloudellisella ohjauksella. Jäteneuvonnan kohderyhmiä ovat kaikki jätteen tuottajat. Jäteneuvonnan keskeisiä aihealueita ovat jätteiden synnyn ehkäisy, lajittelu, kierrätys, jätteiden energiahyödyntäminen, kompostointi ja jätemaksutaksat. (Valtion ympäristöhallinto, 2008.)

Jäteneuvonnalla tulisi pyrkiä myös vaikuttamaan kuluttajien ostokäyttäytymiseen. Koska asenteiden muutos on hidasta, tulee neuvonnan olla pitkäjänteistä ja suunnitelmallista. Kuluttajia tulisi opastaa ja rohkaista valitsemaan tuotteita, jotka ovat uudelleenkäyttö- ja kierrätyskelpoisia. Kunta on ensisijaisesti vastuussa jäteneuvontapalveluiden järjestämisestä, mutta jätesuunnittelua ja jätelainsäädäntöä koskevia kysymyksiä voi tiedustella myös alueellisilta ympäristökeskuksilta tai Suomen ympäristökeskukselta. (Yli-Kauppara, H. 1997, 97 – 99.)

3.4 Jätehuollon kustannukset

Jätelain mukaan kunta perii järjestämästään jätehuollosta ja siihen liittyvistä tehtävistä sille aiheutuvien kustannusten kattamiseksi jätemaksua. Tällöin jokainen jätteen tuottaja osallistuu jälkihoidon rahoitukseen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Jättemaksu voi koostua yhdestä tai useammasta jätemaksusta. Kunta perii järjestämästään jätehuollosta maksun kiinteistöiltä tai muilta jätteen tuottajilta. Jättemaksuilla katetaan kotitalouksien ongelmajätehuolto, aluekeräyspisteiden ylläpito, hyötyjätteiden käsittelykustannukset, jäteneuvonta ja tiedottaminen, jätehuollon hallinto- ja kehittämiskulut. Minimivaatimuksena on, että kunta perii kaikki jätehuollon kustannukset jätemaksuissa. Kustannuksiin lukeutuvat myös käsittelypaikkojen perustaminen, käyttäminen, käytöstä poistaminen sekä jälkihoidon kustannukset. (Suomen Kuntaliitto 2000, 34 – 35.)

Jätetaksa on asiakirja, jossa luetteloidaan käytössä olevat jätemaksut ja niiden laskentaperusteet yksikköhintoineen. Jätetaksalla täydennetään jätelain säännöksiä. Kunnassa on oltava voimassa oleva jätetaksa, jotta jätemaksua voidaan periä. Jätelakiin perustuva jätetaksa on niin sanotusti julkisoikeudellinen maksu, jota voidaan periä ulosottoteitse. Jättemaksutaksan hyväksyy valtuusto, jollei toisin ole määrätty. Maksut määritellään kunnan alueella yhtenäisin perustein. (Suomen Kuntaliitto 2006, 35 - 39.)

Jyväskylässä jätehuoltomaksuilla kustannetaan kunnan järjestämän jätehuollon aiheuttamat jätteenkuljetus- ja käsittelykustannukset, pienkiinteistöjen hyötyjätehuollon kustannukset sekä kotitalouksien ongelmajätehuollon järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Lisäksi jätemaksuilla kustannetaan jäteneuvonta ja lemmikkieläinten hautausmaan ylläpito, sekä kotitalouksien suurten jätteiden kuljetuspalvelusta kaupungille aiheutuvat kustannukset. Voimassa olevat jätetaksat on uudistettu 1.1.2008. (Jyväskylän kaupunki, 2007.)

Kaupungin alueella suuri osa asukkaista asuu joko kerros- tai rivitaloissa. Edellä mainituissa kiinteistötyypeissä asuvat kohtaavat jätehuollon laskuja harvoin, tai ei lainkaan. Jätehuollon kustannukset ovat sisällytetty vuokraan tai yhtiövastikkeeseen, ja laskujen maksu hoidetaan yleensä muun toimijan, kuten isännöitsijän, kautta. Vain omakotitaloissa asuvat vastaanottavat omat jätehuoltolaskunsa.

Jäteverolailla peritään kaatopaikalle toimitettavasta jätteestä valtiolle veroa. Veroa joutuvat maksamaan kaatopaikan pitäjät, joita ovat yleensä kunnat tai kuntien omistamat alueelliset jätehuolto-yhtiöt. Jäteveron tarkoituksena on ohjata jätteiden synnyn vähentämistä sekä hyödyntämisen lisäämistä. (Suomen Kuntaliitto 2000, 30.)

4 JÄTTEIDEN HYÖDYNTÄMINEN

Jätteiden määrä on lisääntynyt jatkuvasti, ja jätteiden kirjo on laajentunut. Lain mukaan jätehuolto on järjestettävä mahdollisuuksien mukaan siten, että jätteet voidaan käyttää uudelleen tai muutoin hyödyksi, ja ettei jätteistä aiheudu haittaa ympäristölle. Jos luonnonvarojen kulutus jatkuu yhtä kiivaana kuin tällä hetkellä, tulevat kaatopaikat ylikuormittumaan ja ympäristöhaitat lisääntymään. Jätehuollolla on suuri merkitys ympäristötilan kannalta. Jätteiden lajitte- lulla ja hyödyntämisellä voidaan vähentää ympäristön kuormittumista ja edesauttaa kestävästä kehitystä.

4.1 Jätteiden lajittelu

Oikeanlaisella jätteidenlajittelulla säästetään luontoa ja vähennetään kaato- paikkojen kuormittumista. Lajitteluohjeita noudattamalla suurin osa jätteistä voidaan hyötykäyttää tai jatkojalostaa materiaalina muihin tarpeisiin. Erilaiset jätteet on lajiteltava ja pidettävä erillään toisistaan jätehuollon prosessin kai- kissa vaiheissa. Jätettä ei saa hylätä, tai käsitellä huolimattomasti, vaan se tulee aina toimittaa järjestettyihin keräyspisteisiin. Osa jätteistä kuuluu tuotta- javastuun piiriin, eli keräyksen ja käsittelyn järjestämisestä vastaavat valmista- jat ja maahantuojat. Käytännössä ostaja maksaa kierrätysmaksun tuotteen hinnassa, ja jätteen voi viedä veloitusetta vastaanottopisteeseen.

Yleinen ohjeistus määrittelee, minkälaiset jätteenkeräysastiat kullakin kiinteis- töllä tulee olla. Omakotitalot ja alle viiden huoneiston kiinteistöt tarvitsevat jä- teastiat bio- ja kuivajätteelle. Biojätteen kompostointi on myös mahdollista. Lasi, metalli, paperi, pahvi ja tekstiilit tulee toimittaa hyötykeräyspisteisiin. Vä- hintään viiden huoneiston kerros- ja rivitalokiinteistöt tarvitsevat jäteastiat bio- ja kuivajätteelle sekä keräyslasille ja –metallille. Lisäksi on suotavaa, että pa- perille on oma keräysastiansa. Keräyskartonki ja -pahvi sekä tekstiilit tulee toimittaa hyötykeräyspisteeseen. Kerros- ja rivitalokiinteistöt, joissa on vähin- tään kymmenen huoneistoa, tarvitsevat edellä mainittujen lisäksi myös jäteas- tian keräyskartongille ja –pahville. (Jyväskylän kaupunki, 2008.)

Hyötykeräyspisteellä tarkoitetaan kaupungin ylläpitämää keräyspistettä, jossa otetaan vastaan kotitalouksien hyötyjätteitä. Hyötykeräyspiste ei ole tarkoitettu yritysten jätteille, eikä sinne voi palauttaa ongelmajätteitä. Hyötykeräyspisteeseen voi yleisimmin palauttaa keräyspaperia, -pahvia, -kartonkia, -lasia, pienmetallia, nestekartonkipakkauksia sekä pattereita. Esimerkiksi isoimpien markettien yhteydestä löytyvät suuremmat kierrätyspisteet, joihin voi edellä mainittujen lisäksi palauttaa vaatteet, lumput, kengät sekä loisteputkilamput. Ongelmajätteet tulee toimittaa Mustankorkean kaatopaikalle jatkokäsittelyyn.

Olemme tarkastelleet seuraavaksi jätelajeja, joiden kanssa kuluttajat joutuvat toimimaan yleisemmin, ja jotka ovat olennaisia opinnäytetyömme kannalta.

4.1.1 Kuivajäte

Kuivajätteellä tarkoitetaan kaikkea asumisessa syntynyttä kierrätykseen kelpaamatonta jätettä. Kuivajätteillä yhteisenä piirteenä voidaan pitää sitä, että ne ovat lopputuotteiden kulutuksessa syntyneitä jätteitä, ja kuntien järjestämän jätehuollon piirissä. Kuivajäte vietään joko suoraan kaatopaikalle tai jätteenkäsittelylaitokselle. (Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta, 2005.)

4.1.2 Biojäte

Biojätettä on eloperäinen sekä maatuva jäte. Se syntyy yleisimmin muun muassa pilaantuneista tai käytöstä poistetuista elintarvikkeista, ruoan tähteistä, kasveista multineen ja muista kompostoitavista jätteistä. Käsittelemättömänä kaatopaikalle joutuessaan biojäte on haitallista, koska mätääntyessään se tuottaa metaania. Metaani on yksi kasvihuonekaasuista, ja se on haitallista maapallon ilmakehälle. Kun biojäte kierrätetään oikein, ehkäistään metaanin pääsy ilmakehään. Jätteenkäsittelylaitokset hävittävät biojätteen joko kompostoimalla tai mädättämällä. Biojäte voidaan kierrättää sellaisenaan, mutta suositeltavaa olisi se toimittaa jäteastian biopussissa, paperipussissa tai sanomalehtikäärössä. (Lassila & Tikanoja Oyj, 2007.)

4.1.3 Keräyspaperi

Keräyspaperia ovat kaikki sanoma- ja aikakauslehdet, mainokset sekä esitteet, uusiopaperi, värillinen kopiopaperi sekä kirjekuoret. Keräyspaperia ovat siis kaikki postilaatikon kautta talouteen tulleet paperit. Keräyspaperia hyödynnetään pääasiassa sanomalehtipaperinvalmistuksessa. (Lassila & Tikanoja Oyj, 2007.)

4.1.4 Keräyspahvi ja –kartonki

Vähintään kymmenen huoneiston kiinteistöllä tulee olla astia ruskealle keräyspahville. Pahvinkeräysastiaan tulee laittaa aaltopahvi, ruskea kartonki, ruskeat paperikassit, -pussit ja kirjekuoret. Pahvinkeräykseen ei saa laittaa kartonkisia elintarvikepakkauksia tai nestetölkkejä. (Jyväskylän kaupunki, 2008.)

Vuoden 2007 lopussa Jyväskylässä aloitettiin keräyskartongin kerääminen kaupungin ylläpitämissä hyötykeräyspisteissä. Keräyskartonkiastiaan voi laittaa keräyspahvia, kartonkitölkit – ja pakkaukset, paperipussit, pitsalaatikot, juomien kartonkiset pakkaukset, askartelukartongit jne. Keräyskartonkiastioihin ei saa laittaa muovia tai styroksia eikä likaista tai märkää kartonkia. Kartonkia kerätään 600 l:n keräysastioissa. (Jyväskylän kaupunki, 2008.)

4.1.5 Keräysmetalli

Keräysmetallia ovat kaikki säilyketölkit, metallipurkit, alumiinivuoat ja –foliot, metallikannet, kierrekorkit ja juomatölkit. Kun käytetään kierrätettyä raaka-ainetta, energian säästö on huikkea. Metallia voidaan kierrättää lähes loputtomiin. Pienmetalli toimitetaan metalliteollisuuden uudelleen käytettäväksi raaka-aineeksi. (Lassila & Tikanoja Oyj, 2007.)

4.1.6 Keräyslasi

Keräyslasiä ovat tyhjät lasipullot ja –purkit. Pantilliset pullot on suotavinta toimittaa kauppojen pullonkeräyspisteisiin niiden uudelleen käyttöä varten. Kierrätykseen toimitetusta lasista valmistetaan uusiokäyttöön lasipakkauksia sekä lasivillaa. Lasinkeräykseen ei saa laittaa posliinia, kristalliesineitä, peiliä tai ikkunalasia. (Lassila & Tikanoja Oyj, 2007.)

4.1.7 Sähkö- ja elektroniikkaromu (SER)

Sähkö- ja elektroniikkaromua ovat kotitalouksien verkkovirralla, paristoilla tai akulla toimivat laitteet. Nämä sisältävät haitallisia aineita, ja siksi ne tulee kierrättää ja käsitellä erikseen. Keräyksen ja käsittelyn järjestämisestä vastaaminen siirtyi kunnilta laitteiden tuottajien vastuulle elokuussa 2005. Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden valmistajat ja maahantuojat ovat vastuussa tuotteesta koko sen elinkaaren ajan. (Lassila & Tikanoja Oyj, 2007.)

4.1.8 Tekstiilit

Tekstiilien vastaanottoastiat löytyvät useammista hyötykeräyspisteistä. Kierrätyskelpoisia tekstiilejä ovat vaatteet, jalkineet, kodin tekstiilit sekä lumput. Jyväskylän seudulla käyttökelpoiset tekstiilit myydään mm. kierrätyskauppa EkoCenterin kautta, ja myyntiin kelpaamattomat tekstiilit jalostetaan uudelleenkäyttöön. (Jyväskylän kaupunki, 2008.)

4.1.9 Ongelmajätteet

Ongelmajätteellä tarkoitetaan jätettä, joka kemiallisen tai muun ominaisuutensa vuoksi voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Helpoiten ongelmajätteen tunnistaa oransseista varoituselektiöistä. Niitä ei missään tapauksessa saisi laittaa sekajätteen mukaan, vaan ne tulisi ehdottomasti toimittaa kuntien järjestämiin ongelmajätteenkeräyspisteisiin. (Lassila & Tikanoja Oyj, 2007.)

4.2 Kierrätys

Jätteen raaka-aineiden kierrättäminen säästää luonnonvaroja ja energiaa, sekä pienentää jätehuollon kustannuksia ja ympäristöhaittoja. Kierrätys on materiaalin, esineen tai muun asian käyttämistä hyödyksi uudessa yhteydessä, eli toisin sanoen se on jätteiden hyötykäyttöä. Luonnossa kaikki aineet kiertävät, ja myös ihminen voi yrittää mahdollisuuksiensa mukaan sopeutua tähän kiertokulkuun kierrättämällä. Materiaaleja voidaan hyödyntää, vaikka itse tuote ei enää olisikaan käyttökelpoinen. Tuotteiden uudelleenkäyttö ja kierrättäminen säästävät luontoa, energiaa, ympäristöä ja rahaa, vaikkakin se on voimavaroja vaativaa. Materiaalia ei voi kuitenkaan kierrättää ikuisesti, sillä ajansaatossa se likaantuu ja kuluu käytössä. (Hakala & Välimäki 2003, 382 – 385.)

Ympäristölle ja luonnolle on paljon parempi, jos voimme ehkäistä jätteen syntymistä, tuottaa sitä vähemmän sekä kierrättää tarpeettomat tavarat. Mitä vähemmän ostamme ja kulutamme, sitä vähemmän syntyy jätettä. Pienet ja arkisetkin elämäntavan muutokset voivat vähentää tuottamaamme jätettä todella paljon. Tulee lisäksi muistaa, että toisen turhake voi olla toiselle aarre. (Valtion ympäristöhallinto, 2006.)

4.3 Jätteiden loppusijoitus

Jätehuoltojärjestelmän käsittelymenetelmistä riippumatta tarvitaan kuitenkin aina loppusijoituspaikka, eli kaatopaikka. Kaatopaikka on välttämätön osa jätehuoltojärjestelmää. Kaatopaikalle sijoitetaan sellaiset jätteet, joita ei voida hyödyntää muutoin, sekä hyödyntämislaitosten käsittelyjäännökset. Kaatopaikan rakenteiden ja hoidon tavoitteina on varmistaa, ettei loppusijoituksesta aiheudu lyhyellä tai pitkällä aikavälillä haittoja ympäristölle tai terveydelle. (Suomen Kuntaliitto 2006, 81 - 83.)

Kaatopaikka tarvitsee toiminnalleen ympäristöluvan. Aikaisemmin melkein kaikki jätteet käsiteltiin kaatopaikalla. Hyötykäytön lisääntyminen on vähentänyt jätteiden loppusijoittamista kaatopaikoille. Kaatopaikat jaotellaan yleisimmän kolmeen eri luokkaan. Kaatopaikkaluokat ovat tavanomaisen jätteen, ongelmajätteen ja pysyvän jätteen kaatopaikka. Kaatopaikalle saa loppusijoittaa vain kaatopaikan luokituksen mukaisia jätteitä. Kuntien kaatopaikat ovat yleensä tavanomaisen jätteen ja pysyvän jätteen kaatopaikkoja. (Emt. 81 - 83.)

5 EKOLOGINEN KULUTUS

Kuluttajalle kohdistuu ympäristöasioiden suhteen paljon valtaa. Vallan mukanaan tuoma vastuu unohtuu useasti. Yrityksien välttääessä vastuunkantoa, on valtaa ja syyllistämistä sysätty yhä enemmän kuluttajan harteille. Suurin osa viesteistä, joita kuluttaja vastaanottaa, ovat mainontaa, eli yllyttämistä kuluttamiseen. Kuluttajan roolin muotoutumiseen ovat vaikuttaneet yhteiskunnan vaurastuminen, massatuotanto, ja rajattomat mainonnan esille tuomat kulutusmahdollisuudet. Tänä päivänä kuluttamista pidetään itsestään selvyytenä,

ja niin luonnollisena ilmiönä ettei siihen juurikaan kiinnitetä edes huomiota. (Kehitysyhteistyön palvelukeskus, 2003.)

Arvot ohjaavat jokapäiväisiä valintojamme ja luovat pohjan toiminnallemme. Ne voivat muuttua, mutta eivät nopealla aikavälillä, kuten esimerkiksi mielipiteet. Arvojen muotoutuminen alkaa jo lapsuudessa, eli kasvatuksella on suuri merkitys. Arvomaailma elää muutosta pienissä määrin koko ihmisen elämän ajan, ja arvoihimme vaikuttavat elämän mukanaan tuomat tilanteet sekä kokemukset. Haluamme ja tavoittelemme asioita joita arvostamme. Arvot ohjaavat omalta osaltaan kuluttajien ostokäyttäytymistä, ja valinnoillaan kuluttaja viestii haluamastaan. Kuluttajan valinnoilla on suuri merkitys siihen mitä tavaran tuottajat valmistavat ja mitä kaupoissa myydään. Kysyntä luo ja muokkaa tarjontaa sen mukaan mitä ostetaan. Mielestämme taloudellisilla ohjauskeinoilla voitaisiin vaikuttaa suuresti ostopäätöksiensä muodostumiseen. Tuotteiden hintojen tulisi toimia kannustimena, ja ohjata kuluttajia valitsemaan ympäristöystävällisemmän vaihtoehdon.

Nykyäänä yhä useampi suomalainen pitää elämää liian kulutuskeskeisenä. Tuotteiden eettisyys ja ympäristövaikutukset huolestuttavat monia. Vastuuta edellisistä ei yksilötasolla haluta kuitenkaan ottaa, vaan odotetaan, että tiede tai tekniikka ratkaisee ympäristöongelmat. Tulojen kasvu on lisännyt myös kulutusta. Korkeasti koulutetut ovat vastuunkantoisempia kuluttajia kuin alemman koulutusasteen suorittaneet. Iäkkäämpi väestö on kiinnostuneempi, ja kantaa huolta kulutusvalintojensa ympäristövaikutuksista selvästi nuoria enemmän. Vaikka yleisesti asenteet ovat muuttuneet, kuluttajien käytös on kuitenkin edelleen ristiriidassa asenteiden kanssa. Vapaaehtoiset toimet eivät tunnu tuottavan toivottuja tuloksia, joten ohjauskeinoiksi jäävät lähinnä kovemmat keinot, esimerkiksi verot ja lait. Tulokset ilmenivät dosentti Terhi-Anna Wilskan Turun kaupakorkeakoulussa tekemästä tutkimuksesta. Tutkimuksessa selvitettiin kuluttajien asenteita eettisyyteen ja ympäristöystävällisyyteen. (Nikkanen 2008, 9.)

5.1 Kestävä kuluttaminen

Suomi on nopealla aika välillä muuttunut yhdeksi maailman suurimmaksi kulusyhteiskunnaksi väkilukuun ja pinta-alaan suhteutettuna. Kulutamme kymmenen kertaa enemmän kuin vain 50 vuotta sitten. Suomessa tuotetaan vuosittain 2 - 3 miljoonaa tonnia lopputuotteista muodostuvaa yhdyskuntajätettä. Elintason nousun myötä kulutus on lisääntynyt kiihtyvää vauhtia, josta on seurannut kaatopaikkojen kuormittuminen. Kulutushysterian myötä kaatopaikalle päätyy monenlaista, jopa käyttökelpoista tavaraa. Kuluttajat voivat itse toiminnallaan vaikuttaa aiheuttamansa jätteen määrään. (Suomen kuluttajaliitto ry 2005, 240 – 249.)

Kestävän kuluttamisen aikaansaamiseksi tarvitaan uutta asennetta ja teknologiaa sekä sitoutumista kestävän kehityksen periaatteisiin. Viisaasti valitsemalla yksittäinen kuluttaja voi elintavoillaan ja hankinnoillaan vähentää luonnonvarojen kulutusta sekä ympäristöhaittoja. Kulutuskäyttäytymisen tulisi muuttua huomattavasti nykyistä kestävämmäksi, jotta pystyisimme ehkäisemään luonnonvarojen tuhoutumista. Jopa 96 prosenttia kaikesta ihmisen kautta kulkevasta materiaalista päätyy takaisin luontoon muutamassa kuukaudessa. Kertakäyttökulutus tulisi korvata kestokulutuksella, jolla vähennettäisiin suurkulutuksen mukanaan tuomia haittavaikutuksia. Suuri kulutuksen määrä ei olennaisesti vaikuta elämisen laatuun tai onnellisuuteen. On jopa todettu, että turhan aineellisen kulutuksen vähentäminen lisää henkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Vastuunsa kantava kuluttaja harkitsee ostopäätöksiä tehdessään tuotteiden vaikutuksia ympäristöön, ja punnitsee mikä on välttämätöntä ja mikä turhaa kuluttamista. (Rissa 2001, 174 – 176.)

Ihmisten elintavat ja korkeamman elintason tavoittelu aiheuttavat ympäristöongelmia. Kulutuksen jakautuminen on entistä epätasaisempaa. Maailman väestöstä rikkain viidennes käyttää 86 prosenttia kulutuksen varoista, kun taas köyhin viidennes joutuu tulemaan toimeen 1,3 prosentilla. Maailman suurimmat ympäristöuhkat liittyvät kiinteästi maapallon nopeaan väestön kasvuun, sekä toiveisiin elintason noususta. Suuri vaara on, jos kehitysmaat rupeavat kasvattamaan talouttaan luonnon kustannuksella, eli tekevät samat virheet kuin teollisuusmaat aikoinaan. Jos väestönkasvu, ja sen mukanaan tuoma kulutus jatkuu yhtä kiivaana, tulevaisuudessa ei edes ruoansaanti ole itses-

täänselvyys. Jotta ruoansaanti voidaan taata tuleville sukupolville, vaaditaan perusteellisia muutoksia niin väestö- ja energiapolitiikassa sekä maan ja veden käytössä. (Emt. 20 - 23.)

5.2 Kestävän kulutuksen ja tuotannon toimikunta (KULTU)

Vuonna 2002 YK:n kestävän kehityksen huippukokouksessa päätettiin kehittää kestävien tuotanto- ja kulutustapojen edistämiseen suuntaavaa ohjelmaa. Aloite oli Suomen ja EU:n yhteinen. Teollisuusmaat ottivat ohjelman kehittämisessä johtavan roolin. Ympäristöministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö perustivat vuonna 2003 KULTU- toimikunnan laatimaan kansallista kestävän kulutuksen ja tuotannon ohjelmaehdotusta. Ohjelman tavoitteena on materiaalien ja energian käytön tehokkuuden lisääminen tuotteiden elinkaaren kaikissa vaiheissa. Ohjelmaan kuuluu suurena osana ympäristökasvatuksen edistäminen, sekä ympäristöteknologiaan perustuvan tuotannon ja osaamisen lisääminen. (Valtion ympäristöhallinto, 2005.)

Suomessa kestävän kulutuksen ja tuotannon haasteisiin kuuluvat hiilidioksidipäästöjen ja jätemäärien pienentäminen sekä luonnonvarojen kulutuksen vähentäminen. Kestävään tuotantoon ja kulutukseen siirtyminen niin yksittäisissä valtioissa, kuin maailmanlaajuisestikin on erittäin haastava ja pitkäaikainen tehtävä. Toimikunta on asettanut tavoitteita ja toimia niiden saavuttamiseksi vuoteen 2025. Kestäviin tuotanto- ja kulutustapoihin tähtäävää toimintaa ja politiikkaa on kehitettävä jatkuvasti yhteistyössä Suomessa sekä kansainvälisesti. Kulutustavaroiden tuotannon ympäristövaikutukset syntyvät maailmanlaajusten tuotantoketjujen myötä yhä enenevässä määrin Suomen ja EU-maiden ulkopuolella. Energian ja materiaalien säästämässä, ja jätteiden synnyn ehkäisyssä ei pelkillä oikeudellisilla ohjauskeinoilla välttämättä päästä toivottaviin tuloksiin, vaan tarvitaan myös tiedottamista sekä ohjausta asenteiden muuttamiseen. Huomioimalla ympäristökustannukset hinnoissa, ja tähtäämällä kestäviin innovaatioihin, voidaan ohjata kulutusta sekä tuotantoa kestävämpään suuntaan. (Valtion ympäristöhallinto, 2008.)

5.3 Ekotehokkuus

Ekotehokkuudella tarkoitetaan toimintaa, jonka tavoitteena on tuottaa enemmän hyvinvointia vähemmällä luonnonvarojen kulutuksella. Ekotehokkuus on

yritysten, viranomaisten ja kuluttajien lähestymistapa, jolla pyritään vähentämään luonnonvarojen käyttöä. Ekotehokkuuden määritelmä ei ole vielä vakiintunut, ja käsitteen sisältö hakee muotoaan. Se rinnastetaan vahvasti kestävän kehityksen periaatteisiin. OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) määrittelee ekotehokkuuden hyvin yksinkertaisesti yhtälöllä, ekotehokkuus on yhtä kuin hyödyt jaettuna panoksilla. Hyötyihin lukeutuvat hyvinvoinnin lisääntyminen, elämänlaadun paraneminen, tuotteesta saatava palvelusuorite ja yritysten tuotto. Panokset muodostuvat käytetyistä luonnonvaroista, kustannuksista ja syntyvistä ympäristövahingoista. Ekotehokkuus on toimintatapana, jolla pyritään päivittämään nykyiset tuotanto- ja kulutustavat ekologisesti kestäväälle pohjalle. Mitä pienempi käytetty materiaalipanosa on, sitä tuottavammin luonnonvaroja käytetään. Luonnonvarojen käytön alentumisesta seuraa luonnon monimuotoisuuden lisääntymistä, ja ympäristöhaittojen vähentymistä. (Rissa 2001, 30 - 33.)

Ekotehokkuuden perusedellytyksenä on, että valmistajat sitoutuvat tuotteen koko elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten vähentämiseen. Tavoitteena on, että valmistaja huomioi tuotteen oikean kierrättämisen, sen hyötykäytön sekä hävittämisen. Ekotehokkuutta edistävät painopisteet ovat siirtymässä lähivuosina tuotteista ja tuotannosta niiden antamaan palveluun. Ne yritykset, jotka ovat sitoutuneet toimimaan ekotehokkaasti, eli säästävät materiaaleja sekä vähentävät päästöjä ja jätteitä, menestyvät markkinatalouden ekokilpailussa. (Emt. 78 - 81.) Kuluttajat voivat tarkastella omien kulutusvalintojensa vaikutusta ympäristöön mm. ekologisen selkäreppun ja jalanjäljen kautta.

5.3.1 Ekologinen selkäreppu

Ekologinen selkäreppu on tutkijoiden kehittämä käsite, jolla tuotteiden koko elinkaaren aikaista luonnonvarojen kulutusta voidaan mitata. Elinkaaren vaiheita ovat valmistus, käyttö ja hävitys. Tuotteen ja ekologisen selkäreppun yhteenlaskettu paino on MI, eli kokonaismateriaalipanosa (material input). Se kertoo kuinka paljon materiaalia on kaiken kaikkiaan tarvittu valmistaa tuotetta kohti. Jokainen suomalainen kasvattaa selkäreppuaan viikossa noin 1500 kiloa, joka vastaa 300 kaupakassillista luonnonvaroja. Suurin osa edellä mainitusta määrästä kuluu välillisesti tuotteiden ja niiden raaka-aineiden valmistukseen. (Emt. 62 - 63.)

5.3.2 Ekologinen jalanjälki

Ekologinen jalanjälki tarkoittaa menetelmää, jonka avulla voidaan mitata kulutuksen vaikutuksia ympäristöön. Ekologista jalanjälkeä laskettaessa kaikki kuluttajan käyttämät tuotteet ja palvelut kootaan yhteen, sekä muutetaan yhdeksi tunnusluvuksi, joka lasketaan vuositason henkeä kohti ja ilmaistaan hehtaareina. Laskeminen auttaa selvittämään kestävä kehityksen oleellisia piirteitä, sillä menetelmä osoittaa luonnonvarojen käytön suuruuden ja kehitysnäkymät. Asukasta kohden laskettuna ekologinen jalanjälki kuvaa sitä tuotavaa maa-alaa, jonka asukas tarvitsee kulutustasonsa ylläpitämiseen. (Emt. 62 - 63.)

Suomalaisen keskimääräinen ekologinen jalanjälki on 7 hehtaaria, joka on suurempi kuin maailmanlaajuinen keskiarvo. Jos kaikki maapallon asukkaat kuluttaisivat samalla tavalla, kuin suomalaiset, luonnonvaroja tulisi olla lähes neljä maapalloa. Jokainen kuluttaja voi vaikuttaa omalla toiminnallaan ekologisen jalanjäljen suuruuteen. Jalanjälki pienenee, kun valitaan ympäristöä vähiten kuormittavia kulutusvaihtoehtoja. (Kuluttajavirasto, 2006.)

5.4 Ympäristömerkit ohjaavat kuluttajaa

Ympäristömerkkien tarkoituksena on ohjata kuluttajaa arkielämään liittyvissä kulutus- ja ostopäätöksissä, sekä muuttaa kulutustottumuksia ympäristöä säästävämpään suuntaan. Toisaalta yritys tiedottaa ympäristömerkkien avulla kuluttajille yhteiskuntavastuustaan ja tuotteensa kilpailukyvystä ympäristöasioissa. Periaate on, että ympäristömerkki myönnetään vain tuotteille, jotka täyttävät laaditut kriteerit ympäristön kuormituksen kannalta. Myöntämisperusteiden kriteereissä arvioidaan tuotteen elinkaaren aikaisia ympäristövaikutuksia. Perusajatuksena kaikissa merkeissä on se, että kussakin tuoteryhmässä, vain ympäristön kannalta parhaat tuotteet, voivat saada ympäristömerkin käyttöikeuden. (Suomen kuluttajaliitto ry 2005, 250 – 255.)

Käytössä on useita erilaisia ympäristömerkkejä, joilla pyritään ohjaamaan kulutusta vastuullisempaan suuntaan. Kuitenkin ainoastaan Pohjoismainen ympäristömerkki, ja Euroopan ympäristömerkki ovat virallisia Euroopan alueella. EU:n energiamerkki on pakollinen, ja se tulee olla kaikissa EU:n alueelle tuotavissa kodinkoneissa. Virallisten ympäristömerkkien lisäksi markkinoilla on

myös useita muita ympäristömerkkejä. Merkkien paljous saattaa johtaa kuluttajia harhaan. Markkinoilla on lukuisia eri merkkejä, jotka viittaavat ympäristön huomioimiseen tuotannossa, vaikka todellisuudessa ei näin olisikaan. Merkki- viidakossa kuluttajalle jää suuri vastuu ottaa itse selvää tuotteen todellisista vaikutuksista ympäristöön, ja mihin merkkeihin voi luottaa. (Emt. 250 – 255.)

5.4.1 Pohjoismainen ympäristömerkki, Joutsenmerkki

Pohjoismaisen ministerineuvoston päätöksellä vuonna 1989 otettiin käyttöön Pohjoismainen ympäristömerkki, eli joutsenmerkki. Merkin tarkoitus on viestittää, että merkillä varustettu tuote on ympäristöystävällisempi, kuin muut markkinoilla olevat vastaavat tuotteet. Joutsenmerkki antaa luotettavaa tietoa tuotteiden ympäristövaikutuksista. Merkin myöntämiskriteerit uusitaan noin kolmen vuoden välein, eli tuotteiden on kehityttävä vastaamaan uusia kriteereitä. (Emt. 255.)

5.4.2 Euroopan ympäristömerkki, Kukkamerkki

EU:n kukkamerkki on joutsenmerkkiä vastaava ympäristömerkki. Se on perustettu vuonna 1992, ja sen toimialue kattaa kaikki EU:n jäsenmaat. Kukkamerkki perustuu ympäristövaikutuksiin, joita tuotteesta aiheutuu sen koko elinkaaren aikana. Vaatimustaso on asetettu niin, että 5 – 40 % tuoteryhmän tuotteista voi saada merkin käyttöoikeuden. Ympäristömerkin perusteet hyväksytään jäsenmaiden ympäristömerkintäkomiteassa. (Emt. 256.)

5.4.3 EU:n energiamerkki

Energiatehokkuusmerkki on pakollinen kodinkoneissa, kylmälaitteissa, pesu- ja astianpesukoneissa, kuivausrummuissa sekä hehkulampuissa. Energiamerkki kertoo, kuinka paljon energiaa laite kuluttaa. EU:n energiamerkki poikkeaa joutsenmerkistä ja EU-kukasta siten, että merkki ei kerro muista ympäristöominaisuuksista kuin energiakulutuksesta, ja se on pakollinen. Ilman energiamerkintää tuotetta ei saa tuota Euroopan markkinoille. Merkin tavoitteena on ohjata kulutusta vähemmän energiaa kuluttaviin laitteisiin. (Emt. 256.)

6 KYSELYN SUORITTAMINEN

6.1 Tutkimuksen lähtökohta ja tavoite

Tutkimuksen toimeksiantajana toimi Jyväskylän kaupungin yhdyskuntatoimen katu- ja puisto-osasto. Tutkimus on osa esiselvitystä kaupungin jätehuoltolinjauksien uudistamista varten. Tutkimuksemme tavoitteena oli kartoittaa Jyväskylän kaupungin asukkaiden mielipiteitä, ja näkemyksiä jätehuoltopalveluiden nykytilan toimivuudesta, sekä selvittää asukkaiden tulevaisuuden odotuksia jätehuoltopalveluita kohtaan.

Tutkimuksen kautta saadaan tietoa siitä, mihin Jyväskylän kaupunkilaiset ovat jätehuoltopalveluiden nykytilassa tyytyväisiä, ja mihin asiakohtiin toivottaisiin muutosta. Kyselyyn vastaamalla kaupunkilaiset saivat mahdollisuuden vaikuttaa ja tuoda julki kehittämisideoita jätehuoltopalveluiden tulevaisuuden suunnitteluun. Kyselyn vastausten kautta jätehuoltopalveluihin saadaan asiakasnäkökulmaa, ja käytännönläheisiä suuntaviivoja kehitykseen.

6.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen toteutustapa. Tutkimusmenetelmän valintaan vaikuttivat lähinnä kohderyhmän suuri koko, sekä menetelmän taloudellisuus. Kvantitatiivista, eli määrällistä, tutkimusta voidaan myös nimittää tilastolliseksi tutkimukseksi. Se on mittamaan pyrkivä, ja siinä käytetään tilastollisia menetelmiä. Aineistoa kerätessä on menetelmänä yleensä standardoitu tutkimuslomake, jossa on vastausvaihtoehdot valmiina. Tiedonkeruumenetelmiin vaikuttavat tutkittavan asian luonne, tutkimuksen tavoite, aikataulu sekä budjetti. Survey-tutkimus, eli suunnitelmallinen kysely- tai haastattelututkimus, on tehokas ja taloudellinen tapa kerätä aineistoa silloin, kun tutkittavia on suuri joukko. Survey-tutkimuksessa aineisto kerätään tutkimuslomakkeen avulla. (Heikkilä 2005, 16 – 19.)

6.3 Otanta

Tutkimuksen perusjoukko, eli tutkittava kohdejoukko, on se, josta tietoa halutaan. Otannassa olennaisinta on satunnaistaminen, eli otosten tulevien yksilöiden tulee määräytyä sattumanvaraisesti. Otantamenetelmiä on useita erilaisia, ja sopivan menetelmän löytäminen on tärkeää totuudenmukaisen otoksen saamiseksi. Satunnaisotannassa jokaisella perusjoukon yksilöllä on yhtä suuri todennäköisyys tulla valituksi otokseen. Menetelmä on nopea sekä taloudellinen, ja se soveltuu hyvin käytettäväksi perusjoukon ollessa homogeeninen, eli tutkittavissa ominaisuuksissa ei ole paljon vaihtelua. Systemaattinen otanta tarkoittaa yksilöiden valintaa perusjoukosta tasaisin välein. Systemaattinen otanta edellyttää perusjoukon asettamista ominaisuuksien suhteen satunnaiseen järjestykseen. Tämän jälkeen otannassa lasketaan poimintaväli. Systemaattinen otanta on yleisesti käytetty ja suosittu otantamenetelmä sen nopeasti toteutettavuuden ja yksinkertaisuuden vuoksi. (Emt. 33 - 38.)

Tutkimuksen perusjoukoksi määriteltiin Jyväskylän kaupungin kaikki asukkaat. Tutkimus suoritettiin sekä kirje- että internetkyselynä. Jyväskylässä on 31.12.2007 tehdyn selvityksen mukaan asukkaita 85 385. Jotta tuloksia voitaisiin yleistää koko perusjoukkoon, oli pyrkimyksemme saada vähintään 200 vastausta.

Osa tutkimuksesta päätettiin toteuttaa kirjekyselynä. Kirjekyselyn otoskooksi muodostui 221 postitse lähetettävää kyselyä. Olimme yhteydessä sivistystoimen tiedottajaan Antti Laukkariseen, jolta saimme neuvoja otannan suorittamiseen. Kirjekyselyn otantamenetelmänä käytettiin systemaattista otantaa. Tutkimuksen perusjoukkona olivat kaikki kaupungin asukasrekisterissä olevat 20 – 70-vuotiaat asukkaat. Systemaattisessa otannassa asukasrekisterissä olevat kaupunkilaiset järjestettiin peräkkäin ikäjärjestykseen. Kun näin järjestystä perusjoukosta tehtiin systemaattinen otanta, otoksen ikäjakauma saatiin vastaamaan perusjoukon ikäjakaumaa. Otannan haun ohjeidemme mukaan suoritti Jyväskylän kaupungin tietojärjestelmäpäällikkö Matti Nieminen. Saatekirje (LIITE 1), kyselylomake (LIITE 2), arvontakuponki sekä palautuskuori lähetettiin postitse 16.1.2008 kaikille otokseen poimituille. Vastausaikaa kyselyyn annettiin 6.2.2008 saakka.

Toinen osa tutkimuksesta toteutettiin internet-kyselynä Jyväskylän kaupungin jätehuollon www-sivuilla. Kysely tehtiin Digium- ohjelmistolla. Kyselyn rakenne ja sisältö olivat täysin samat kuin postitse lähetetyillä lomakkeilla. Internet-kyselyyn ei määritelty otantaa, vaan jokaisella kaupunkilaisella oli mahdollisuus käydä vastaamassa kyselyyn. Linkki kyselyyn löytyi osoitteesta www.jkl.fi/jate. Linkki vastaajille aukaistiin internetsivuille 16.1.2008, eli samana päivänä, kuin kirjekysely postitettiin. Vastausaikaa oli 15.2.2008 asti.

Opinnäytetyömme on toteutustavaltaan ainutlaatuinen, eikä vastaavaa tutkimusta katu- ja puisto-osaston toimesta ole aikaisemmin toteutettu Jyväskylässä. Jo kohderyhmän suuruus tekee työstämme merkittävän. Jyväskylän kaupungin katu- ja puisto-osasto ei ole aikaisemmin myöskään suorittanut kyselyitä internetin kautta.

6.4 Kyselylomake ja kyselyn toteutus

Kyselylomakkeen kysymykset olivat pääasiassa strukturoituja, eli vastaajille annettiin vastausvaihtoehtoja, joista he saavat valita heille sopivimman vaihtoehdon. Kyselylomakkeessa oli mukana myös avoimia kysymyksiä. Strukturoidut kysymykset eivät saa johdatella, eivätkä ne saa olla liian pitkiä, ja niiden tulee olla yksinkertaisia. Kysymyksien tulee olla ulkoasultaan ja sisällöltään kansantajuisesti ymmärrettäviä. Vastausvaihtoehtoja ei saa olla liikaa, eivätkä ne saa olla päällekkäisiä. (Lotti 1996, 74 – 76.)

Laadimme kyselyyn rungon, jonka hioimme julkaisukelpoiseksi yhteistyössä Jyväskylän kaupungin katu- ja puisto-osaston kanssa. Yhteistyötä kanssamme kyseiseltä osastolta tekivät jätehuollon tiedottaja Terttu Nyberg, jätehuoltosihteeri Hanna Saarikivi ja kehitysinsinööri Hannu Niemi. Kysely koostui kokonaisuudessaan 42 kysymyskohdasta. Kyselylomake alkoi taustatietojen kartoituksella. Kyselymme kannalta olennaisimmiksi taustatiedoiksi muodostuivat vastaajan sukupuoli, ikä, asuntotyyppi, asumismuoto, kotitalouden koko, asuinalue ja koulutustausta. Kysymykset olivat rakenteeltaan monivalintakysymyksiä. Päädyimme strukturoitujen vastausvaihtojen määrässä neljään eri vastauskategoriaan. Pariton määrä vastausvaihtoehtoja voi johtaa vastaajan valitsemaan aina keskimmäisen, eli yleensä neutraalin, vaihtoehdon, josta ei yleensä saada tutkimukselle sisällöllistä hyötyä. Strukturoiduissa kysymyksis-

sä vastausvaihtoehtoina käytimme jaottelua: samaa mieltä, melko samaa mieltä, melko eri mieltä ja eri mieltä. Lisäksi kyselyssä oli mukana viisi avointa kysymystä, joiden tarkoituksena oli antaa vastaajalle vapautta ilmaista omia näkökantojaan, ja tarpeita tulevaisuudessa. Avointen kysymysten vastaukset jaottelimme asuinalueittain, mikä helpottaa epäkohtien tunnistamista, ja vastausten tulkintaa. Jaottelimme kyselyn selkeyttämiseksi, sekä vastausten analysoinnin helpottamiseksi, kysymykset lisäksi omiin asiakokonaisuuksiin otsikoiden avulla. Otsikot olivat jätteiden lajittelu, jätehuollon toimivuus, jätehuoltopalvelut, kulutuskäyttäytyminen sekä jäteneuvonta. Postitettava kyselymateriaali painatettiin Kopijyvä Oy:ssä.

Laadimme kyselystä tiedotteen (LIITE 3) tiedotusvälineille, jonka viimeisteli ja lähetti eteenpäin Jyväskylän kaupungin tiedottaja Maija Kauppinen. Tiedote eri viestimille lähetettiin 16.1.2008. Kirjekyselyn lähettämisestä, ja internetin vastausmahdollisuudesta julkaistiin uutinen kaupungin internetsivuilla 16.1.2008. Tiedotteen perusteella asiasta uutisoi Keskisuomalainen 19.1.2008. Lisäksi Radio Keski-Suomi uutisoi kyselystä paikallisuutisissaan.

Kirjekyselyitä palautui lähetetyistä 221 kappaleesta takaisin 93 kappaletta. Vastausprosentiksi kirjekyselyissä muodostui 42,1 %, jota voidaan pitää kirjekyselylle hyvänä tuloksena. Internetin kautta vastauksia kyselyyn saatiin 211 kappaletta. Kaikkiaan vastauksia saimme 304 kappaletta, joka on riittävä otoskoko suuntaa antaville tuloksille.

6.5 Reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimus on onnistunut, jos sen avulla saadaan luotettavia vastauksia tutkimuskysymyksiin. Luotettavan kvantitatiivisen edellytys on, että tutkimus on tehty asetettujen kriteerien mukaisesti. Mittauksen luotettavuutta kuvataan kahdella eri käsitteellä, joita ovat reliabiliteetti (luotettavuus) ja validiteetti (pätevyys). Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten tarkkuutta ja toistettavuutta. Tutkijan tulee olla tarkka, ja kriittinen koko tutkimuksen ajan, jolla minimoidaan virheiden syntymistä tutkimustuloksissa. Tutkijalla tulisi olla taito tulkita vastausaineisto oikein, ja käyttää vain sellaisia analysointimenetelmiä, jotka hän hallitsee hyvin. Luotettavien tulosten saamiseksi tulee varmistaa, että otos edustaa koko tutkittavaa perusjoukkoa. (Heikkilä 2005, 29 – 32.) Alhaisella reliabili-

teetilla on vaikutusta myös validiteettiin. Validiteetti havainnoi tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Lisäksi tulee huomioida, että myös vastaajat ovat voineet käsittää kysytyn asian toisin, kuin tutkija on tarkoittanut. (Hirsjärvi ym. 2007, 226 – 227.)

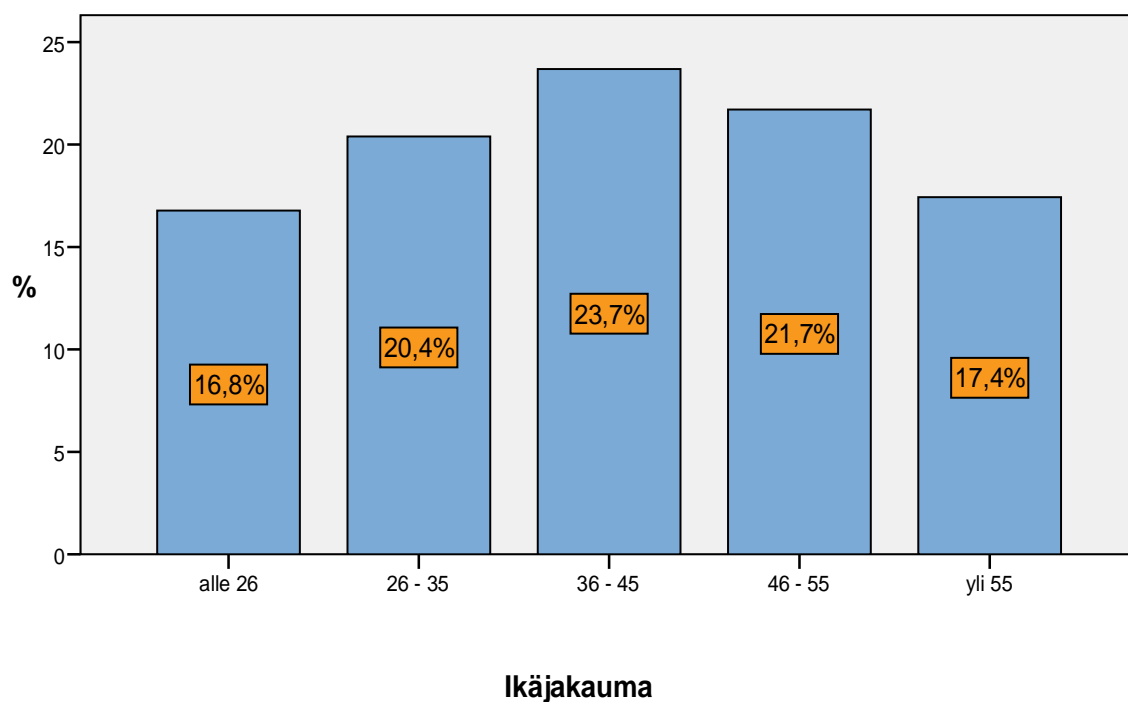
Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys ovat suhteellisen hyvät. Kyselyyn vastanneiden määrää voidaan pitää hyvänä. Kokonaisvastausmäärä oli 304 kappaletta, joka lisää vastausten luotettavuutta. Kyselyn sisältöä, ja kysymysten ulkoasua tarkasteltiin sekä muokattiin useaan otteeseen, jotta siitä saatiin kansankielinen, ja ymmärrettävä. Tutkimuksen validiteettia parantaa mielestämme se, että kaupungin asiantuntijat ottivat kantaa kyselyymme sen valmisteluvaiheessa. Näin varmistuimme siitä, että mittaamme sitä, mitä toimeksiantajamme edellytti.

7 KYSELYN TULOKSET

7.1 Vastaajien taustatiedot

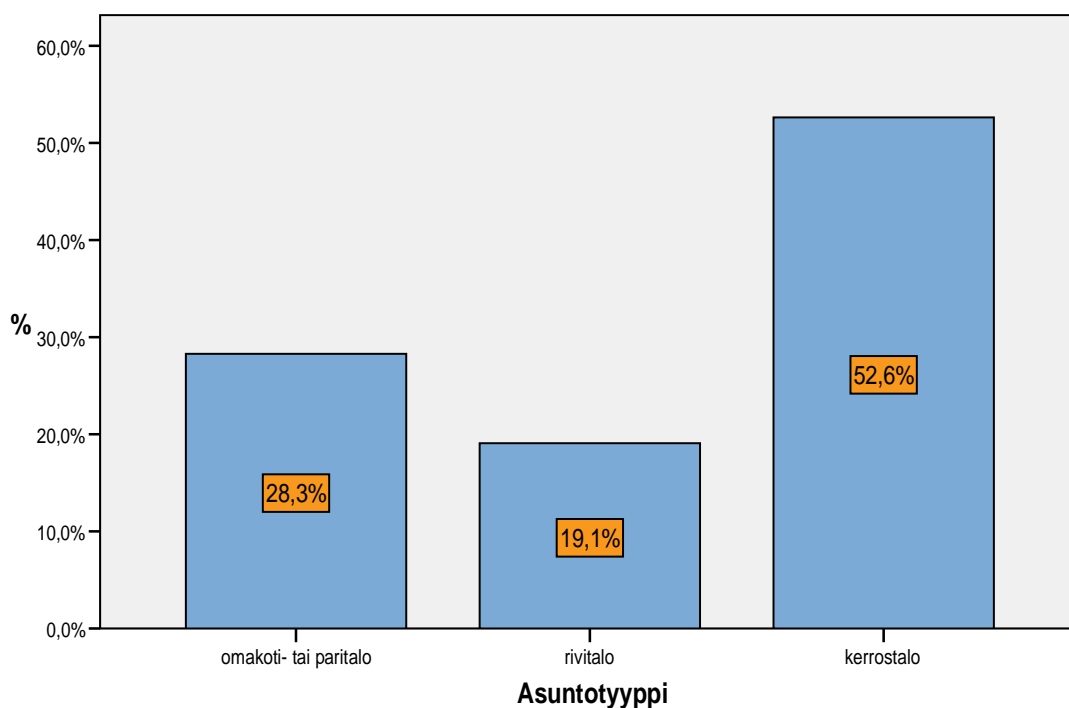
Kyselymme kohderyhmää ei rajattu, vaan kohderyhmänä olivat kaikki kaupungin asukkaat. Vastauksia saimme ennalta odotettua enemmän, mistä voimme päätellä, että aiheesta ollaan yleisesti kiinnostuneita, ja se on ajan-kohtainen. Kyselymme vastasi yhteensä 304 henkilöä. Internetkyselyyn vastauksia saatiin 211 kappaletta ja kirjekyselyitä palautui 93 kappaletta. Vastaa- jista naisia oli 65,8 % ja miehiä 34,2 %. Nykypäivänä ympäristön tila ja sitä kautta myös jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen ovat suuresti esillä eri tie- dotusvälineissä, mikä näkyy vaikuttaneen omalta osaltaan vastanneiden mää- rään.

Kyselylomakkeessa ikä oli avoimena kysymyksenä. Luokittelimme vastaajien iät viiteen eri luokkaan. (KUVIO 1.) Ikäjakauma oli todella tasainen, mikä tekee tutkimuksen tuloksista luotettavampia. Suurimmaksi ikäryhmäksi muodostui 36 – 45-vuotiaat vastaajat. Internetkyselyyn vastanneiden keski-ikä oli 39,9 vuotta ja kirjekyselyyn vastanneiden 44,5 vuotta. Tästä voimme päätellä, että vastaajien ikäjakauma eri toteutusmenetelmillä poikkeaa vähemmän kuin odo- timme.

KUVIO 1. Vastaajien ikäjakauma

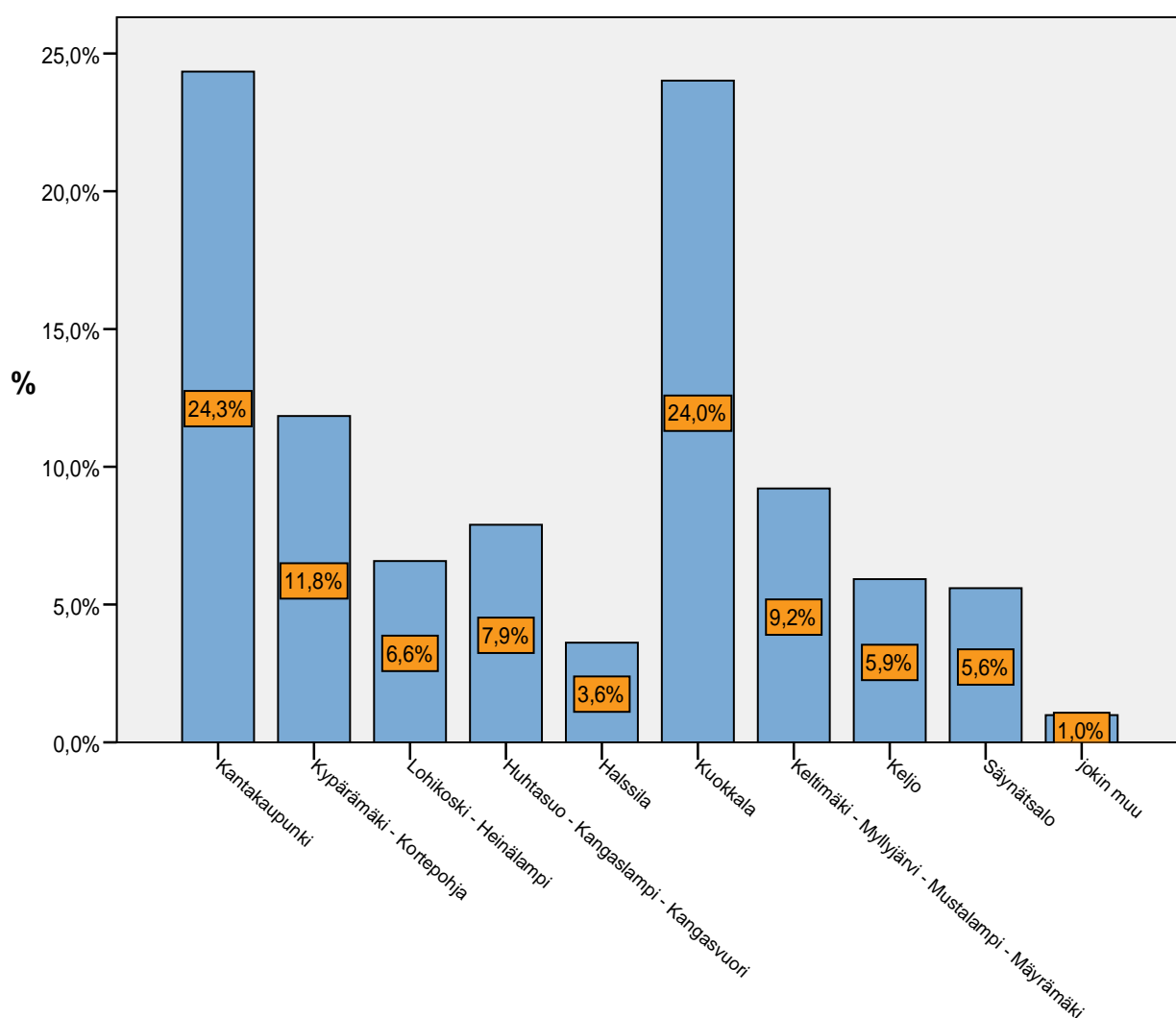
Vastaajien asuntotyypit jakautuivat seuraavasti (KUVIO 2.): omakoti- tai paritalossa asuvia oli 28,3 %, rivitalossa asuvia 19,1 % ja kerrostalossa asuvia 52,6 %. Enemmistö vastaajista asui kerrostalossa. Lisäksi kyselyssä kysyimme vastaajien asumismuotoa, jossa vaihtoehtoina olivat omistus, vuokra tai muu vaihtoehto. Vastausvaihtoehtokohtaan muu tuli muutamia asumisoikeusvastauksia, jotka yhdistimme omistusasuntojen yhteyteen. Vastaajista enemmistö, eli 65,1 % asui omistusasunnossa. Vuokralla vastaajista asui 34,9 %.

KUVIO 2. Vastaajien asuntotyyppi

Kyselyn taustatietoina selvitimme myös vastaajien kotitalouden koon henkilöittäin. Kotitalouksien koon keskiarvoksi muodostui 2,46 henkilöä. Yhden henkilön talouksia vastanneista oli 19,7 %, kahden henkilön talouksia 44,1 %, kolmen henkilön talouksia 14,1 %, neljän hengen talouksia 16,4 %, viiden hengen talouksia 4,3 % sekä kuuden ja seitsemän hengen talouksia 1,4 %.

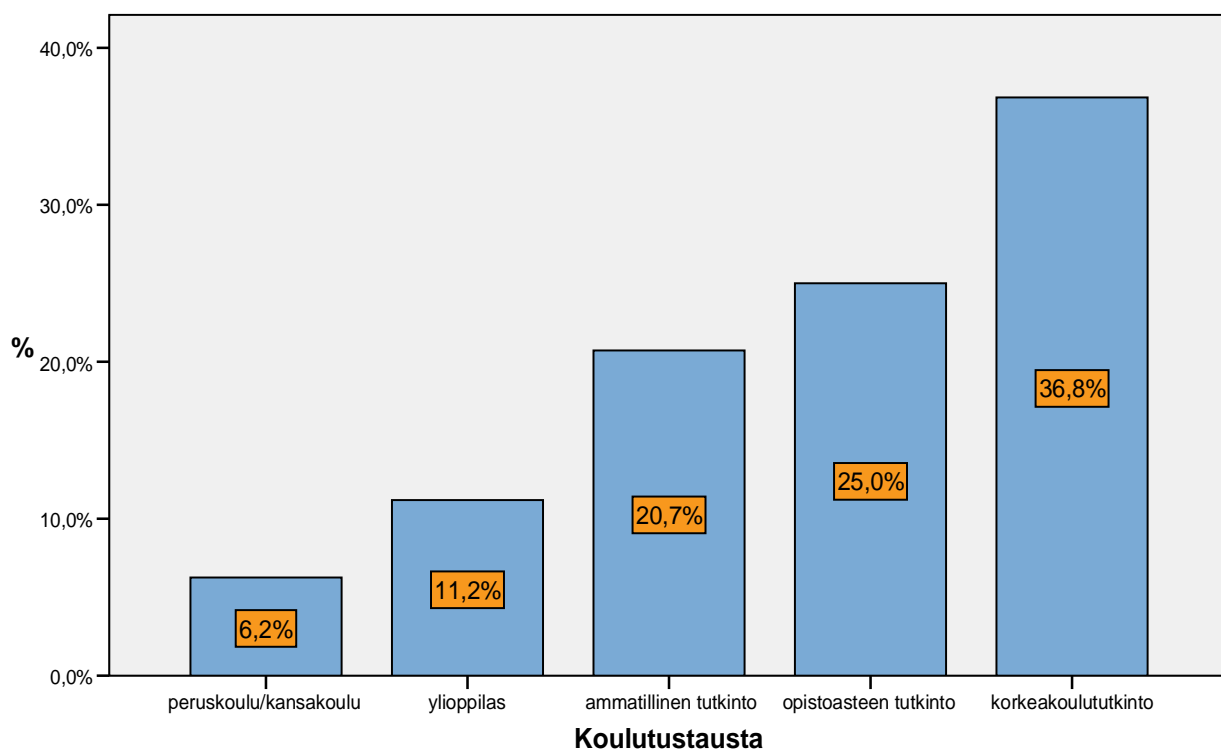
Asuinalueet jaoinme Jyväskylän kaupungin suuraluejaon mukaisesti. Vuonna 2006 asukasmäärät ovat jakautuneet seuraavasti: Kantakaupunki 22 996, Kypärämäki – Kortepohja 10 064, Lohikoski – Heinälampi 4 584, Huhtasuo – Kangaslampi – Kangasvuori 8 612, Halssila 5 016, Kuokkala 16 411, Keltimäki – Myllyjärvi – Mustalampi – Mäyrämäki 6 938, Keljo 4 637 ja Säynätsalo 520 asukasta. Vastaajat jakoutuivat asuinalueittain asukaslukuun nähden tasaisesti. (KUVIO 3.) Vastausprosentti oli suurin Kantakaupungin ja Kuokkalan alueella, jotka ovat myös asutuimmat asuinalueet. Otos on kattava, koska vastaukset ovat jakaantuneet tasaisesti suhteessa asukasmääriin asuinalueittain. Jokin muu asuinaluekohta sisältää Jyväskylän kaupungin ulkopuolelta tulleet vastaukset, joita oli yhteensä kolme kappaletta.

Asuinalue

KUVIO 3. Vastaajien asuinalue

Kyselyssä haluttiin selvittää myös vastaajien koulutustausta. Tämän tarkoituksena oli verrata, vaikuttaako koulutustausta asiasta kiinnostuneisuuteen. Kyselyyn vastaajista korkeakoulutettuja oli 36,8 %, mikä on jonkin verran enemmän kuin kaupungin korkeakoulutettujen osuus, 31,9 %. (Jyväskylän Kaupunki, 2007.) Tulosten perusteella on nähtävissä, että korkeammin koulutetut ovat kiinnostuneempia jätehuoltopalveluiden nykytilan toimivuudesta sekä tulevaisuudesta. Koulutustason noustessa nousee myös kiinnostus ja tietämys yhteiskunnallisia asioita kohtaan. Yleinen huoli yhteisestä ympäristöstämme sekä sen tulevaisuudesta koskettaa kuitenkin meitä jokaista koulutustaustaan katsomatta.

KUVIO 4. Vastaajien koulutustausta

7.2 Jätteen lajittelu

Kyselyssä kysyttiin lajitteleeko vastaaja jätteensä tällä hetkellä. Kyselyyn vastanneista 94,1 % lajittelee jätteensä tällä hetkellä, eli jätteen lajittelu on otettu hyvin osaksi arkipäiväisiä toimintoja. Vastanneista vain 5,9 % ei lajittele jätteitään. Naispuolisista vastaajista 95,5 % ja miespuolisista vastaajista 91,3 %

lajittelee jätteensä. Sukupuolien välillä ei ole havaittavissa suuria eroja jätteidensä lajittelun suhteen.

Vastaajilta kysyttiin, onko lajiteltavia jätelajeja vastaajan mielestä liikaa. Vastaajista 90,5 % oli sitä mieltä, että lajiteltavia jätelajeja ei ole liikaa. Vain 9,2 % koki lajiteltavia jätelajeja olevan liian paljon. Vastaajista 0,3 % ei osannut ottaa kantaa kysymykseen. Vastauksista voidaan tehdä johtopäätös, että ihmiset suhtautuvat jätteidensä lajitteluun positiivisesti. Yhtenä kysymyksenä tämän asiakokonaisuuden yhteydessä oli selvittää, löytyykö kaupunkilaisilta halukkuutta tulevaisuudessa lajitella yhä useampia jätelajeja. Vastaajista 74,7 % koki myönteisenä lajitella tulevaisuudessa vielä useampia jätelajeja. Vastaajista 24,7 % ei ollut halukas lisäämään lajiteltavia jätelajeja tulevaisuudessa. Kantaa kysymykseen ei ottanut 0,6 %. Vastauksista käy ilmi, että Jyväskylässä lajitellaan jätteet tehokkaasti, ja asiaan suhtaudutaan myönteisesti. Vastaukset kertovat sen, että kaupunkilaiset olisivat jopa valmiita tulevaisuudessa lisäämään lajittelua.

Jätteidensä lajittelun asiayhteydessä kysyttiin avoimena kysymyksenä, kuinka jätteidensä lajittelua voitaisiin vastaajan mielestä yksinkertaistaa. Vastauksista nousi esiin, että kaupunkilaiset toivoisivat enemmän selkeitä ohjeita tai opasteita lajitteluun ja kierrättämiseen. Lisäksi kaivattaisiin enemmän kierrätys- ja keräyspaikkoja, joiden toivottaisiin olevan helposti saavutettavissa, ja asutuksen läheisyydessä. Osa vastaajista kokee, että jätteidensä lajittelu on jo tällä hetkellä tarpeeksi yksinkertaista ja helppoa. Kartongin keräys oli herättänyt vastaajissa epäselvyyttä. Uskomme, että tähän on vaikuttanut kartongin keräyksen aloittamisajankohta, joka oli joulukuussa 2007. Ohjeistusta kaivattiin keräyskartongin- ja -pahvin lajitteluun sekä tietoa siitä, kuinka ongelmajätteet sekä sähkö- ja elektroniikkaromu tulisi kierrättää. Vastaukset löytyvät kokonaisuudessaan työssä liitteestä 4 (LIITE 4.) Seuraavassa muutama suora lainaus vastauksista:

”Selvät ohjeet asukkaille! Roskalaatikoissa on liian vähän ohjeita mitä sinne voi laittaa. Esimerkkejä roskalaatikoiden jätetarroihin.”

”Lajittelupisteiden määrää tulisi lisätä eri asuinalueille. Lisäksi tulisi olla yksinkertaiset ja selkeästi luettavat ohjeet jätteidensä lajitte-

luun, jotta ihmisten ei tarvitsisi nähdä liikaa vaivaa näihin toimenpiteisiin. ”

”Paperi-, kartonki- ja pahvijätteiden lajittelu ja keräys on liian monimutkaista ja aiheuttaa sekaannuksia ihmisten lajittelukäytännöissä.”

”Minusta se on ihan yksinkertaista, jos vain on halua lajitella.”

Jätteiden lajittelun asiayhteydessä kysyttiin toisena avoimena kysymyksenä miten jätteiden kierrätystä ja hyötykäyttöä tulisi kehittää. Vastauksista nousi esille muutamia asiakokonaisuuksia, jotka ovat kohtalaisen yhteneväisiä edellisen avoimen kysymyksen vastauksien kanssa. Vastauksissa korostui erityisesti se, että kaupunkilaiset toivovat myös muovijätteen ottamista kierrätyksen piiriin. Keräyskartongin ja -pahvin kierrätys tuntuu olevan monelle kaupunkilaiselle epäselvää ja tarkennusta siihen kaivattaisiin. Myös näissä vastauksissa korostui keräyspisteiden lukumäärällinen lisäys. Ohjeistusta kaivattaisiin jätteiden lajitteluun ja siitä, mitä millekin jätelajille keräyksen jälkeen tapahtuu. Kaupunkilaisilla olisi kiinnostusta kierrättää enemmän käytöstä poistamiaan tavaroita ja huonekaluja, jos siihen kehitettäisiin jokin toimintamalli. Jonkin verran vastauksista korostuu kaupunkilaisten kiinnostuneisuus jätteidenpolttolaitoksia kohtaan. Jätteet polttamalla kaatopaikkojen kuormittumista voitaisiin vähentää, ja samalla saataisiin energiaa käyttöön. Vastaukset löytyvät kokonaisuudessaan työn liitteenä 5 (LIITE 5.) Seuraavassa muutama suora lainaus vastauksista:

”Asukkaille tiedotusta jätteiden käsittelyn lopputuloksista; mihin jätteet viedään, mitä niistä tehdään, miksi lajittelu on hyödyllistä jne.”

”Muovit hyötykäyttöön – purkujäte kiertoön – energijäte polttoon.”

”Hyötykäyttöä kehittää! Kulutusta pitäisi vähentää.”

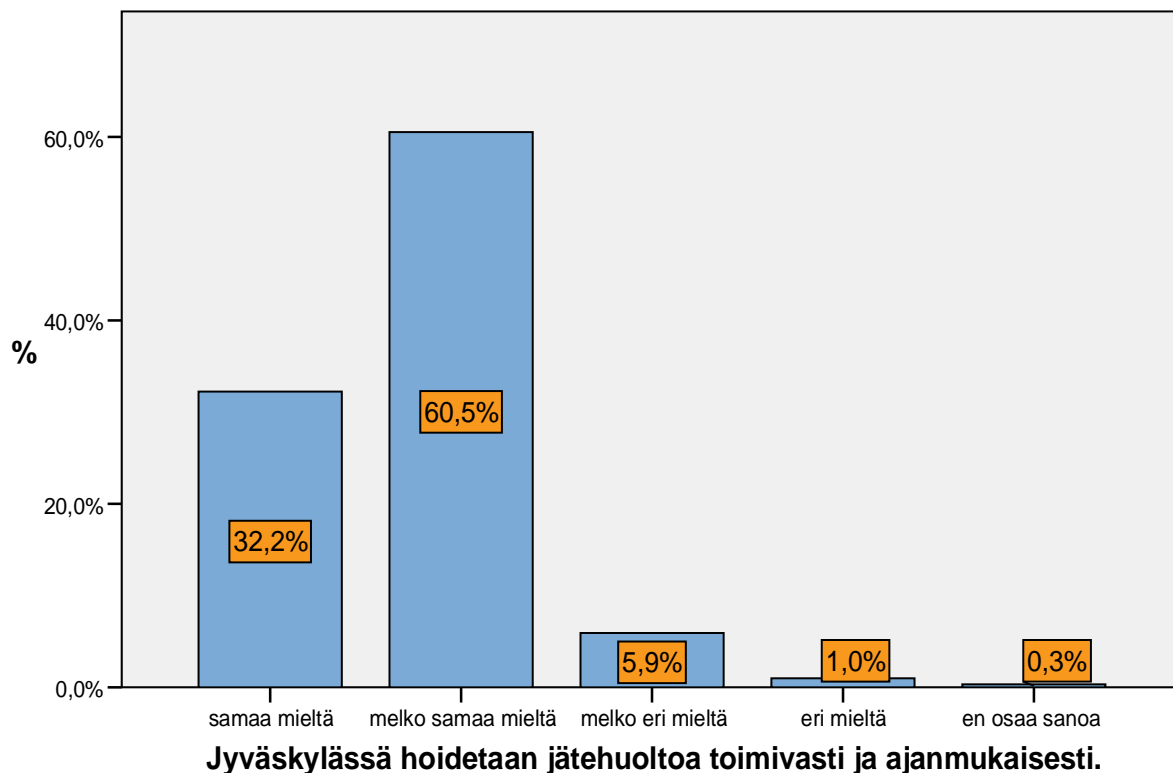
”Selkeitä ohjeita mitä kuuluu mihinkin! Tiedotusta lisää. Lisää keräyspaikkoja. Homma toimii kun se tehdään helpoksi ja ohjeet selkeiksi.”

”Tutkimus- ja kehittämistyötä tehostamalla. Kehittämällä ”porkkanaita” kierrättämisen suosimiseen, kuten nyt pullojen osalta.”

7.3 Jätehuollon toimivuus

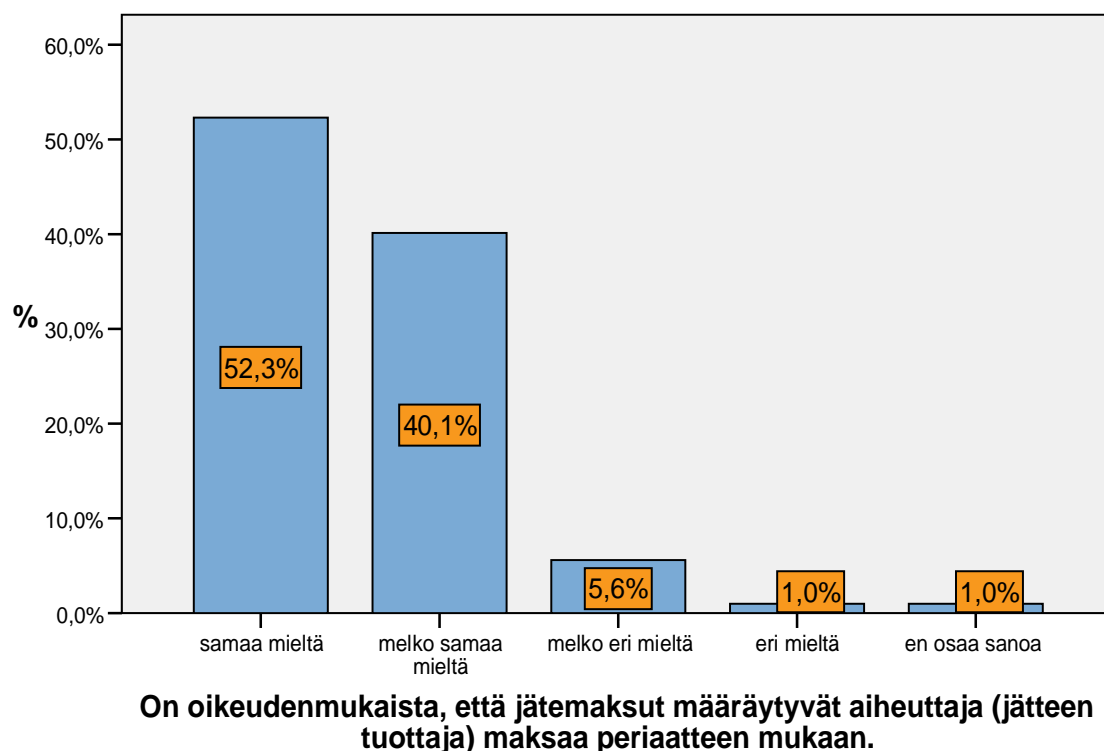
Suurin osa vastaajista kokee, että Jyväskylässä jätehuoltoa hoidetaan toimivasti ja ajanmukaisesti (KUVIO 5.). Kysymyksellä kartoitettiin jätehuoltopalveluiden kokonaisuuden toimivuutta käytännössä. Vastauksista voidaan päätellä, että kaupunkilaiset ovat tyytyväisiä Jyväskylän kaupungin toteuttamaan jätehuoltoon. Vastaajista 0,3 % ei ottanut asiaan kantaa.

KUVIO 5. Jätehuollon toimivuus ja ajanmukaisuus Jyväskylässä

Kysyttäessä kiinteistön jätehuollon toimivuudesta vastaukset olivat yleisesti myönteisiä. Jopa 46,1 % oli samaa mieltä siitä, että heidän kiinteistönsä jätehuolto toimii hyvin. Melko samaa mieltä asiasta oli 42,8 % vastaajista. Melko eri mieltä oli 8,1 % ja eri mieltä 3,0 %. Kaupunkilaiset ovat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä kiinteistöjensä saamaan jätehuoltopalveluun.

Aiheuttaja, eli jätteen tuottaja, maksaa -periaatteella tarkoitetaan sitä, että jätteen tuottaja maksaa jätteen käsittelystä aiheutuvat kustannukset. Kuten vastauksista on nähtävissä, kaupunkilaiset ovat omaksuneet periaatteen todella hyvin (KUVIO 6.). Jopa 52,3 % vastaajista pitää periaatetta oikeudenmukaisena. Vain pieni prosenttimäärä vastaajista oli periaatteesta melko eri tai eri mieltä. Vastaajista 1,0 % ei ottanut kantaa asiaan.

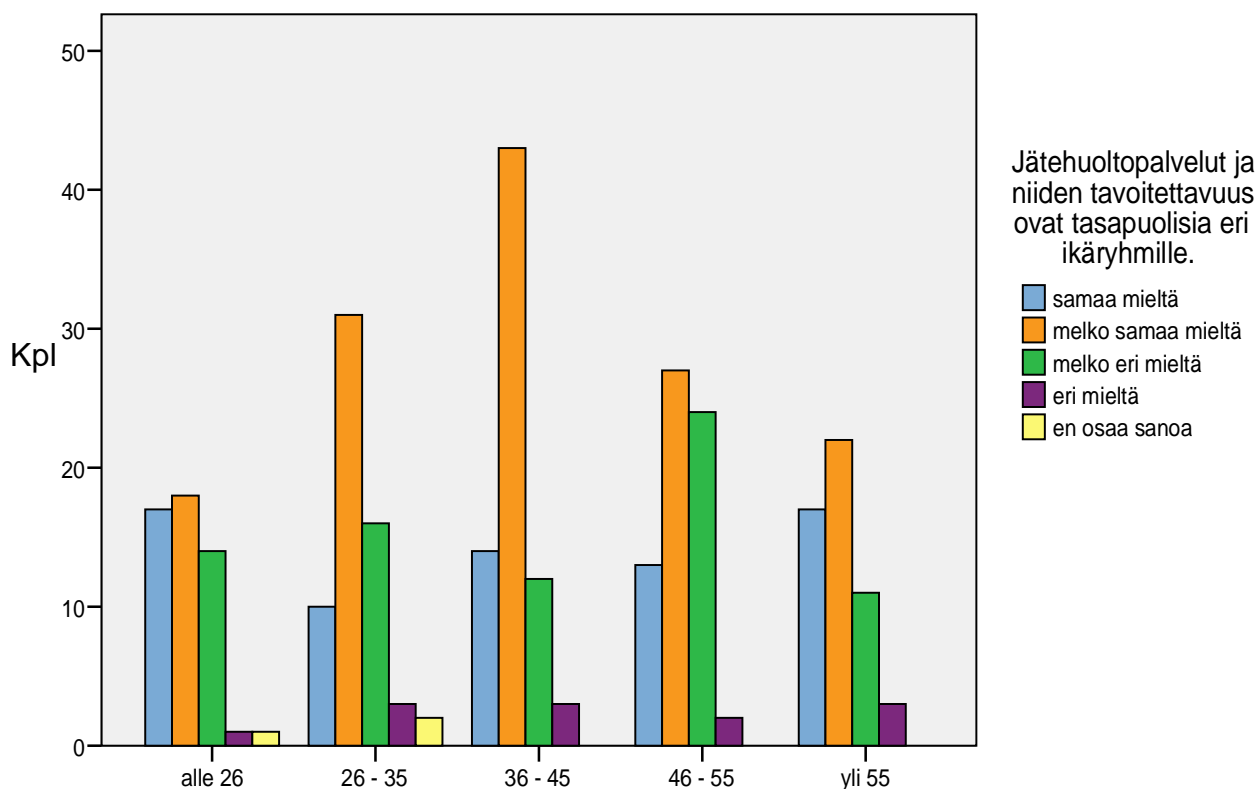

KUVIO 6. Aiheuttaja maksaa -periaate

Mielipidettä kysyttiin siitä, ovatko jätehuoltopalvelut ja niiden tavoitettavuus tasapuolisia eri ikäryhmille. Vastaukset eivät olleet täysin yhteneväisiä, vaan niissä oli havaittavissa eroja. Vastaajista 46,4 % oli asiasta melko samaa mieltä. Toiseksi eniten vastauksia, 25,3 %, tuli kohtaan melko eri mieltä. Asiasta samaa mieltä olivat 23,4 % ja eri mieltä 3,9 %. Vastaajista 1,0 % ei ottanut kantaa asiaan.

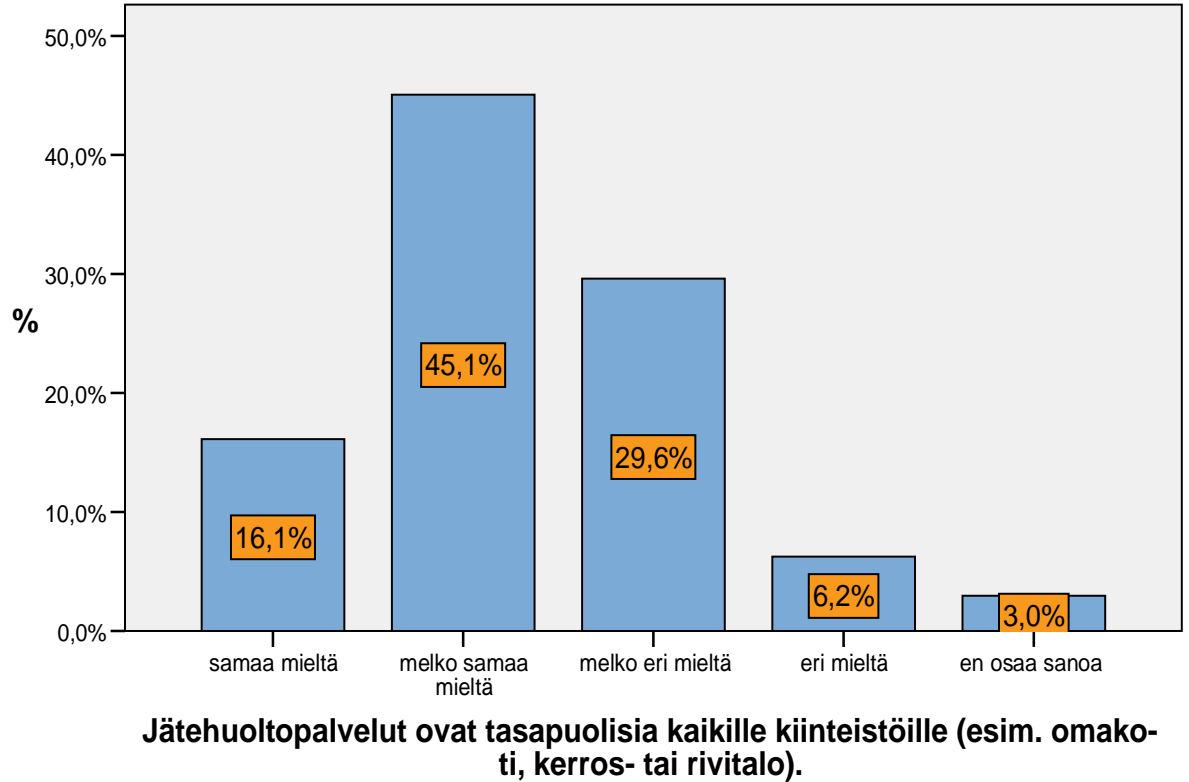
Seuraavasta kuviosta (KUVIO 7.) voidaan havainnoida jakauma, kuinka eri-ikäisten vastaukset ryhmittyvät ja eroavat toisistaan. On nähtävissä, että vastaajan iän noustessa erimielisyys jätehuoltopalveluiden tavoitettavuutta ja tasapuolisuutta kohtaan kasvaa. Myös nuoremmat vastaajat ovat huolissaan

palveluiden tasapuolisuudesta. Palvelun tarjoajana kaupungin tulisi taata kaikille ikäluokille tasapuoliset palvelut.

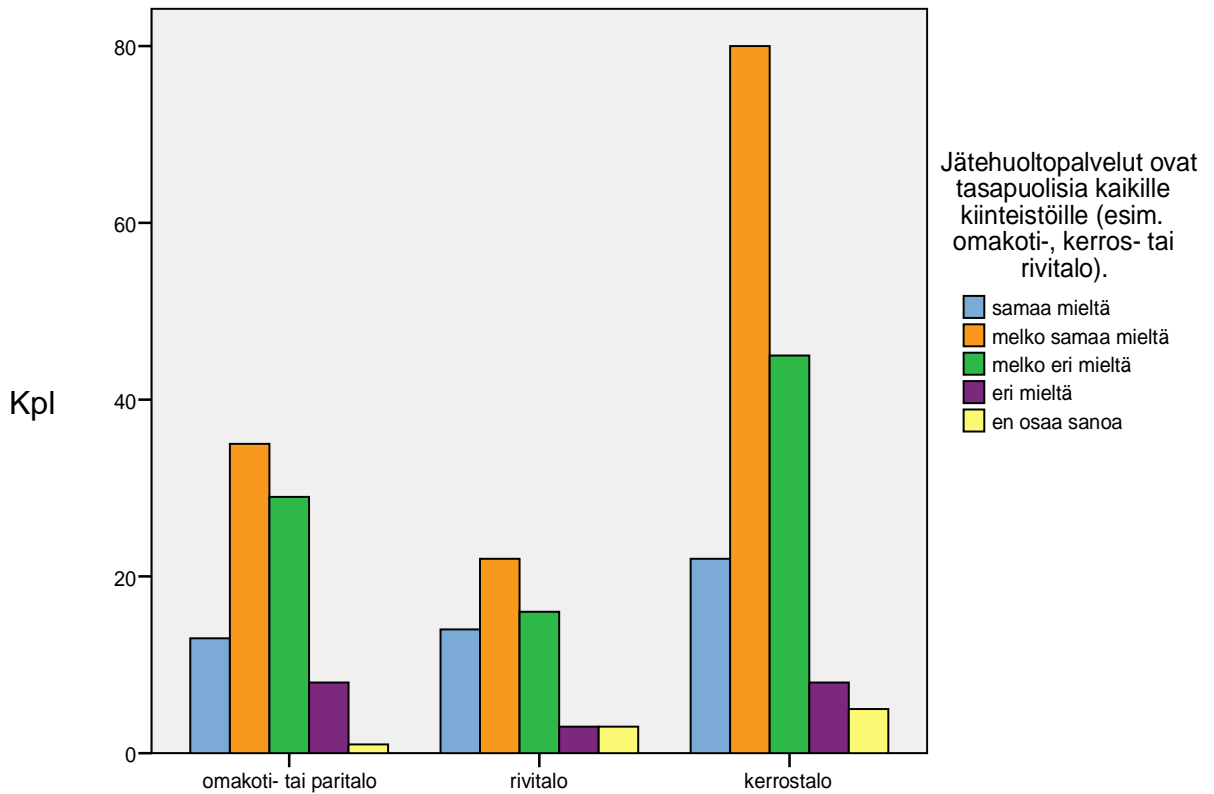

KUVIO 7. Palveluiden tavoitettavuus ja tasapuolisuus ikäryhmittäin

Jätehuoltopalvelut eroavat kiinteistökohtaisesti toisistaan. Omakotitaloissa ja kerrostaloissa vaadittavien jäteastioiden määrät poikkeavat toisistaan. Omakotitaloilla tulee olla keräysastiat vain bio- ja kuivajätteelle, kun taas suurissa kerrostaloissa tulee olla keräysastiat bio- ja kuivajätteen lisäksi keräyslasille, –metallille, -kartongille sekä –pahville. Useimmista suurista kiinteistöistä löytyy myös keräysastia paperille. (KUVIO 8.) Halusimme selvittää, kuinka eri kiinteistöissä asuvat kokevat jätehuoltopalveluiden toimivuuden. Vastaukset olivat yllättävän yhdenmukaisia kiinteistötyypistä riippumatta, eikä suuria eroavaisuuksia ollut havaittavissa. (KUVIO 9.) Edellä mainitut kuvat löytyvät seuraavalta sivulta.

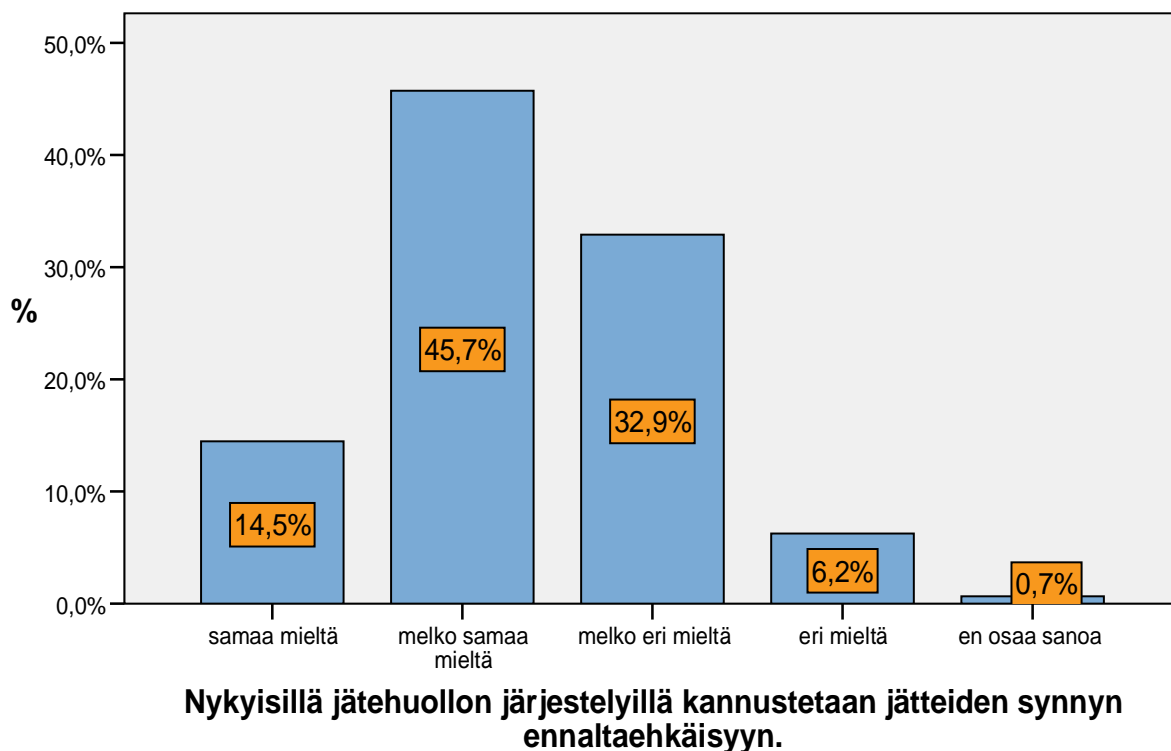

KUVIO 8. Jätehuoltopalveluiden tasapuolisuus eri kiinteistöille

KUVIO 9. Jätehuoltopalveluiden tasapuolisuus kiinteistöittäin

Jo jätelaki painottaa jätteiden synnyn ennaltaehkäisyn tärkeyttä. Jätehuollon yhtenä suurimpana haasteena on kehittää keinoja, joilla voitaisiin vaikuttaa kuluttajien käyttäytymiseen ja sitä kautta syntyviin jätemääriin. Vastaajista 45,7 % on melko samaa mieltä siitä, että nykyiset jätehuollon järjestelyt kannustavat jätteiden synnyn ennaltaehkäisyyn (KUVIO 10.). Huolettavan suuri määrä vastaajista, 32,9 %, on melko eri mieltä asiasta. Tästä voidaan päätellä, että tämän asiakohdan kehittämiseen tulee panostaa entistä enemmän.

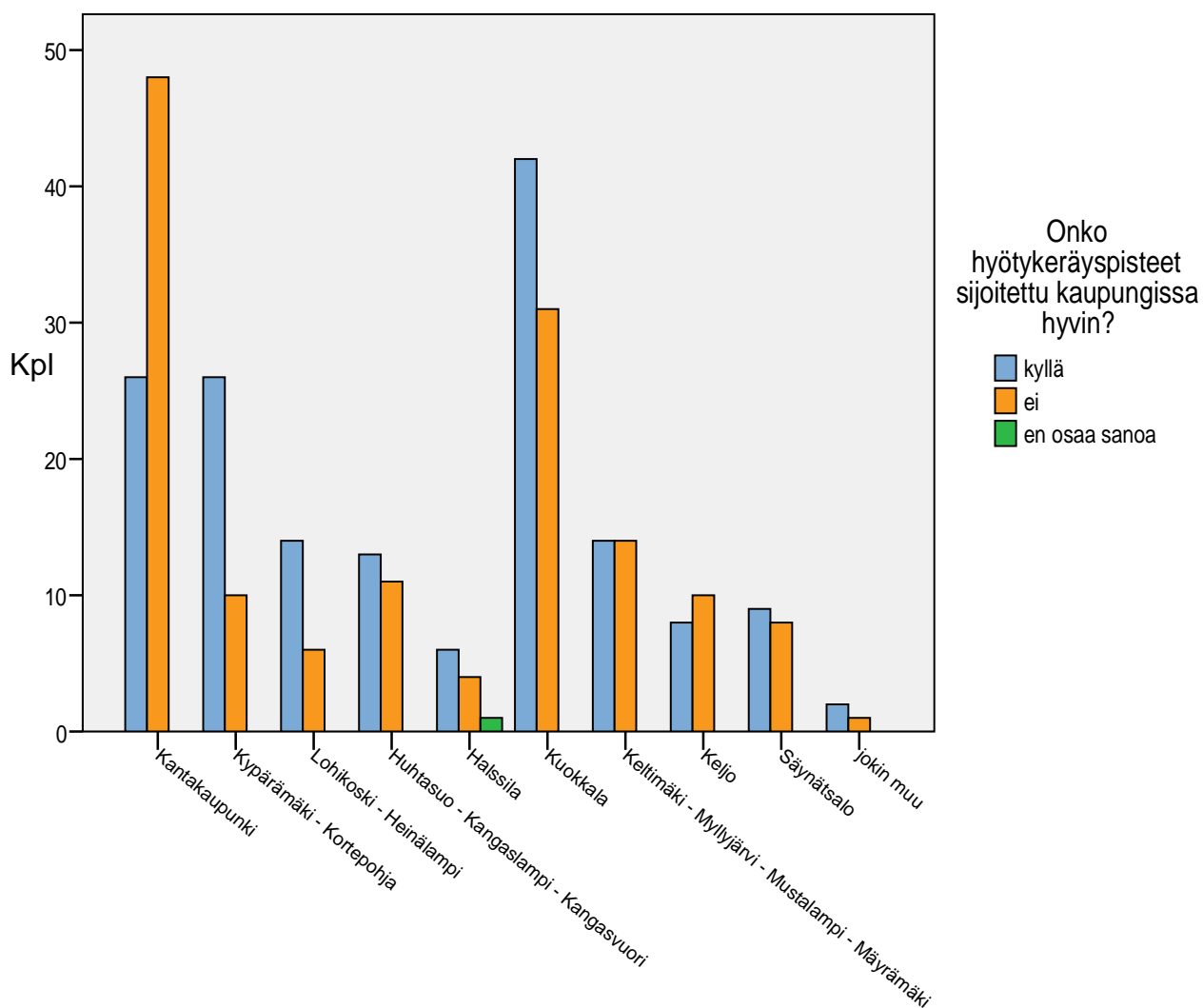

KUVIO 10. Nykyiset jätehuollon järjestelyt ennaltaehkäisyn kannusteena

7.4 Jätehuoltopalvelut

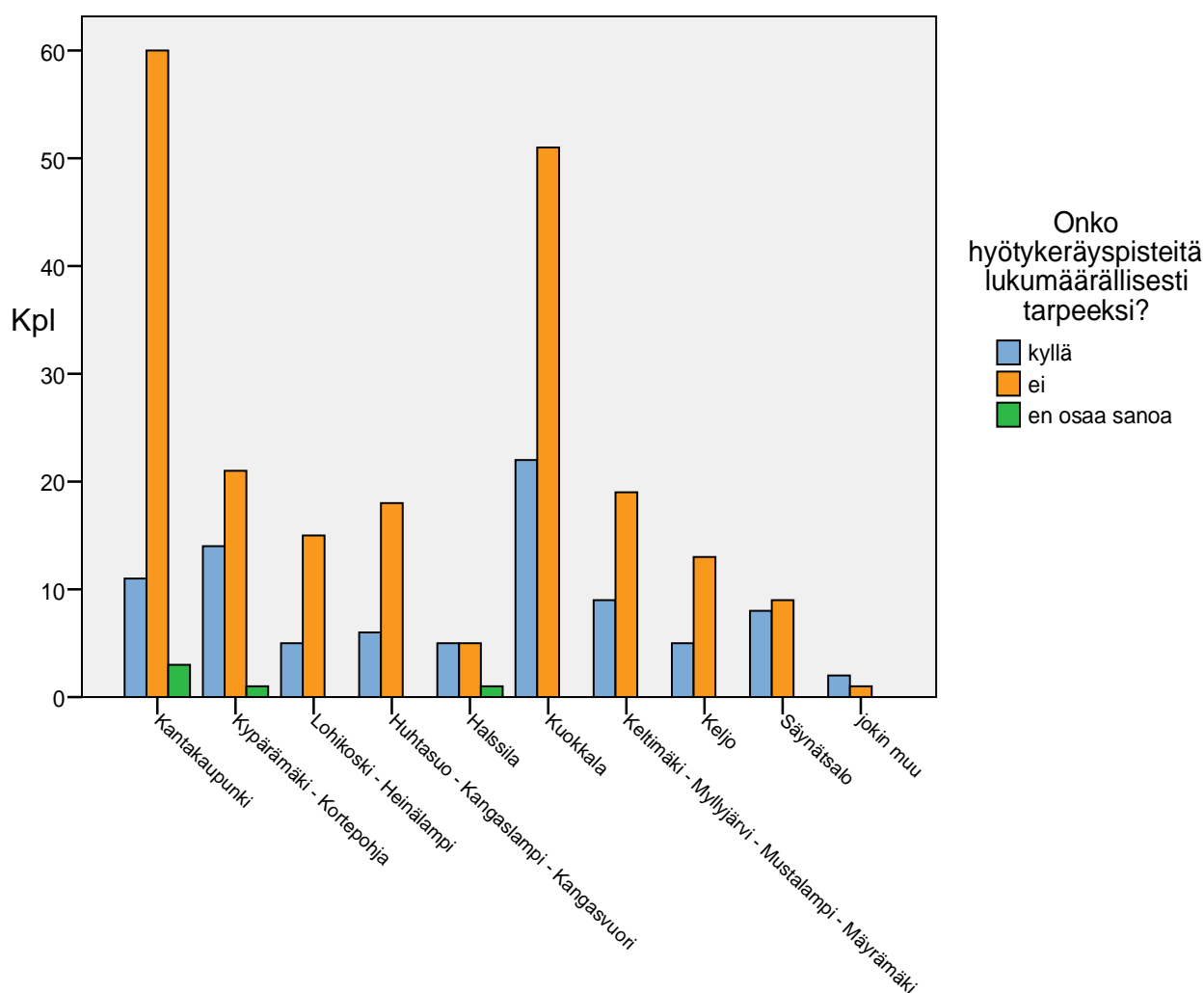
Kyselyn seuraavana kokonaisuutena tarkasteltiin jätehuoltopalveluita ja niiden nykytilan toimivuutta. Kysyttäessä kiinteistöjen nykyisten jättepisteiden ja jättestioiden toimivuudesta ja siitä vastaavatko ne kaupunkilaisten tarpeisiin, 77,3 % vastaajista oli tyytyväisiä nykytilan toimivuuteen. Vastaajista 22,0 % ei ollut tyytyväisiä tämän hetken tilanteeseen, vaan toivovat muutosta. Vastaajista 0,7 % ei ottanut kantaa kysymykseen. Kysyttäessä kiinteistön jätteenkuljetuksen toimivuudesta, 91,1 % vastaajista koki, että heidän kiinteistönsä jätteenkuljetus on järjestetty toimivasti. Vain 8,9 % oli asiasta eri mieltä.

Vastaajista 52,6 % kokee, että hyötykeräyspisteet on sijoitettu kaupungissa hyvin, kun taas 47,0 % ei ole tyytyväisiä nykytilaan. Vastaajista 0,4 % ei ottanut kantaa asiaan. Kyllä- ja ei-vastaukset jakautuivat tasaisesti. Tästä syystä halusimme seuraavalla kuviolla selvittää kohdistuvatko eriävät mielipiteet asuinalueittain (KUVIO 11.). Tyytymättömimmät asukkaat sijoittuvat etenkin Kantakaupungin sekä Keljon alueelle. Tyytyväisimpiä hyötykeräyspisteiden sijaintiin ollaan Kypärämäki – Kortepohja – alueella, Kuokkalla sekä Lohikoski – Heinälampi – alueella.

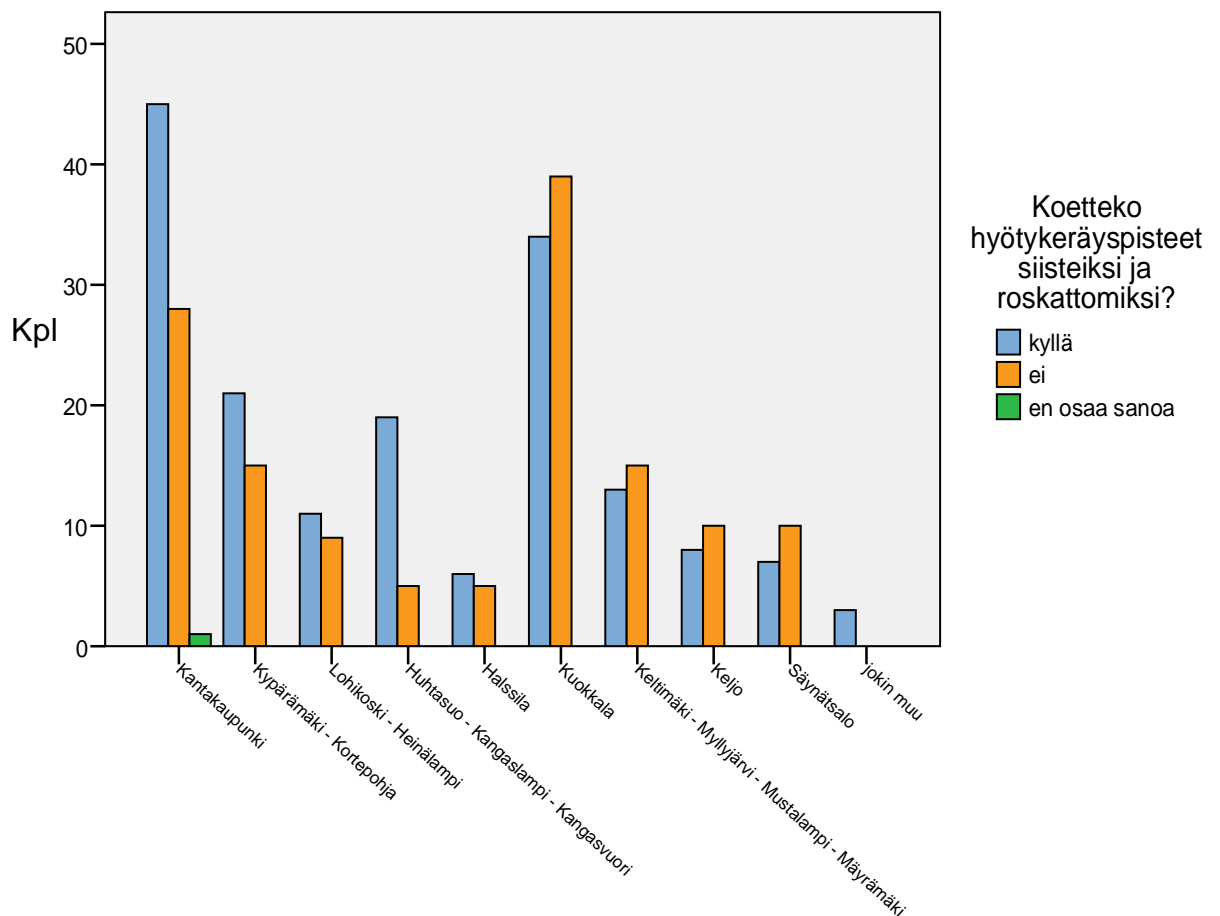
KUVIO 11. Tyytyväisyys hyötykeräyspisteiden sijaintiin alueittain

Kysyttäessä onko hyötykeräyspisteitä kaupungin alueella lukumäärällisesti tarpeeksi, 69,7 % vastasi kysymykseen kieltävästi. Vain 28,6 % oli sitä mieltä, että hyötykeräyspisteitä on riittävästi. Vastaajista 1,7 % ei ottanut asiaan kantaa. Suuresta kielteisten vastausten lukumäärästä johtuen, päätimme tarkastella vastauksia asuinalueittain (KUVIO 12.). Tyytymättömmimpiä ovat myös tässä hyötykeräyspisteeseen liittyvässä kysymyksessä Kantakaupungin alueella asuvat asukkaat. Vastausten jakautumisesta voidaan vetää yhteenvetona, että jokaiselle asuinalueelle kaivataan enemmän hyötykeräyspisteitä.

KUVIO 12. Tyytyväisyys hyötykeräyspisteiden lukumäärään asuinalueittain

Kuluttajien kynnys käyttää hyötykeräyspisteiden palveluita tulee tehdä mahdollisemman matalaksi. Vastaajista 78,6 % kokee, että hyötykeräyspisteitä on helppo käyttää ja vain 21,1 % on asiasta eri mieltä. Vastaajista 0,3 % ei ottanut asiaan kantaa. Vastaajista 54,8 % kokee hyötykeräyspisteet siisteiksi ja roskattomiksi. Eri mieltä asiasta oli 44,7 % ja 0,5 % vastaajista ei ottanut asiaan kantaa. Koska kielteisiä vastauksia oli lukumäärällisesti runsaasti, päätimme tarkastella vastauksia asuinalueittain (KUVIO 13.). Kuviosta voi havaita eroja eri asuinalueiden välillä.

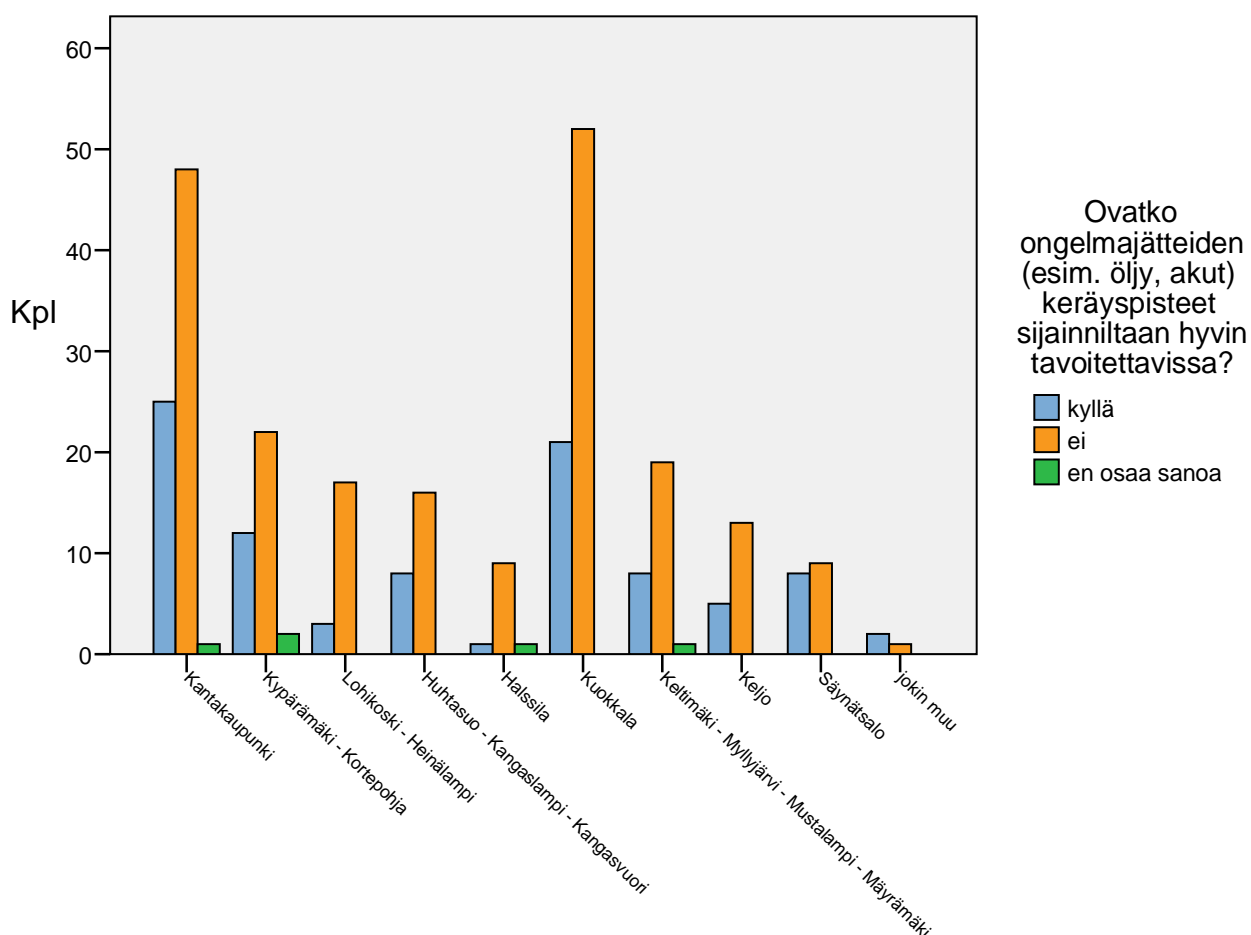

KUVIO 13. Kokemukset hyötykeräyspisteiden siisteystä ja roskattomuudesta

Jyväskylän kaupungin asukkaat tuntuvat olevan yleisesti tietoisia Jyväskylässä toimivista kierrätyskeskuksista. Vastaajista 77,3 % vastasi olevansa tietoinen Jyväskylän kierrätyskeskuksista, ja vain 21,7 % vastasi kysymykseen kieltevästi. Vastaajista 1,0 % ei ottanut kantaa kysymykseen.

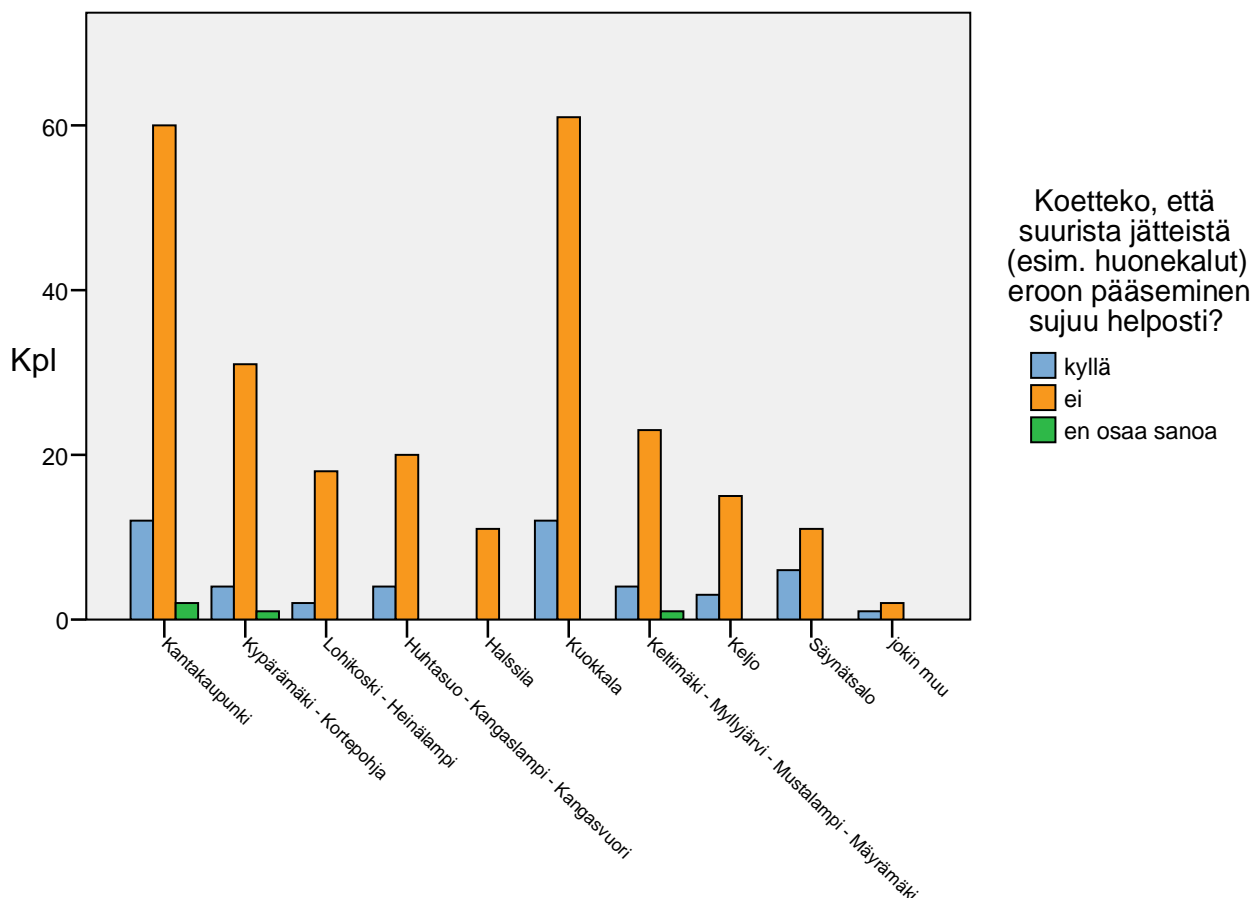
Vastaajista 67,8 % kokee ongelmajätteistä eroon pääsyn hankalaksi. Vastaajista kuitenkin 30,6 % kokee nykytoteutuksen toimivana. Kyselyyn vastanneista 1,6 % ei ottanut kantaa asiaan. Koska kielteisiä vastauksia oli enemmän kuin myönteisiä, halusimme tarkastella asiaa lähemmin, ja jaotella vastaukset asuinalueittain (KUVIO 14.). Yleisellä tasolla voidaan tehdä johtopäätös, että millään asuinalueella ei olla tyytyväisiä ongelmajätteiden keräykseen.

KUVIO 14. Ongelmajätteiden keräyksen tavoitettavuus

Suurista jätteistä, kuten huonekaluista, eroon pääseminen koetaan yleisesti hankalana. Vastaajista 82,9 % oli sitä mieltä, että suurista jätteistä on hankala päästä eroon. Vain 15,8 % koki asian toimivana. Vastaajista 1,3 % ei ottanut asiaan kantaa. Alla on tarkasteltu vastauksia asuinalueittain, ja millään alueella ei olla tähän järjestelyyn tyytyväisiä (KUVIO 15.). Kielteisten vastausten määrästä voi tehdä johtopäätöksen, että tähän asiaan tulisi kehittää toimivampia ratkaisuja, ja uudenlaisia tapoja toimia. Erityisesti suurista jätteistä eroon

pääsyä vaikeuttaa autottomuus. Jos asukas ei omista autoa, on suurista jätteistä eroon pääseminen todella hankalaa.

KUVIO 15. Suurista jätteistä eroon pääseminen

Yhtenä kysymyskohtana kartoitimme asukkaiden halukkuutta maksaa mahdollisista jätehuollon uusista lisäpalveluista. Vastaukset jakoutuivat tässä kysymyksessä lähes tasan kahtia. Vastaajista 49,3 % olisi valmis maksamaan ja 49,7 % eivät haluaisi maksaa uusista lisäpalveluista. Kantaa asiaan ei ottanut 1,0 % vastaajista.

Jätehuoltopalveluiden asiayhteydessä kysyttiin avoimena kysymyksenä, millälaisia lisäpalveluita asukkaat odottavat kaupungin jätehuoltopalveluilta tulevaisuudessa. Vastaukset olivat suurimmaksi osaksi samankaltaisia. Suurista jätteistä ja ongelmajätteistä eroon pääseminen koetaan hankalaksi, ja siihen toivottaisiin kehitettävän uudenlaisia ratkaisuja. Kuluttajien autottomuus nousi esille suuresti jätteiden kierrättämisen yhteydessä. Eritoten autottomat vastaajat kokivat lajiteltujen jätteiden palauttamisen keräyspisteisiin niiden syrjäisten

sijaintien vuoksi ongelmalliseksi. Usean vastaajan toivomuksena oli, että keran tai pari kertaa vuodessa järjestettäisiin erilaisia kampanjoita, joihin asukkaat saisivat palauttaa esimerkiksi huonekaluja, kodin elektroniikkaa jne. Kampanjat voisi toteuttaa esimerkiksi asuinalueittain. Aasukat toivovat selkeitä ohjeita kierrättämiseen. Erityisesti SER-romun kierrättäminen on useille epäselvää. Myös näissä vastauksissa korostui, että keräyspisteitä toivottaisiin olevan enemmän. Jotkut vastaajat toivoivat, että muovia alettaisiin kierrättää. Vastaukset löytyvät kokonaisuudessaan työssä liitteestä 6 (LITE 6.) Seuraavassa muutama suora lainaus vastauksista:

”Tavoitettavuutta pitäisi parantaa. Kaikilla ei esimerkiksi ole autoa, jolla pääsisi Mustankorkealle viemään ongelmajätteet. Tämä johtaa liian helposti siihen, että ne viedään niille kuulumattomille paikoille.”

”Sähkö- ja elektroniikkajätteen keräyksestä toivoisin lisää tietoa.”

”Ongelmajätteiden ja suurten jätteiden parempi keräys. Lisää hyötykeräyspisteitä ja paremmat informointipalvelut. Voitaisiin kertoa enemmän kierrätyksestä.”

”Kierrätys ei pelaa, jos matka on liian pitkä kierrätyspisteeseen.”

”Esimerkiksi kuljetuspalvelu olisi verraton! Monellakaan ei ole omaa autoa käytössä, eli tosi vaikea viedä esim. huonekaluja tai tietokoneita kierrätettäväksi.”

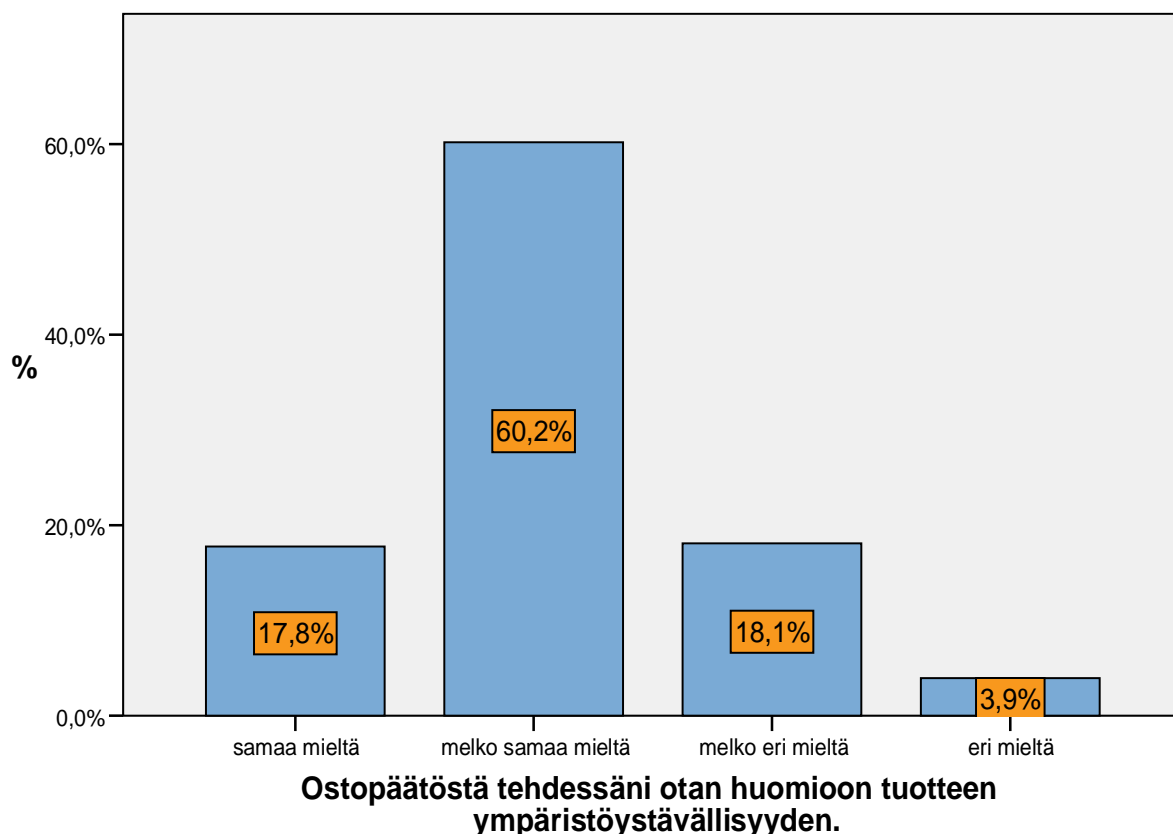
”Peruspalveluiden toimivuutta jatkossakin.”

”Tasapuolisuutta.”

7.5 Kulutuskäyttäytyminen

Kuluttajien ostokäyttäytyminen on suorassa yhteydessä syntyviin jätemääriin. Jotta ympäristön kuormittumista jätteiltä voitaisiin vähentää, tulisi voimavaroja kohdistaa kuluttajien asennekasvatukseen. Juuri näillä ohjauskeinolla voidaan suuresti vaikuttaa jätemäärien syntymiseen. Tässä kyselymme asiakokonaisuudessa keskityimme selvittämään kaupunkilaisten kulutustottumuksia, ja suhtautumista ympäristön huomioivaan kuluttamiseen.

Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin tuotteen ympäristöystävällisyyden vaikutusta ostopäätökseen (KUVIO 16.). Vastaajista 60,2 % oli melko samaa mieltä siitä, että ostopäätöstä tehdessään he ottavat huomioon tuotteen ympäristöystävällisyyden. Ympäristöystävällisyyden huomioi ostoksissaan 17,8 % vastaajista. Vastaajista 18,1 % ei kiinnitä ostoksissaan suurta huomiota ympäristöystävällisyyteen, eli he olivat melko eri mieltä asiasta. Vastaajista 3,9 % koki olevansa eri mieltä asiasta.

KUVIO 16. Tuotteen ympäristöystävällisyyden vaikutus ostopäätökseen

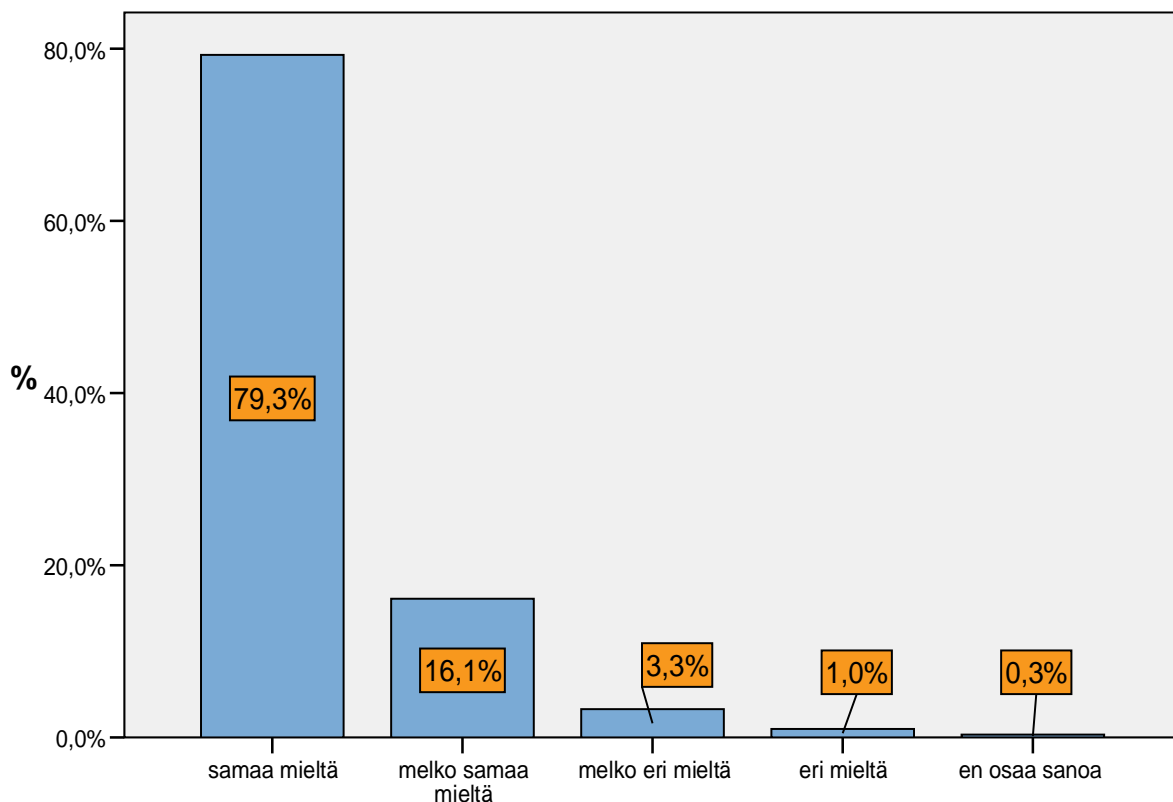
Toisella kysymyksellä kartoitettiin, yhdistävätkö kuluttajat oman toimintansa vaikutuksen jätemäärien syntymiseen. Vastaajista 72,0 % oli samaa mieltä siitä, että heidän omalla kulutustoiminnallaan on vaikutusta jätemäärien syntymiseen. Asiasta melko samaa mieltä oli 23,0 %. Melko eri mieltä asiasta oli 4,3 % ja eri mieltä 0,7 % vastaajista.

Kolmannessa kohdassa halusimme selvittää, ovatko kuluttajat valmiita muuttamaan kulutustottumuksiaan vähentääkseen jätteiden syntyä. Vastaajista 47,0 % oli väittämästä samaa mieltä ja 43,8 % melko samaa mieltä. Kulutus-

tottumuksistaan ei olleet valmiita tinkimään 1,6 % vastaajista, jotka olivat siis väittämästä eri mieltä. Vastaajista 7,6 % oli melko eri mieltä. Kulutustottumuksiaan muokkaamalla ympäristöystävällisempään suuntaan kuluttajat voisivat vaikuttaa jätemäärien syntyyn. Vastauksista voidaan tehdä johtopäätös, että yllättävän suuri osa kaupunkilaisista olisi valmis muuttamaan kulutustottumuksiaan roskaantumisen vähentämiseksi.

Neljäntenä kohtana kartoitimme kuluttajien suhtautumista asennekasvatuksen vaikuttavuuteen jätemäärien synnyn ehkäisyssä. Asenteisiin vaikuttaminen asennekasvatuksen myötä koetaan suurena vaikuttavana tekijänä tulevaisuutta ajatellen, joka näkyy myös vastauksissa. Vastaajista 78,9 % oli samaa mieltä asennekasvatuksen vaikuttavuudesta jätemäärien synnyn ehkäisyyn ja 17,8 % melko samaa mieltä. Vastaajista 3,0 % oli melko eri mieltä, eli he kokivat, että asennekasvatuksella ei ole suurta merkitystä jätemäärien synnyn ehkäisyssä. Vastaajista vain 0,3 % oli eri mieltä.

Viimeisenä kohtana tässä asiakokonaisuudessa halusimme selvittää kuluttajien suhtautumista taloudellisten ohjauskeinojen käyttämiseen kannustimena useampien jätelajien kierrätyksen tehostamiseksi. Omasta mielestämme panttijärjestelmän hyödyntäminen useampien jätelajien kierrättämisessä olisi hyvä toimintatapa. Tällä saataisiin kannustettua kuluttajat kierrättämään, ja lajittelemaan tehokkaammin. Esimerkiksi, siirtyminen nestekartonkisista juomapakkausista (maito, mehu jne.) kierrätettäviin ja pantillisiin lasi- tai muovipulloihin, vähentäisi mielestämme kaatopaikkajätteen määrää. (KUVIO 17.) Vastaajista 79,3 % oli meidän kanssamme samaa mieltä asiasta ja 16,1 % melko samaa mieltä. Melko eri mieltä oli 3,3 % ja eri mieltä 1,0 %. Kantaa asiaan ei ottanut 0,3 % vastaajista. Uskomme, että tässä olisi yksi kehittämisen arvoisen ohjauskeino, jotta ympäristön kuormittumista voitaisiin vähentää. Kuvio 17 löytyy seuraavalta sivulta.

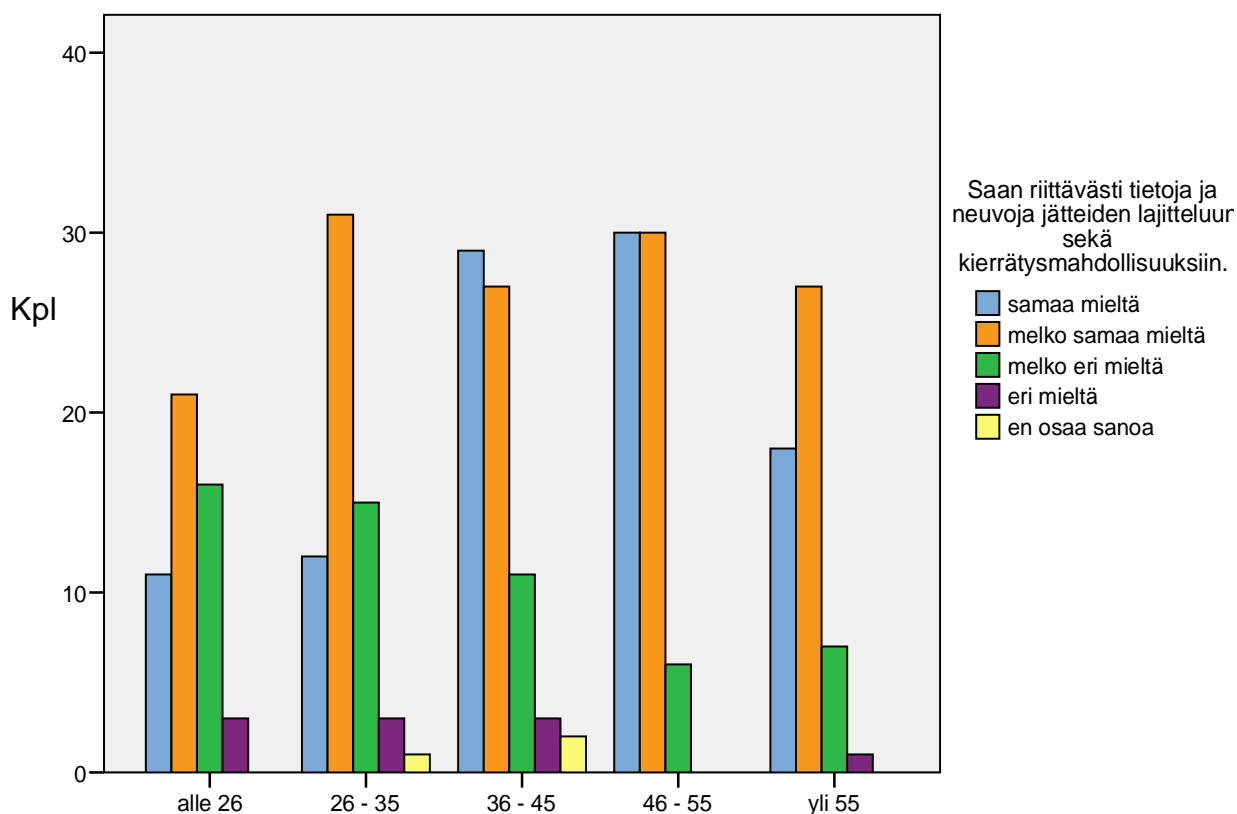
Panttijärjestelmä- tyyppisillä taloudellisilla ohjaukeinoilla voitaisiin kannustaa kierrättämään useampi jätelajeja tehokkaammin.

KUVIO 17. Panttijärjestelmä taloudellisena ohjaukeinoana

7.6 Jäteneuvonta

Viimeinen asiakokonaisuus kyselyssämme koski jäteneuvontapalveluita. Lain-säädännössä on määritelty, että kunnan tulee järjestää asukkailleen jäteneu-vontapalveluita. Tässä kohdassa halusimme kartoittaa, kuinka kaupungin asukkaat kokevat jäteneuvontapalveluiden toimivan Jyväskylässä. Ensimmäi-senä kartoitimme mielipiteitä siitä, vastaako Jyväskylän kaupungin jäteneu-vonta asukkaiden tarpeita. Vastaajista 57,9 % oli väittämstä melko samaa mieltä ja 18,4 % samaa mieltä. Väittämstä melko eri mieltä oli 19,4 % ja eri mieltä 2,3 %. Vastaajista 2,0 % ei ottanut kantaa asiaan. Vastauksista voidaan päätellä, että yleisesti ollaan tyytyväisiä kaupungin tämän hetken jäteneu-vontapalveluihin.

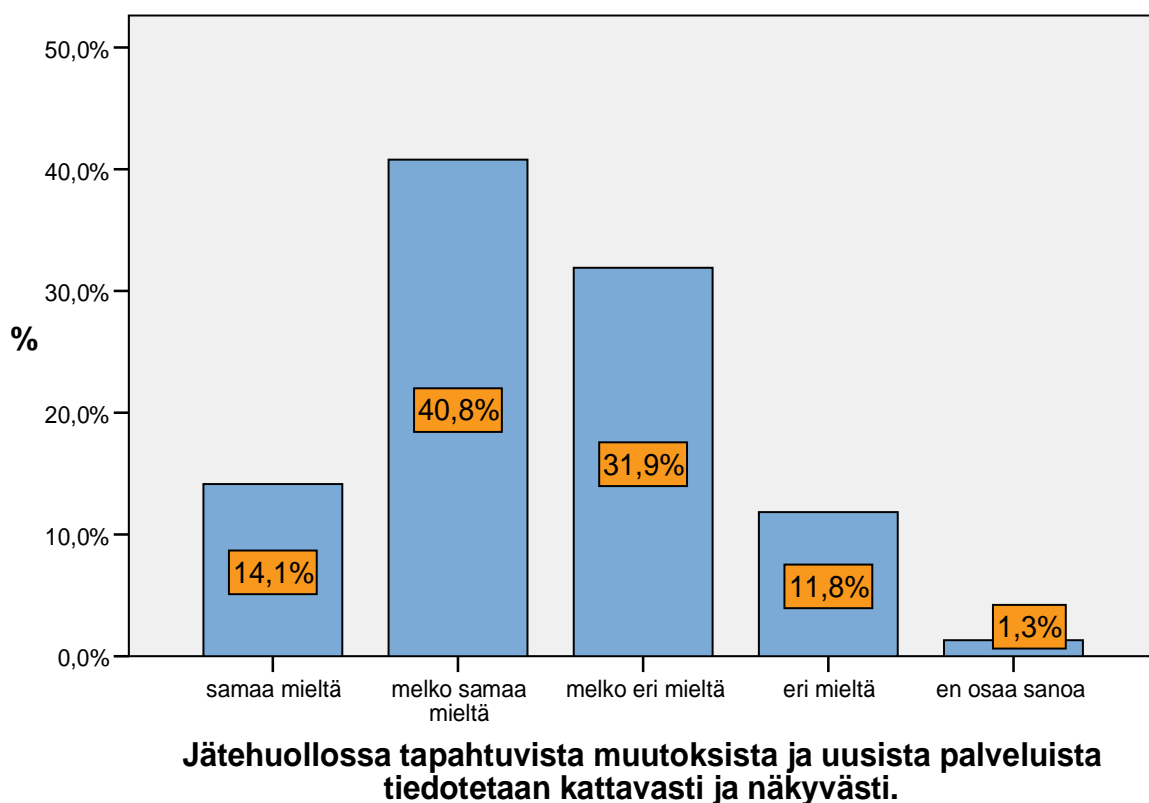
Seuraavana selvitimme sitä, että saavatko kaupunkilaiset riittävästi tietoja ja neuvoja jätteiden lajitteluun, sekä kierrätysmahdollisuuksiin. Vastaajista 44,7 % oli väittämstä melko samaa mieltä ja samaa mieltä oli 32,9 %. Väittämstä melko eri mieltä oli 18,1 % ja eri mieltä 3,3 % vastaajista. Vastaajista 1,0 % ei ottanut asiaan kantaa. Halusimme tarkentaa, eroaako jonkun tietyn ikäryhmän vastaukset huomattavasti toisistaan (KUVIO 18.). Kuvioista voidaan havainnoida se, että nuoremmat ikäluokat kokevat saavansa vähemmän tietoja ja neuvoja lajitteluun sekä kierrätykseen. Olemme sitä mieltä, että iän karttuessa tietoisuus ympärillä tapahtuvista asioista lisääntyy, ja arvot todennäköisesti muuttuvat jonkin verran. Kun ympäristöasioista, kuten jätehuollosta, on kiinnostunut, siitä etsii ja löytää tietoa kattavasti.

KUVIO 18. Neuvontapalveluiden toimivuuden kokeminen ikäryhmittäin

Jäteneuvonnan asiakokonaisuudessa kysyttiin, onko jätehuollon asiakaspalvelu helposti saavutettavissa. Vastaajista 52,6 % oli melko samaa mieltä väittämästä ja 16,4 % samaa mieltä. Melko eri mieltä oli 21,7 % ja 5,6 % eri mieltä. Vastaajista 3,7 % ei ottanut kantaa asiaan. Yleisesti asiakaspalvelun saavutettavuus koetaan hyvänä.

Jotta asukkaat osaisivat toimia vaaditulla tavalla, tulisi kaupungin tiedottaa jätehuollossa tapahtuvista muutoksista ja uudistuksista kattavasti, ja tiedottamisen tulisi tavoittaa kaikki kaupungin asukkaat. (KUVIO 19.) Vastaajista 40,8 % oli melko samaa mieltä siitä, että muutoksista ja uudistuksista tiedotetaan kattavasti, ja näkyvästi. Väittämästä samaa mieltä oli 14,1 %. Melko eri mieltä väittämästä oli 31,9 % ja eri mieltä 11,8 % vastaajista. Vastaajista 1,3 % ei ottanut kantaa asiaan. Vastauksissa on havaittavissa hajontaa, eli tiedottamisen tavoitavuus nousee yhdeksi kehityskohteeksi.

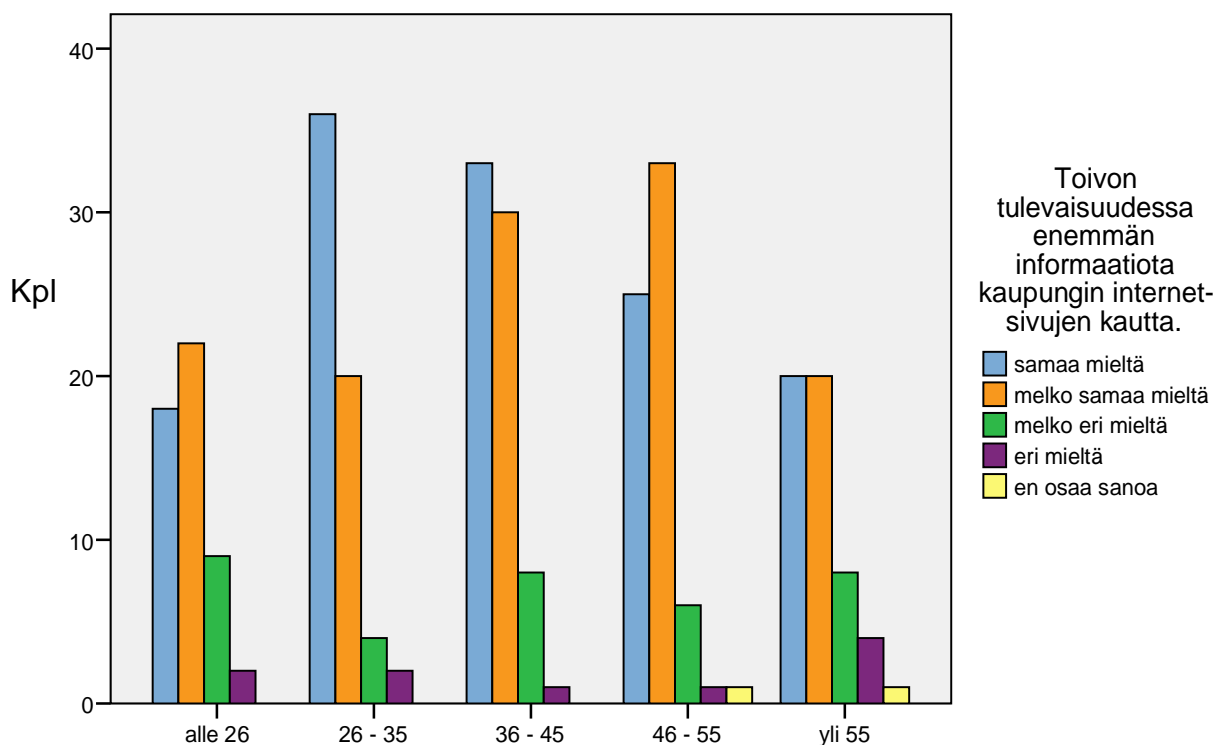
KUVIO 19. Tiedotuksen toimivuus jätehuollon muutoksista

Seuraavana kartoitimme sitä, haluavatko kaupungin asukkaat tulevaisuudessa heitä lähestyttävän erinäisillä oppailla ja tiedotteilla suoraan kotiin. Vastaukset olivat yhdenmukaisia, ja niistä oli nähtävissä halukkuus vastaanottaa erinäisiä oppaita. Yli puolet, eli 56,9 %, vastaajista oli väittämistä samaa mieltä ja 25,3 % melko samaa mieltä. Vain 11,2 % vastasi väittämään olevansa melko eri mieltä ja 6,6 % eri mieltä.

Lisäksi selvitimme, onko kaupungin asukkailla halukkuutta saada enemmän informaatiota tulevaisuudessa kaupungin internet-sivujen kautta. Vastaajista 43,3 % toivoi saavansa tulevaisuudessa enemmän infoa kaupungin internet-sivujen kautta, eli he olivat väittämistä samaa mieltä. Vastaajista 41,1 % oli melko samaa mieltä. Vain 11,5 % vastaajista oli väittämistä melko eri mieltä ja eri mieltä 3,3 %. Vastaajista 0,7 % ei ottanut kantaa asiaan. (KUVIO 20.)

Halusimme erikseen tarkastella, onko eri ikäryhmien välillä eroavaisuuksia internetin käyttöhalukkuuteen informaation saamiseksi. Vastaukset jakautuvat samankaltaisesti, eikä suuria eroavaisuuksia eri ikäryhmien välille ole syntynyt.

KUVIO 20. Halukkuus informaatioon internetin kautta

Jäteneuvonnan asiayhteydessä kysyttiin avoimena kysymyksenä, minkä viestintäkanavan kautta jäteneuvontaa tulisi toteuttaa, jotta saavutettavuus olisi kattavin. Vastaukset olivat samankaltaisia ja niistä nousi esiin, että informaatiota halutaan todella monipuolisesti, ja usean eri viestintäkanavan kautta. Paljon kannatusta sai viestintä internetin kautta. Oppaita toivottiin lähetettävän suoraan kaupunkilaisille kotiin. Muita toivottuja viestintäkanavia olivat mm. radio, TV, Keski-suomalainen, ilmais- sekä paikallislehdet ja jäteastioihin kiinnitettävät tarrat. Vastaukset löytyvät kokonaisuudessaan työn liitteestä 7 (LIITE 7.) Seuraavassa muutama suora lainaus vastauksista:

"Internetin kautta, jos tietoa haluaa niin, sen tulisi löytyä helposti.

Suurista muutoksista voitaisiin lähettää kotiin ilmoitus."

"Selkeä internet-sivusto ja jaettuna esim. seinään kiinnitettävät yleisohjeet kierrätyksestä jne."

"Lehdistö, netti, tiedotteet kotiin."

Jäteneuvonnan asiayhteydessä kysyttiin toisena avoimena kysymyksenä, minkälaisia jäteneuvontapalveluita kaupunkilaiset toivovat tulevaisuudessa. Saadut vastaukset olivat kohtalaisen yhteneväisiä edellisten avoimien kysymysten vastauksiin verrattuina. Kaupunkilaiset toivoisivat henkilökohtaisempaa jäteneuvontaa, sekä selkeät yhteystiedot kenen puoleen kääntyä missäkin tilanteessa. Toivottua on, että jäteneuvontapalvelut olisivat helposti tavoitettavissa. Yleistietoisuuden lisäämistä kaivattiin jätteiden lajitteluun, ja lajittelun kautta saataviin hyötyihin. Vastaukset löytyvät kokonaisuudessaan työssä liitteestä 8 (LIITE 8.) Seuraavassa muutama suora lainaus vastauksista:

"Selkeää ohjeistusta lajitteluun ja kierrätyspisteiden sijaintiin ja käyttöön."

"Sellaisia, että kaikki ymmärtäisi asian vakavuuden."

"Selvitystä, mitä mistäkin jätteestä tehdään/miten hyödynnetään, motivoisi paremmin kierrättämään."

"Henkilökohtaista palvelua mitä ei voi paeta."

8 POHDINTA

Työmme päämääränä oli selvittää Jyväskylän kaupunkilaisten mielipiteitä jätehuollon nykytilan toimivuudesta, sekä asukkaiden tulevaisuuden odotuksista. Saavutimme työllämme kattavan otoksen vastauksia, joita voidaan hyödyntää jätehuollon tulevaisuuden linjauksien suunnittelussa. Jätehuolto palveluna koskettaa meitä kaikkia kaupungin asukkaita, ja sitä pidetään usein itsestään selvyytenä. Opinnäytetyömme teon aikana meille selvisi, että julkisena palveluna sen taakse nivoutuu kuitenkin laaja määrä suunnittelua ja organisointia. Palvelu tulee toteuttaa kaikille asukkaille mahdollisimman tasapuolisesti ja toimivasti, mikä tekee jätehuollon järjestämisestä haastavan. Jokainen ihminen on päivittäin tekemisissä jätteiden käsittelyn kanssa, ja näin ollen voi omalla toiminnallaan vaikuttaa ympäristön kuormittuvuuteen.

Työmme aihe oli ajankohtainen ja mielenkiintoa herättävä, mikä näkyi myös vastaajien määrässä. Asukkaat olivat kiinnostuneita jätehuoltopalveluiden kehittämisestä. Vastaajien iät jakautuivat tasaisesti, ja kyselyyn ottivat osaa kaikenikäiset asukkaat. Vastauksia tuli tasapuolisesti eri asuinalueilta, ja erityyppisistä kiinteistöistä. Havaittavissa oli, että korkeammin koulutetut olivat kiinnostuneempia vastaamaan kyselyyn.

Jätteiden lajitteluun Jyväskylässä suhtaudutaan myönteisesti. Melkein 95 % kaupunkilaisista lajittelee jätteensä tälläkin hetkellä. Lajiteltavia jätelajeja ei koeta olevan liikaa, vaan tulevaisuudessa oltaisiin jopa valmiita lajittelemaan useampia jätelajeja. Eritoten halu muovijätteen kierrättämiseen korostui vastauksista. Tulevaisuuden jätehuoltopalveluita ajatellen kaupunkilaiset toivoisivat enemmän selkeitä ohjeita tai opasteita lajitteluun ja kierrättämiseen, sekä tietoa siitä mitä millekin jätelajille keräyksen jälkeen tapahtuu. Vaikka ohjeita ja opasteita toivotaankin enemmän, ovat perusperiaatteet lajitteluun kaupunkilaisilla jo tiedossaan. Kierrätys- ja keräyspaikkoja toivottaisiin järjestettävän lukumäärällisesti enemmän, jotta ne olisivat helpommin saavutettavissa. Keräyskartongin ja -pahvin kierrätys koettiin epäselvänä, ja siihen kaivattiin tarkennusta. Pidämme tätä yhtenä työn esille tuomista kehityskohteista. Lisää palautuspisteitä kaivattiin ongelmajätteille, sekä ohjeistusta sähkö- ja elektroniikkaromun kierrättämiseen.

Kaupunkilaiset ovat yleisesti tyytyväisiä Jyväskylän kaupungin toteuttamaan jätehuoltoon, ja kokevat kiinteistöjensä jätehuollon toimivaksi. Jätehuoltopalveluiden tasapuolisuus eri ikäryhmiä kohtaan aiheutti mielipiteiden hajontaa. Kun vastaajan ikä nousi, erimielisyys jätehuoltopalveluiden tavoitettavuutta ja tasapuolisuutta kohtaan kasvoi. Myös nuoremmat vastaajat ovat huolissaan palveluiden tasapuolisuudesta. Tulevaisuudessa tulisi kehittää ratkaisuja, joilla tasapuolisuus turvattaisiin kaikenikäisille kaupunkilaisille. Tuloksissa yllättävänä koimme, että erityyppisissä kiinteistöissä asuvat kokevat jätehuoltopalvelut tasapuolisiksi kiinteistötyypistä riippumatta. Yhtenä kehittämiskohteena nousi esiin, että vastaajat eivät koe nykyisten jätehuollon järjestelyiden kannustavan riittävästi jätteen synnyn ennaltaehkäisyyn. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla ja ohjauksella on suuri merkitys tulevaisuuden jätehuollossa, ja sillä on suora vaikutus syntyviin jätemääriin.

Jätehuoltopalveluiden nykytilan toimivuutta tarkastellessa nousi esiin eniten tyytymättömyyttä ja epäkohtia. Kiinteistöjen nykyisiin jättepisteisiin ja jäteastioihin ollaan yleisesti tyytyväisiä, ja jätteenkuljetus koettiin toimivaksi. Tyytymättömyyttä oli havaittavissa hyötykeräyspisteiden toimintaan liittyen. Etenkin Kantakaupungin ja Keljon asukkaat eivät olleet tyytyväisiä hyötykeräyspisteiden määrään tai sijaintiin. Tyytyväisimpiä hyötykeräyspisteiden määrään ja sijaintiin oltiin Kypärämäen ja Kortepohjan, Lohikosken ja Heinälammen sekä Kuokkalan alueella. Yleisesti saaduista vastauksista voidaan tehdä johtopäätös, että hyötykeräyspisteiden lukumäärää tulisi lisätä, jotta kierrätys saadaan sujumaan toimivasti. Suurin osa vastaajista koki, että hyötykeräyspisteitä on helppo käyttää. Hyötykeräyspisteiden toimivuutta tarkasteltaessa kyseenalaistamme sen, ovatko vastaajat oikeasti tietoisia mikä on hyötykeräyspiste. Uskomme, että usealle vastaajalle on mitä luultavimmin epäselvää hyötykeräyspisteen ja kierrätyspisteen eroavaisuus. Hyötykeräyspisteissä on keräysasiat samoille jätelajeille, jotka löytyvät jokaisen isomman kerros- tai rivitalon jätekatoksista. Uskomme, että tyytymättömyys hyötykeräyspisteiden sijaintiin ja lukumäärään johtuu suurilta osin tietämättömyydestä. Asukkaat eivät tiedä mitä hyötykierrätyspisteellä tarkoitetaan. Yhtenä kehittämiskohteena pidämme asukkaiden tietoisuuden lisäämistä erilaisista keräyspisteiden käyttötarkoituksista sekä kierrätysmahdollisuuksista.

Jyväskylän kaupungin asukkaat tuntevat olevan yleisesti tietoisia Jyväskylässä toimivista kierrätyskeskuksista. Jälkeenpäin ajateltuna kysymystä kierrätyskeskusten tunnettavuudesta olisi pitänyt täydentää asiakohtaa lisäkysymyksillä, esimerkiksi, kuinka moni vastaajista käyttää tällaisia palveluita ja koetaanko palvelut helposti lähestyttäviksi. Periaatteessa tämän kysymyksen vastauksilla ei ole merkitystä, koska vastaukset eivät kerro, käyttävätkö kaupunkilaiset kierrätyskeskusten palveluita vai eivät.

Yleisellä tasolla voidaan tehdä johtopäätös, että millään asuinalueella ei olla tyytyväisiä ongelmajätteen keräykseen, ja niiden loppusijoittaminen koetaan hankalaksi. Edellä mainittu koskee myös suurista jätteistä eroon pääsemistä, jossa tyytymättömiä oli vastaajista jopa lähes 83 %. Erityisesti suurista jätteistä ja ongelmajätteistä eroon pääsyä vaikeuttaa autottomuus. Jos asukas ei omista autoa, on näistä jätteistä eroon pääseminen todella hankalaa. Edellisiin epäkohtiin tulisi kehitellä toimivia ratkaisuja, jotka olisivat tasapuolisesti tavoitettavissa niin autottomille kuin autoileville asukkaille. Kysyntää tuntui olevan eri tyyppisille noutopalveluille, joilla esimerkiksi ongelmajätteet ja huonekalut kerättäisiin asuinalueittain. Halukkuus maksaa mahdollisista uusista jätehuollon lisäpalveluista jakoi kuitenkin kaupunkilaisten mielipiteet kahtia. Asukkailta unohtuu usein, että uuden palvelun aloittaminen ja sen toteuttaminen tuottavat kustannuksia. Mikäli tämän tyyppisiä lisäpalveluita halutaan, tulisi niistä olla myös valmis maksamaan.

Yli puolet vastaajista oli melko samaa mieltä siitä, että ostopäätöstä tehdessään he ottavat huomioon tuotteen ympäristöystävällisyyden. Kuluttajat tiedostavat oman toimintansa vaikutuksen jätemäärien syntymiseen hyvin. Tulevaisuutta ajatellen on positiivista, että kuluttajien mielenkiinto asiaan on nousut. Melkein puolet vastaajista olisi lisäksi valmis muuttamaan kulutustottumuksiaan jätemäärien vähentämiseksi, mutta kuinka valmiita tähän ollaan kuitenkaan käytännössä? Kuluttajia tulisi ohjata kohti kestävämpiä kulutusvalintoja. Taloudellisia ohjauskeinoja pidettiin hyvänä kannustimena vastaajien keskuudessa. Tämä olisi yksi kehittämisen arvoinen ohjauskeino, jolla ympäristön kuormittumista voitaisiin vähentää. Esimerkkinä kaikki nestemäiset aineet voitaisiin pakata pantillisiin pulloihin. Myös tuotteiden hintojen pitäisi ennemminkin kannustaa valitsemaan ympäristöystävällinen vaihtoehto, eikä päinvastoin,

niin kuin tällä hetkellä asia on. Asennekasvatuksen rooli koetaan suurena vaikuttavana tekijänä tulevaisuutta ajatellen. Asennekasvatus tulisi aloittaa hyvissä ajoin, jotta ihmiset omaksuisivat kestävän kehityksen periaatteet kulutustavoissaan.

Vastauksista voidaan yleisesti päätellä, että Jyväskylässä ollaan tyytyväisiä kaupungin tämän hetken tarjoamiin jäteneuvontapalveluihin. Kysyttäessä, saavatko kaupunkilaiset riittävästi tietoja ja neuvoja jätteiden lajitteluun sekä kierrätysmahdollisuuksiin, oli vastaajista 44,7 % asiasta melko samaa mieltä ja samaa mieltä 32,9 %. Edellä olevat vastaukset ovat ristiriitaisia avointen kysymysten vastausten kanssa, koska niissä nousi vahvasti esille neuvonnan lisätarve. Jäteneuvontapalveluita toivotaan siis käsittääksemme vain enemmän. Jäteneuvonnan asiakaspalvelun saavutettavuutta pidetään hyvänä. Jätehuoltopalveluissa tapahtuvista muutoksista ja uudistuksista eivät vastaajat kokeneet tiedotuksen olevan riittävän kattavaa ja näkyvää. Mielestämme tiedottamisen tavoitavuus ja näkyvyys ovat yksi kehityskohde. Tiedottamisen epäkohdista kertoo mielestämme esimerkiksi se, että asukkaat ovat suuresti epätietoisia siitä, kuinka joulukuussa 2007 aloitetun keräyskartongin ja -pahvin lajittelu toimii, eli mitä keräysastiaan voi laittaa.

Kaupunkilaiset olisivat halukkaita vastaanottamaan erinäisiä oppaita jätehuollosta suoraan koteihinsa. Lisäksi asukkaat toivovat enemmän informaatiota kaupungin internet sivujen kautta. Halukkuutta informaatioon internetin kautta löytyi kaikilta ikäryhmiltä tasapuolisesti. Informaatiota halutaan mahdollisimman monipuolisesti ja usean eri viestintäkanavan kautta. Paljon kannatusta sai viestintä mm. internetin, radion, TV:n, ilmais- ja paikallislehtien sekä Keski-suomalaisen kautta. Kaupungin asukkaat toivoisivat henkilökohtaisempaa jäteneuvontaa sekä selkeät ja helposti löydettävät yhteystiedot, kenen puoleen kääntyä erinäisissä tilanteissa. Jäteneuvontapalveluiden toivotaan olevan helposti tavoitettavissa. Yleistietoisuuden lisäämistä kaivattiin jätteiden lajitteluun, ja lajittelun kautta saataviin hyötyihin. Tämän uskoisimme olevan yksi kannustinkeino, jolla ihmiset saadaan lajittelemaan ja kierrättämään jätteensä tehokkaammin.

Vaikka työssämme käsitelimme kotitaloudessa syntyviä jätteitä, jotka ovat puhutuimpia ja näkyvimpiä kuluttajien näkökulmasta, olisi mielestämme syytä kiinnittää suurta huomiota tulevaisuudessa myös teollisuuden ja maatalouden tuottamiin jätteisiin. Mielestämme suurimmat tulevaisuuden haasteet ja kehityskohteet kohdistuvatkin juuri näiden toimijoiden tuottamien jätteiden aiheuttamien riskien sekä haittavaikutusten minimointiin. Vaikka kotitaloudessa syntyvä yhdyskuntajäte on puhutuin, se on kuitenkin vain viisi prosenttia syntyvien jätteiden kokonaismäärästä.

Tutkimus oli laaja, minkä voi havaita jo kohderyhmän suuresta koosta sekä aihealueen laajuudesta. Digium-ohjelmalla toteutettu internetkysely oli ensimmäinen laatuaan Jyväskylän kaupungin katu- ja puisto-osastolle tehdyistä kyselyistä. Halusimme uuden internet toteutustavan lisäksi käyttää vielä sen rinnalla perinteistä kirjekyselyä. Käyttämällä kahta erilaista toteutustapaa uskoimme saavamme kattavammin vastauksia koko kaupungin alueelta. Vastaukset olivat kokonaisuudessaan melko yhtenäisiä, eikä suuria eroavaisuuksia ilmennyt tarkastelluissa asiakokonaisuuksissa. Työssämme esittämämme kehityskohteet toimivat ehdotuksina uusille mahdollisille jatkotutkimuksille.

Koemme, että tutkimuksen suorittaminen oli itsellemme todella antoisaa. Oma tietämyksemme jätehuoltopalveluita kohtaan syveni suuresti. Tutkimusprosessin aikana teimme yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja rakensimme hyvän yhteistyöverkoston alan asiantuntijoihin. Opinnäytetyön tekeminen on monivaiheinen prosessi. Työtämme olemme ajanjaksollisesti työstäneet syksystä 2007 kevääseen 2008. Työmme aihe oli merkittävä ja mielenkiintoinen. Kannustimena opinnäytetyön tekemiseen toimi se, että työllämme oli tarkoitus ja päämäärä ja sitä tullaan hyödyntämään lähteenä tulevaisuuden jätehuoltopalveluiden suunnittelussa. Toivomme, että opinnäytetyömme kautta kaupunkilaiset saisivat äänensä kuuluviin ja jätehuoltopalveluiden suunnitteluun saataisiin asiakasnäkökulmaa. Koemme, että saimme vietyä työllämme yhteistä asiaa eteenpäin.

LÄHTEET

Hakala, H. & Välimäki, J. 2003. Ympäristön tila ja suojele Suomessa. Helsinki: Gaudeamus.

Hautamäki, A. 1992. Tehokkaat palveluorganisaatiot – palvelustrategioiden suunnittelumenetelmä ja työkirja. Helsinki: VAPK-kustannus.

Heikkilä, T. 2005. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi, S., Remes, P. ja Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Tammi.

Jätealan lainsäädännön kokonaisuudistus. 2007. Valtion ympäristöhallinto. Viitattu 18.12.2007. [Http://www.ymparisto.fi](http://www.ymparisto.fi).

Jätehuolto. 2005. Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta. Viitattu 13.11.2007. [Http://www.ytv.fi](http://www.ytv.fi).

Jätehuolto. 2007. Jyväskylän Kaupunki. Viitattu 14.11.2007. [Http://www.jkl.fi](http://www.jkl.fi).

Jätelainsäädäntö. 2007. Valtion ympäristöhallinto. Viitattu 15.12.2007. [Http://www.ymparisto.fi](http://www.ymparisto.fi).

Jäteneuvonta. 2008. Valtion ympäristöhallinto. Viitattu 18.2.2008. [Http://www.ymparisto.fi](http://www.ymparisto.fi).

Jätepolitiikka Suomessa ja EU:ssa. 2007. Valtion ympäristöhallinto. Viitattu 12.12.2007. [Http://www.ymparisto.fi](http://www.ymparisto.fi).

Kansallinen strategia biohajoavista jätteistä. 2008. Valtion ympäristöhallinto. Viitattu 17.2.2008. [Http://www.ymparisto.fi](http://www.ymparisto.fi).

Keräyspahvi. 2008. Jyväskylän kaupunki. Viitattu 13.2.2008. [Http://www.jkl.fi/jate/kodinjatteet/pahvi](http://www.jkl.fi/jate/kodinjatteet/pahvi).

Keski-Suomi kierrättää. 2008. EkoCenter. Viitattu 18.2.2008. [Http://www.tekeva.net/ekocenter](http://www.tekeva.net/ekocenter).

Kestävä kulutus ja tuotanto (KULTU). Valtion ympäristöhallinto. Viitattu 5.2.2008. [Http://www.ymparisto.fi](http://www.ymparisto.fi).

Kuka olet, kuluttaja?. 2003. Kehitysyhteistyön palvelukeskus. Viitattu 25.1.2008. [Http://www.kepa.fi/kumppani/arkisto/2003_4/3186](http://www.kepa.fi/kumppani/arkisto/2003_4/3186).

Kuluttajavirasto. 2006. Eko-ostajan opas. Viitattu 30.1.2008. [Http://www.kuluttajavirasto.fi](http://www.kuluttajavirasto.fi).

Lotti, L. 1996. Markkinointitutkimuksen käsikirja. Helsinki: WSOY.

- Määräykset ja taksat. 2007. Jyväskylän kaupunki. Viitattu 13.2.2008.
[Http://www.jkl.fi/jate](http://www.jkl.fi/jate).
- Nieminen, K. 2008. Rakentajan taivas aukeni. Keskisuomalainen 2.2.2008, 8.
- Nikkanen, S. 2008. Kuluttajien puheet ovat yhä tekoja suurempia. Keskisuomalainen 22.1.2008, 9.
- Rissa, K. 2001. Ekotehokkuus – enemmän vähemmästä. Helsinki: Edita.
- Suomen kuluttajaliitto ry. 2005. Kuluttajan käsikirja. Helsinki: Edita.
- Suomen Kuntaliitto. 1998. Julkisten palveluiden laatustrategia. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.
- Suomen Kuntaliitto. 2000. Jätehuollon suuntaviivat. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.
- Suomen Kuntaliitto. 2006. Jätehuollon järjestäminen kunnan näkökulmasta – omistajaohjauksessa huomioon otettavia asioita. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.
- Tarvittavat jäteasiat. 2008. Jyväskylän kaupunki. Viitattu 18.2.2008.
[Http://www.jkl.fi/jate/astiat/tarvittavat](http://www.jkl.fi/jate/astiat/tarvittavat).
- Tekstiilit. 2008. Jyväskylän kaupunki. Viitattu 13.2.2008.
[Http://www.jkl.fi/jate/kodinjatteen/tekstiilit](http://www.jkl.fi/jate/kodinjatteen/tekstiilit).
- Uuden valtakunnallisen jätesuunnitelman (VALTSU) valmistelu. 2007. Valtion ympäristöhallinto. Viitattu 18.2.2008. [Http://www.ymparisto.fi](http://www.ymparisto.fi).
- Vähemmästä enemmän ja paremmin - kestävä kulutus ja tuotannon toimikunnan (KULTU) ehdotus kansalliseksi ohjelmaksi 2005. 2005. Valtion ympäristöhallinto. Viitattu 5.2.2008. [Http://www.ymparisto.fi](http://www.ymparisto.fi).
- Yhdyskuntajätehuollon pelisäännöt. 2007. Ympäristöministeriön, Suomen Kuntaliiton ja Ympäristöyritysten Liiton suositukset yhdyskuntajätehuollon alalla toimiville. Viitattu 22.1.2008.
[Http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=78182&lan=fi](http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=78182&lan=fi).
- Yli-Kauppila, H. 1997. Keski-Suomen alueellinen jätesuunnitelma. Jyväskylä: Suomen Ympäristökeskus.
- Ympäristötietoa. 2007. Lassila & Tikanoja Oyj. Viitattu 13.11.2007.
[Http://www.lassila-tikanoja.fi](http://www.lassila-tikanoja.fi).
- Ympäristötietoinen elämäntapa. 2006. Länsi-Suomen ympäristökeskus. Viitattu 13.11.2007. [Http://www.ymparisto.fi](http://www.ymparisto.fi).

Liite 1. Saatekirje

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

Yhdyskuntatoimi

Katu- ja puisto-osasto

16.1.2008

Hyvä vastaanottaja,

Tämä kysely on osa tutkimusta, jolla on tarkoitus selvittää Jyväskylän kaupungin jätehuoltopalveluiden nykytilan toimivuutta sekä tulevaisuuden kehittämismahdollisuuksia kaupunkilaisten näkökulmasta. Kysely toteutetaan Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden tekemänä opinnäytetyönä yhteistyössä kaupungin katu- ja puisto-osaston kanssa.

Kyselyyn vastaajiksi on valittu eri-ikäisiä ja eri puolilla kaupunkia asuvia henkilöitä. Te olette yksi valituista. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonymisti.

On tärkeää, että vastaatte kyselyyn, jotta jätehuollon palveluita voidaan tulevaisuudessa kehittää oikeaan suuntaan. Lähettäkää vastauksenne palautuskuoressa mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 6.2.2008 mennessä. Kyselyyn vastaamalla voitte vaikuttaa!

Täyttämällä yhteystietonne kyselyn mukana tulleeseen arvontakuponiin ja palauttamalla sen vastauslomakkeen mukana osallistutte arvontaan. Vastanneiden kesken arvotaan kolme 50 €:n S-ryhmän lahjakorttia sekä 12 elokuvallippupakettia.

Vaivannäöstä ja yhteistyöstä etukäteen kiittäen,

Jyväskylän ammattikorkeakoulun restonomiopiskelijat

Sirpa Liimatainen

Henna Liponen

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU

Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

Liite 2. Kyselylomake

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

1. Sukupuoli Nainen Mies
2. Ikä _____ vuotta
3. Asuntotyyppi omakotitalo tai paritalo
 rivitalo
 kerrostalo
 muu, mikä _____
4. Asumismuoto omistus
 vuokra
 muu, mikä _____
5. Kotitalouden koko _____ henkilöä
6. Asuinalue Kantakaupunki (Keskusta – Lutakko – Mannila)
 Kypärämäki – Kortepohja
 Lohikoski – Heinälampi
 Huhtasuo – Kangaslampi – Kangasvuori
 Halssila
 Kuokkala
 Keltinmäki – Myllyjärvi – Mustalampi – Mäyrämäki
 Keljo
 Säynätsalo
 muu, mikä _____
7. Koulutustausta peruskoulu/kansakoulu
 ylioppilas
 ammatillinen tutkinto
 opistoasteen tutkinto
 korkeakoulututkinto
 muu, mikä _____

JÄTTEIDEN LAJITTELU

	Kyllä	Ei
8. Lajitteletteko jätteenne tällä hetkellä?	☐	☐
9. Onko lajiteltavia jätelajeja mielestänne liikaa?	☐	☐
10. Oletteko tietoinen Jyväskylässä toimivista kierrätyskeskuksista?	☐	☐
11. Olisitteko tulevaisuudessa valmis lajittelemaan vielä useampia eri jätelajeja?	☐	☐
12. Kuinka jätteiden lajittelua voitaisiin mielestänne yksinkertaistaa?		
13. Miten jätteiden kierrätystä ja hyötykäyttöä tulisi kehittää?		

JÄTEHUOLLON TOIMIVUUS

	Samaa mieltä	Melko samaa mieltä	Melko eri mieltä	Eri mieltä
14. Jyväskylässä hoidetaan jätehuoltoa toimivasti ja ajanmukaisesti.	☐	☐	☐	☐
15. Kiinteistömme jätehuolto toimii hyvin.	☐	☐	☐	☐
16. On oikeudenmukaista, että jätemakсут määräytyvät aiheuttaja (jätteen tuottaja) maksaa periaatteen mukaan.	☐	☐	☐	☐
17. Jätehuoltopalvelut ja niiden tavoitettavuus ovat tasapuolisia eri ikäryhmille.	☐	☐	☐	☐
18. Jätehuoltopalvelut ovat tasapuolisia kaikille kiinteistöille (esim. omakoti-, kerros- tai rivitalo).	☐	☐	☐	☐
19. Nykyisillä jätehuollon järjestelyillä kannustetaan jätteiden synnyn ennaltaehkäisyyn.	☐	☐	☐	☐

JÄTEHUOLTOPALVELUT

	Kyllä	Ei
20. Ovatko nykyiset kiinteistöenne jätepiestet ja jäteasiat toimivia sekä vastaavatko ne tarpeitanne?	☐	☐
21. Onko mielestänne kiinteistöenne jätteenkuljetus järjestetty toimivasti?	☐	☐
22. Onko hyötykeräyspisteet sijoitettu kaupungissa hyvin?	☐	☐
23. Onko hyötykeräyspisteitä lukumäärällisesti tarpeeksi?	☐	☐
24. Onko hyötykeräyspisteitä mielestänne helppo käyttää?	☐	☐
25. Koetteko hyötykeräyspisteet siisteiksi ja roskattomiksi?	☐	☐
26. Ovatko ongelmajätteiden (esim. öljy, akut) keräyspisteet sijainniltaan hyvin tavoitettavissa?	☐	☐
27. Koetteko, että suurista jätteistä (esim. huonekalut) eroon pääseminen sujuu helposti?	☐	☐
28. Olisitko tulevaisuudessa valmis maksamaan jätehuollon mahdollisista uusista lisäpalveluista?	☐	☐
29. Minkälaisia lisäpalveluita odotatte kaupungin jätehuoltopalveluilta tulevaisuudessa?		

KULUTUSKÄYTTÄYTYMINEN

	Samaa mieltä	Melko samaa mieltä	Melko eri mieltä	Eri mieltä
30. Ostopäätöstä tehdessäni otan huomioon tuotteen ympäristöystävällisyyden.	☐	☐	☐	☐
31. Omalla toiminnallani voin vaikuttaa jätemääriin.	☐	☐	☐	☐
32. Olen valmis muuttamaan kuluttumuksiani vähentääkseni jätteiden syntyä.	☐	☐	☐	☐
33. Asennekasvatuksella voidaan vaikuttaa jätteen synnyn ehkäisyyn.	☐	☐	☐	☐
34. Panttijärjestelmä- tyyppisillä taloudellisilla ohjauskeinoilla voitaisiin kannustaa kierrättämään useampia jätelajeja tehokkaammin.	☐	☐	☐	☐

JÄTENEUVONTA

	Samaa mieltä	Melko samaa mieltä	Melko eri mieltä	Eri mieltä
35. Jyväskylän kaupungin jäteneuvonta on asukkaiden tarpeita vastaavaa.	☐	☐	☐	☐
36. Saan riittävästi tietoja ja neuvoja jätteiden lajitteluun sekä kierrätysmahdollisuuksiin.	☐	☐	☐	☐
37. Jätehuollon asiakaspalvelu on helposti saavutettavissa.	☐	☐	☐	☐
38. Jätehuollossa tapahtuvista muutoksista ja uusista palveluista tiedotetaan kattavasti ja näkyvästi.	☐	☐	☐	☐
39. Haluan tulevaisuudessa jätehuollon oppaita ja tiedotteita suoraan kotiini.	☐	☐	☐	☐
40. Toivon tulevaisuudessa enemmän informaatiota kaupungin internet-sivujen kautta.	☐	☐	☐	☐

41. Minkä viestintäkanavan kautta jäteneuvontaa tulisi toteuttaa, jotta saavutettavuus olisi kattavin?

---

42. Minkälaisia jäteneuvontapalveluita toivotte tulevaisuudessa?

- Kiitos vastauksestanne -

Liite 3. Tiedote

Jyväskylän kaupunki
Yhdyskuntatoimi
Tiedote viestimille 16.1.

Kysely jätehuollosta Jyväskylän kaupungin asukkaille

Tammi- helmikuun aikana Jyväskylässä toteutetaan kysely jätehuollosta. Kyselyllä on tarkoitus selvittää Jyväskylän kaupungin jätehuoltopalveluiden nykytilan toimivuutta sekä tulevaisuuden kehittämismahdollisuuksia kaupunkilaisten näkökulmasta. Kyselyn toteutuksesta vastaavat Jyväskylän ammattikorkeakoulun restonomiopiskelijat yhteistyössä Jyväskylän kaupungin yhdyskuntatoimen katu- ja puisto-osaston kanssa.

Kysely jätehuollosta toteutetaan Internet- ja postikyselyinä. Kyselylomakkeita on lähetetty postitse noin 200:lle satunnaisesti valituille henkilöille. Internetkyselyyn voi osallistua Jyväskylän kaupungin internetsivuilla osoitteessa www.jyvaskyla.fi/jate. Vastausaikaa on 15.2.2008 asti. Jotta jätehuollon palveluita voidaan tulevaisuudessa kehittää oikeaan suuntaan, on tärkeää, että mahdollisimman moni vastaa kyselyyn. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti. Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan palkintoja.

Lisätietoja:

Jätehuoltosihteeri Hanna Saarikivi
Jyväskylän kaupungin yhdyskuntatoimi katu- ja puisto-osasto
puh. 014 625 485, hanna.sarikivi@jkl.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulun restonomiopiskelijat:

Sirpa Liimatainen puh. 050 4119253
Henna Liponen puh. 050 5221568

Liite 4. Jätteiden lajittelun yksinkertaistaminen.

Kantakaupunki:

- * Ei taida olla keinoja yksinkertaistaa - jätekatokset lukollisiksi
- * Lajittelun pitäisi tapahtua mahdollisimman pitkälle kotona -mahdollisimman monipuoliset keräilypisteet kiinteistöittäin tai kortteleittain
- * En pidä sitä nytkään monimutkaisena. Omasta taloudesta ja talosta löytyvät tarvittavat peruskierrätyspisteet. Ja esim. vaatteet viemme keräyslaatikoihin tai kontteihin. Viitseliäisyyttähan se vähän aluksi vaatii, ennen kuin muodostuu rutiiniksi.
- * Energiajakeen keräilyn aloittaminen vähentäisi kaatopaikkajätteen keräilyä ja sen lajittelu on yksinkertaista. Se mikä itseä ihmetyttää ja harmittaa on, että taloyhtiöllä on ruskean pahvinkeräyspiste, mutta nestekartongit, mitä kertyy päivittäin kotitaloudessa huomattavasti enemmän, tulee viedä sitten kauemmas matkan päähän.
- * Energiajakeen käyttöönotto yksinkertaistaisi.
- * Energiansäästölamppuja neuvotaan ostamaan mutta mistään ei löydy paikkaa mihin niitä palauttaa käytettyinä. Ainoa neuvo minkä olen löytänyt on viedä Mustankorkean kaatopaikalle. Kuka vaivautuu yhden tai kahden lampun takia sinne asti kun sinne ei ole muuta asiaa! Tämä johtaa siihen että energiansäästölamput helposti joutuvat paikkoihin jonne ne eivät kuulu ja se ei ole kenenkään etu!
- * Jokaisen taloyhtiön jätekatokseen oleellimmat jäteastiat - esim. kartongin keräys on nyt vain harvassa pisteessä, kartonkijätettä syntyy kuitenkin paljon. Kun erilaiset jäteastiat ovat lähempänä, kynnyks lajitteluun madaltuu.
- * Jos pakkausteollisuus standardisoi pakkauskokonsa ja mallinsa eivätkä hölmöille kaikenkarvaisilla tekeleillä, niin jälkilajittelu yksinkertaistuu automaattisesti.
- * Kaikki isot marketit veloitettava pitämään vastaanottopisteitä.
- * Kaikki olisivat samassa paikassa, myös pahvit ja maitopurkit lähellä asuin- aluetta.
- * Kaikki paperit, pahvit ja kartongit samaan astiaan
- * Kaikki samaan koriin.
- * Kaikkiin taloyhtiöihin tarvittavat jäteastiat ja tarkat ohjeet lajittelusta asukkaille säännöllisin väliajoin.

- * Kartonkikeräysastioita tulisi olla keskustan alueella enemmän kuin se yksi lava Postin lähellä!
- * Energiajätettä tulisi ehdottomasti kerätä myös yksityishenkilöiltä, kaatopaikkajätteen määrä pienenesi huomattavasti.
- * Kerrostalojen jätekeräyspisteissä voisi olla myös maito- ym. tölkeille keräyspiste. Sama myös pienille ongelmajätteille, esim. patterit.
- * Kertomalla ja neuvomalla kuluttajaa. Antamalla tarvittava info syylistämättä ja uhkakuvia maalailematta.
- * Kierrätyspisteitä lisäämällä.
- * Kullekin jätteelle astiat pihan jätekatokseen tai useampaan kohteeseen keskustassa.
- * Lajittelemalla, paitsi kompostoitava jäte, lajittelulaitoksissa.
- * Lajitteluastioiden tuotekehitys osaksi kodinkalustusta.
- * Lajitteluohjeet kaikkiin talouksiin. Useita jättepisteitä. Roskiksia kaupungille.
- * Lajittelupisteiden määrää tulisi lisätä eri asuinalueilla. Lisäksi olisi oltava helposti saatavilla yksinkertaiset ja selkeästi luettavat ohjeet jätteiden lajitteluun, jotta ihmisten ei tarvitsisi nähdä liikaa vaivaa näihin toimenpiteisiin. Usealla kun ei ole siihen halua.
- * Lajittelupisteitä useampiin paikkoihin - esim. kartongit, paperit..
- * Meidän jätekatoksesta puuttuu vielä maitopurkkien keräyslaatikko ja ongelmajäteboksi pattereille yms. Myös pahvinkeräyslaatikko on koko ajan liian täynnä.
- * Mielestäni jätteiden lajittelu on jo suht helppoa jos vaan jaksaa yrittää edes vähän alusta. Ehkäpä tietoutta lajittelusta voitaisiin jollakin tapaa vielä lisätä, jotta ihmiset tajuaisivat sen olevan helppoa.
- * Mielestäni jätteiden lajittelu on tällä hetkellä helppoa, ainakin meidän taloyhtiössämme. Minulle ei ainakaan tule mieleen miten sitä voisi yksinkertaistaa.
- * No aika yksinkertaista se nyt jo on, mutta esimerkiksi käyttökelvottomien kodinkoneiden jätehuollosta ja ongelmajätteistä tulisi informoida asukkaita paremmin.
- * Osa luultavasti lajiteltavista roskista menee välillä sekajätteeseen, kun ei ole varma, voiko esim. kyseisen purnukan heittää johonkin lajittelukoppaan vai ei. Toisaalta jäteastioissa on kyllä melko selkeät ohjeet lajittelusta.
- * Paperi-, kartonki- ja pahvijätteiden lajittelu keräys on liian monimutkaista ja aiheuttaa sekaannuksia ihmisten lajittelukäytännöissä.

- * Pitäisi olla selkeät ohjeet siitä, mitä jätettä mihinkin astiaan saa laittaa. Lisäksi esim. nestetölkkien, paristojen ym. jätteiden kierrätyspisteitä on liian harvassa.
- * Pitämällä jättepisteet siisteinä ja tyhjinä, jotta niihin olisi mukava ja helppo mennä ja asioida.
- * Roska-astioiden kylkeen näkyviin mitä saat laittaa astiaan. Osa porukasta ei ilmeisesti tiedä miten menetellä.
- * Selkeämmät ohjeet. Vaikka tietoaahan on saatavilla, jos sitä vaan viitsii etsiä.
- * Selvät ohjeet asukkaille! Roskalaatikoissa on liian vähän ohjeita, mitä sinne voi laittaa!!
- * Enemmän esimerkkejä jäteastia tarroihin, joissa kerrotaan lajitteluesimerkkejä.
- * Toivottu uudistus, että omaa käyttäjätettä voi kierrättää talonyhtiössä. Ennen joutui viemään esim. maitotölkit erilliseen kierrätyspisteeseen. Toivon mukaan kohta ilmestyy kotipihaan laatikko niille niin kuin on luvattu.

Kypärämäki - Kortepohja:

- * Jätteiden tuottajat (teollisuus, kauppa, virastot, laitokset) yhdenmukaistavat toimintojaan ja materiaalejaan -jäte lajitellaan jo esim. kaupassa eli vähennetään jätemäärää ylipakkaamista vähentämällä
- * Ainakin pienissä taloyhtiöissä (alle 20 huoneistoa) voitaisiin pahvinkeräysastiat muuttaa keräyskartonkiastioiksi joihin voi laittaa myös (ruskean) keräyspahvin. Tiedän että tämä on mahdollista ja L&T olisi kyseistä palvelua tarjonnut, mutta heidän kanssa ei jätesopimusta voi tehdä.
- * Ehkäpä käytännön vinkkejä kuinka keräillä eri jätteitä talteen ja minne palauttaa mitäkin.
- * Seuraavassa vastauksessa ehdotan alueellisia tiedotustilaisuuksia. Tuovat jätehuollon lähemmäs asukasta, kuin esim. jaettavat opaslehdykäiset, jotka myös tarpeen.
- * Ei mitenkään heikentämättä hyödyntämistä ja sen taloudellisuutta
- * Ekocentterit ovat niin kaukana, että tarvitaan oma auto. Jyväskylänkadun ja Gummeruksen risteyksessä oleva paikka, on hankala tulla autolla, ei ole kuin maksullisia paikkoja.
- * Enemmän erilaisia keräyspisteitä talojen roskakatoksiin.
- * Enemmän kierrätyspisteitä.

- * Erilaiset romunkeräykset olivat hyviä - aktivoivat poistamaan romut nurkista.
- * Erilaisten pakkausmateriaalien osalta.
- * Jäteastioiden sijoittelulla, että niitä olisi riittävästi ja autollakin pääsisi lähelle. Silloin tulisi kauppareissulla vietyä useimmat.
- * Jätteen lajittelu on helppoa, kun kotona ovat astiat eri jätetyypeille. Mielestäni lajittelu ei ole liian monimutkaista tai vaikeaa.
- * Kortteleittain, kaupunginosittain erikoisjätekeräyspisteet (esim. patteri, sähkölaitteet, akut).
- * Lajittelupisteet kullakin asualueella eli ei tarvitse kuskata kauppareissulla mukaan.
- * Lisää jätelajeja ja keräyspisteitä
- * Monilokeroiset astiat tiskipöydän alle.
- * Muovin erottelu sekajätteestä.
- * Selkeillä ohjeilla sekä jättesäiliöiden "läheisyydellä".
- * Vuokra-asunnoissa voisi olla valmiiksi muutama erillinen jätettä, niin jätteen lajittelun aloituskynnys olisi pienempi.
- * Yksinkertaista on jo nyt

Lohikoski - Heinälampi:

- * Akut, patterit ja kodinkoneet niille selkeämmät paikat mihin voi viedä. Itse käytän Seppälän prisman kierrätyspistettä.
- * En koe kierrätystä nytkään hankalana.
esim. uusien talojen rakennusvaiheessa jo huomioitaisiin isommat tilat keittiössä useammille jätteasioille. Taloyhtiöissä jätekatosten siisteyteen ja tarpeeksi usein tapahtuvaan tyhjennykseen tulisi kiinnittää huomiota, myös asukkaiden toimesta.
- * Lajittelu tulisi huomioida jo rakennusvaiheessa.
mahdollisimman lähelle asutuksia lajittelupisteitä mahdollisimman useilla lajittelun alueilla, ettei tarvitse kuljetella moneen eri paikkaan.
- * Taata, että alueilla on kohtuullisen matkan päässä (saavutettavissa) pisteet eri jätelajien palauttamiselle. Jos joutuu miettimään liikaa, jää tekemättä.
- * Tuodaan kierrätysastiat lähelle kuluttajia, eli mahdollisimman paljon keräyslaatikoita olisi omassa jätekatoksessa. Selkeät ohjeet jaettaisiin joka talouteen ja/tai tuotepakkauksiin kirjoitettaisiin selvällä suomenkielellä mihin kierrätysastian ko. jätte kuuluu.

- * Vähentämällä jätteen määrää esim. kaupoissa myytävät valmispakkaukset.

Huhtasuo -Kangaslampi - Kangasvuori:

- * Ei välttämättä mitenkään, lajittelu toimii hyvin nykyisellä volyymilla.
- * Että olisi selkeää tietoa mihin ja milloin voi viedä esim. vanhan television tai huonekaluja ja paljonko se maksaa.
- * Homma toimii nykyisellään.
- * Jätteiden lajittelu on jo aikalailla yksinkertaistettu. Yritysten pitäisi vain vähentää ylipakkaamista, jolloin jätemäärä vähenisi.
- * Kartonki keräyslaatikot kerrostalojen roskiskatoksiin, niin tulisi kierrätettyä maitotölkitkin
- * Lajittelun tällä hetkellä muista jätteistä erikseen metallit, pahvit ja paperit. Biojätettä en lajittelen.
- * Mielestäni lajittelussa ei ole mitään monimutkaista, vaan teen sen ilomielin.
- * Muovien ja pattereiden keräys pitäisi saada kerrostalon jätekatoksen yhteyteen.
- * Nykyinen käytäntö on aika kattava ja helppo.
- * Ongelmajätteiden lajitteluun enemmän ja selkeät ohjeet niiden sijainnista. Kuten esim. mihin viedä rikkinäinen televisio?
- * Pahvin/kartongin keräysastioissa ristiriitaista tietoa siitä mitä astiaan saa laittaa. Vanha ruskean pahvinastia muutettu "yleispahviastiaksi". Vanha tarra kyljessä sanoo että vain ruskeaa pahvia, ei elintarvikkeita sisältäneitä pakkauksia. Toisessa tarrassa sanotaan että myös nestekartonkia saa laittaa. No mitä tuohon astiaan nyt sitten laitetaan? Saako nestekartonkiastian laittaa ruskeaa pahvia?
- * Puutarha- ja puujätteen käsittelyn helpottaminen -lajittelupaikat?

Halssila:

- * Jos palautuspisteitä esim. maitopurkeille olisi jokaisella asuinalueella, olisi ne helpompi kierrättää.
- * Kierrätyspisteitä enemmän lähiöihin. Autottomana keräyspisteet markettien yhteydessä eivät ole saavutettavissa.
- * Minun mielestäni jätteiden lajittelu on helppoa kuin heinänteko ja lajittelen kaiken mahdollisen, mutta kaikille ei tunnu olevan niin helppoa... kai siinä on asenteitakin takana. Jätekatoksiin ja keräyspisteisiin voisi laittaa vielä selke-

ämmät listat, mitä kaikkea ylipäättään voi lajitella (vaikkei juuri siinä katoksessa olisikaan kaikkia keräyspisteitä). Ja tasaisin väliajoin (vaikka kerran vuoteen) kotiin postitettu yksinkertainen opas on kaiken a ja o.

* Ongelmajätteiden keräys lähemmäs asukkaita.

Kuokkala:

* Ainakin lisäämällä kartonkikeräyspisteitä talojen roskakatoksiin.

* Asuntoyhtiömme pihalta pitäisi löytyä kaikille jätteille kierrätysäiliöt. Tällä hetkellä sieltä uupuu kartonkien kierrätykseen tarkoitettu roskis. Joudumme viemään maitipurkit ja muut kartonki pakkaukset kauppojen pihoilta löytyviin kierrätyspisteisiin.

* Ei tarvitsisi yksinkertaistaa, koska se jo nyt on helppoa.

* En tiedä olisiko sitä tarve yksinkertaistaa. Jos se toimii tällä systeemillä. Ainoastaan ihmisiä voisi valmentaa kouluttaa jo esikoulusta alkaen. Ostavathan ihmiset ne tavaratkin eri kaupoista, eikä se ole ongelma, miksi niiden kierrätys sitten on? Kaupat voisivat tietysti luoda ja mainostaa jäte/kierrätys palveluita ja tätä kautta jo ostaessaan tietäisi, mihin tuotteen voi viedä, kun se on käytetty loppuun. Muovipulloissa lukee pantti ja rahasumma. Jos jätteisiin tulisi rahallinen porkkana.

* Enemmän keräyspisteitä!

* Esimerkiksi muovijätteelle tulisi olla oma palautusastiansa kierrätyspisteessä helpottaisi jos taloyhtiön jättepiste sisältäisi enemmän erilaisia jätteiden kierrätys pönttöjä.

* Jaettaisiin joka kotiin erittäin tarkat mutta SELKEÄT lajitteluohjeet. Joulua ennen tuli tarkat asianmukaiset lajitteluohjeet varmaankin joka kotiin. Meidänkin talon keräyspisteessä sitten joulunpyhinä lahjapaperit olivat lehtikeräyksessä. Eli tiedot lajittelusta eivät saavuttaneet jokaista konkreettisesti. Joukossamme on aina ns. lukutaidottomia.

* Joka taloyhtiöön kaikki mahdollinen kierrätettävän asian astia niin helpompi lajitella ettei tarvitse säilytellä kotona pitkään ennen kuin ehtii kierrätyspisteisiin

* Jos tuotteissa olisi esim. joku värikoodi ja sitten sen värin roskikseen vain laittaisi ko. roskan

* Keräyspisteet näkyvämmäksi ja mahdollisesti niitä lukumäärällisesti enemmän.

- * Keräyspisteitä lisää.
- * Kierrätyspaikkoja pitäisi olla enemmän
- * Kierrätyspisteitä voisi olla enemmän, jolloin ne olisivat lähempänä ihmisiä.
- * Kotitalouksiin voisi jakaa lisää lajitteluastioita. Näin roskat voi lajitella nopeasti ja helposti ja sisällä. Yleensä asunnoissa on vain kolme ämpäriä, johon jätte kertyy. Voisi jakaa yleisesti "EI MAINOKSIA"- tarroja.
- * Lajittelu vaatii aina hieman vaivaa ja on mielestäni jo nyt tehty aika yksinkertaiseksi.
- * Lajittelupisteitä mahdollisimman lähelle.
- * Lisää erikoisjätteiden keräyspaikkoja.
- * Miksi pitäisi yksinkertaistaa? Parasta olisi että kotona olisi nykyaikaiset keinot jätteiden lajittelemiseen syntypaikallaan. Nyt mm. kartongit tuottavat haasteita. Keittiön lisäksi esim. siivouskomeron yhteydessä pitäisi olla paperiperäisille tuotteille omat tilansa.
- * Nenäinniemen alueella ei ole tietääkseni tällä hetkellä pakkauskartongin keräystä lainkaan. Asukas pohjaa on reippaasti ja tuntuu vähän turhauttavalta kuljettaa autolla ko. jätteitä keräyspisteisiin. Toivottavasti Naattiantielle tulee poltetun keräyspisteen tilalle uusi, koska esim. paperinkeräysastiat pursuilevat täällä päin. Keräyspisteiden pitää olla helposti saavutettavissa, että laiskemmatkin kierrättäjät jaksavat niitä käyttää.
- * Ohjeistusta voitaisiin parantaa esim. jokaiseen kotitalouteen voitaisiin lähettää jätteiden lajittelu opas, missä ohjeita myös jätteiden hyötykäyttöön.
- * Paperin ja pahvin keräys tulisi yhdistää.
- * Paremmat roska-astiat.
- * Pieniinkin taloyhtiöihin mm. kartonki- ja pahvinkeräysastiat sekä energiajätteen keräysastia.
- * Selkeillä merkityillä keräilyastioilla.
- * Selkeät ohjeet talouksiin ja jäteneuvontatilaisuuksia
- * Selkeät ohjeet, esim. roska- ja jättesäiliöiden yhteyteen.
- * Selvät ohjeistukset jokaiseen roskakatokseen myös siitä, mihin "ongelmajätteet" voi viedä
- * Sijoittamalla keräysastiat riittävän lähelle.
- * Sitä ei ole tarve yksinkertaistaa.
- * Taloyhtiöiden jättepisteisiin keräyslaatikot myös pakkauskartongille, maitopurkeille ja erilaisille muoveille. Näitä tulee joka taloudessa, mutta kierrätyksen

hankaluuden vuoksi jätteet päätyvät suurimmaksi osaksi lajittelemattomaan sekajätteeseen.

* Useampia palautuspaikkoja asuinalueelle ja tilaa niiden ympärille. Kerralla pitäisi voida palauttaa mahd. monta jätettä.

Keltinmäki – Myllyjärvi - Mustalampi - Mäyrämäki:

* En usko, että yksinkertaistamalla parannetaan mitään. Ne ketkä haluavat kierrättää, niin tekevät sen joka tapauksessa oikein. Voiko esim. joidenkin kierrätettävien materiaalien kierrätystä enää selvemmin ohjeistaa. Ei voi! Eli ne jotka kierrättävät ja välittävät, niin he kyllä osaavat tehdä sen oikein.

* Enemmän ja siistimpiä jätteiden jättopaikkoja. Jäteastioiden tyhjennys liian harvoin.

esim. paperit ja pahvit samaan

* Hankalaa voi olla kun esim. lasin palautusta ei ole joka paikassa ja ne joutuisi "säästelemään" ennen ko. paikkoihin viemistä. Keltinmäen alueella jätehuolto toimii kyllä moitteettomasti.

* Huoneiston suunnittelussa voitaisiin huomioida minne jätteet kerätään, koska yleensä tila loppuu kesken.

* Kaikki pullot (ketsupista etikkaan) pantillisiksi.

* Kartonki ja paperi yhteen astiaan.

* Keittiösuunnittelussa voisi sijoittaa eri jätelajeille astiat tiskipöydän läheisyyteen, jolloin keräys helpottuisi.

* Minusta lajittelu ei ole vaikeaa.

* Minusta se on ihan yksinkertaista, jos vain on halua lajitella.

* Nykyinen tapa on riittävän selkeä, mutta lajiteltavia jakeita tulisi olla enemmän. Polttokelpoisen muovin kierrätys?

* Palkataan enemmän immeisiä töihin jäteasemille että ne lajittelevat

* Tekemällä ohjeet mahdollisimman selviksi ja aukottomiksi. Nykyisin esimerkiksi mietin, mihin laitan alumiinisisuksiset mehupurkit sekä kananmunakennot. Olen myös pohtinut, pitäisikö säilykepurkeista kuoria etiketit pois ennen kuin ne vievät metallinkeräykseen. Voiko alumiinipaperia laittaa metallinkeräykseen?

* Toivoisin selkeitä ohjeita ja havainnollisia nettisivuja, missä neuvottaisiin seikkaperäisesti mikä materiaali kuuluu mihinkin keräykseen. Itselleni ainakin ja havaintojeni perusteella monille muillekin termit pahvi, kartonki, voimapaperi

jne. ovat hankalia hahmottaa ja menevät helposti sekaisin. Ohjeet siis pitäisi tehdä täysin kansankielisesti ja yksinkertaisiksi. Tiedotuksen pitäisi myös olla yhdenmukaista, jossain vaiheessa esim. Keski-suomalaisessa kerrottiin kuinka lasia ei kierrätetä Jyväskylässä. Onko näin?

Keljo:

- * Edelleen valtaosa kotitalouden jätteistä menee kaatopaikalle ja tästä valtaosa on polttokelpoista jätettä. Esim. vähäiset ja likaiset kotitalouksien pahvit poltettavaksi.
- * Jaottelua selventämällä
- * Kierrätyspisteet saman standardin mukaan kaikkialla.
- *Merkinnät pakkauksissa kuinka kierrätetään, esim. lasipakkaukset ja kartonki. Taloyhtiön ohjeistus paremmaksi. Hyvin organisoitu lajittelu kotona ja tieto paikasta minne voi viedä helpottaa lajittelua.
- * Omalla alueella olisi useammin ongelmajätteiden keräyksiä esim. sähkölaitteet, maalijätteet, loisteputket.
- * Pakkaus materiaalit yhden mukaisiksi.
- * Tuotteissa voisi olla yhtenäinen merkintä (esim. ongelmajäte), niin ei tarvitsisi miettiä mihinkä ryhmään mikin jäte itse asiassa kuuluu.

Säynätsalo:

- * Asun omakotitalossa mielestäni näin on hyvin. Mutta viittaa seuraavaan.
- * Enemmän paikkoja jonne erilaiset jätteet voisi jättää jo pienissä erissä.
- * Jäteastioihin helpot merkinnät mitä niihin voi laittaa.
- * Kehitettävä sopivia keräysastioita kotitalouksiin.
- * Keräyspisteissä pitäisi olla astiat kaikenlaisille jätteille joita kerätään, eikä niin että astioita on eri paikoissa.
- * Kunhan ei enää kovin paljoa monimutkaisteta. Aika paljon on jo eriteltävää!
- * Metallit ja lasi voitaisiin yhdistää, niiden erottaminen jätekeskuksessa olisi helppoa.
- * Keräyskartonki ja -pahvi voitaisiin yhdistää, jos tiedetään mihin käsittelyyn ne ovat menossa.
- on riittävän yksinkertaista
- * Tarpeeksi esim. nestekartonkipakkauksien keräyspisteitä.

Jokin muu alue:

* Varkauden seudulla oli kotitalouksille jaossa jätteiden lajittelu opas (A3-kokoinen "juliste"), jossa oli tarkkaan eritelty, mitä jätteitä mihinkin astiaan saa laittaa. Lisäksi julisteessa oli valokuvien konkretisoitu kaikki se, mitä kuhunkin jäteastiaan sai laittaa. Ja kunkin jätelajin lopussa oli vielä lista, mitä sinne ei saa laittaa. Esite oli konkreettisuudessaan verrattoman kätevä kaiken ikäisille lajittelijoille! Ei tarvinnut olla epätietoinen, lajittelenko oikein.

* Yksinkertaistahan sen pitäisi olla jo nykyisin. Japan sivulla on hyvä luettelo mihin käytöstä poistettu materiaali lajitellaan. Ehkä yksityiskohtainen materiaaliluettelo lajitteluohjeineen olisi hyvä olla kaikkien saatavilla ja Japan luetteloa voisi vielä kehittää. Siitä olisi hyvä tarkistaa mihin kukin materiaali kuuluu.

Liite 5. Jätteiden kierrätyksen ja hyötykäytön kehittäminen.

Kantakaupunki:

- * Energiajätteet erilleen - uudelleenkäyttöä mahdollisimman paljon - jätteiden tehokas käyttö energiaksi ja uudelleen - kilpailua asiasta toimijoiden kesken - jätteethän ovat arvotavaraa, miksi asukkaat joutuvat maksamaan jätteidenkuljetuksesta, paremminkin pitäisi saada tuloa!
- * Kierrätyskartongin keräyspisteitä reilusti lisää -kiinteistöjen yhteisiä (ja korttelikohtaisia) keräyspisteitä pitäisi perustaa lisää. Pitäisi pyrkiä sijoittamaan mahdollisimman monipuolisia keräyspisteitä (esim. korttelikohtaisesti) niin, että keräilyautojen liikkuminen pihossa minimoitaisiin
- * Asukkaille tiedotusta jätteiden käsittelyn lopputuloksista; mihin jätteet vietään, mitä niistä tehdään, miksi lajittelu on hyödyllistä jne.
- * Ei vietäisi liian kauas asutuksesta.
- * Enemmän keräyspaikkoja.
- * Energiajätteet kerättäväksi.
- * Esim. maisemointi teoksia
- * Huonekalujen ja muiden käytöstä poistetun tavaran kirpputoripaikkojen lisääminen.
- * Hyvä idea oli yhden taloyhtiön oma kierrätyspiste, jota aktiivinen taloyhtiön puheenjohtaja hoiti. Toisen roska voi olla toisen onni!
- * Hyvät kierrätyspisteet mahdollisimman lähellä. Kerrostalojen pihoihin riittävästi keräilyastioita tilavasti ja siististi.
- * Itse olen viime aikoina kaivannut paristojen keräyspistettä jonnekin selkeään paikkaan, sillä tällä hetkellä en ole sitä vielä löytänyt.
- * Jokaisen kerrostalon yhteyteen olisi saatava kattava lajittelupiste.
- * Jyväskylän tulisi ottaa mallia Lahdesta, jossa jätteiden lajittelu on järjestetty erinomaisesti.
- * Lahdessa asuessani kaatopaikkajätteeseen ei mennyt juuri mitään, sillä Lahdessa myös muovijätteet saattoi lajitella erikseen energijakeeseen.
- * Jätekatoksiin voisi perustaa pisteitä, jonne voi jättää ja josta voi hakea käyttöön kelpaavia tavaroita. Esim. jos lapsiperheessä ei enää tarvita syöttötuolia, sen voisi viedä oman taloyhtiön kierrätyspisteeseen jätekatokseen, josta joku tarvitseva voisi ottaa sen itselleen.

- * Kaikki energiajäte hyötykäyttöön parhaalla mahdollisella tavalla eikä täyttämään kaatopaikkoja.
- kerrostalojen pihassa olevien kierrätysastioiden valikoimaa pitäisi lisätä koska esim. maitotölkkien vieminen 1km päähän roskakorin sijasta on vaikeaa
- * Keräyslavoja kierrokselle talojen pihalle silloin tällöin, jotta rikkinäisen tv:n huonekalujen tms. isompien tavaroiden luovuttaminen helpottuisi.
- * Keräyspisteitä voisi lisätä sekä taloyhtiöissä, että omakotialueilla. Pullon palautuspisteitä muuallekin kuin markettien yhteyteen.
- * Kuluttajille tulisi olla tieto koko keräysketjusta eli mihin lajiteltavat jätteet päätyvät. Esimerkkinä koulussa kerrottu oppilaille, että metallijäte vietään Intiaan jätteeksi.
- * Lähinnä tiedotuspuolella, kulkee kaikenlaisia urbaaneja huhuja, että biojäte viskataan samaan paikkaan kuin sekajäte. Sitten ihmiset ajattelevat etteivät kannata kierrättää.
- * Miksei Jyväskylässä ole muovinkierrätystä? Pohjanmaalla kerätään! Helsingissä myös kartonkijäte kerättiin - sitä tulee todella runsaasti (pakkaukset, maitopurkit yms.) - jyväskyläänkin yhtä tehokas kiitos! Talonyhtiöiden hallituksille selviä infopaketteja, joita voidaan jakaa asukkaille. * Roskalaatikkokatoksiin hyvät ilmoitustaulut ja materiaali talonyhtiöille (esim. kuukauden vinkki tms.). Samoin roska-katoksiin selvät ohjeet, missä lähimmät muut jätteiden keräyspisteet joita talonyhtiö itse hoitaa.
- * Muoville keräysastiat, maito- ja mehupurkeille myös talokohtaiset keräysastiat.
- * Muovin keräys Jyväskylään! Lumpun keräys useampaan paikkaan.
- * Palava jäte (voimalat).
- * Selkeitä ohjeita mitä kuuluu mihinkin! Tiedotusta lisää. Ja lisää keräyspaikkoja. Homma toimii kun se tehdään kyllin helpoksi ja ohjeet selkeiksi!
- * Talteen ottamalla energia polttoonkelpaamattomasta jätteestä.
- * Tiedottamalla asukkaille enemmän eri jätteiden keräys- ja lajittelumahdollisuuksista sekä pisteistä. Esimerkiksi samanlaisella tiedotteella taloyhtiöille, kuin mikä tuli joulun alla joulujätteistä. Järjestämällä kaupungin puolesta keräyspisteitä markettien/kauppojen yhteyteen.
- * Esimerkiksi Seppälän Citymarketissa käy paljon kaupunkilaisia, jotka voisivat tuoda kauppareissullaan eri jättejakeita kierrätykseen. Ei ole perusteltua, että

prismalla on jättepiste ja citymarketilla. Molemmilla on omat kanta-asiakkaansa.

- * Tiedottamista asiasta. Isoille jätteille kuljetuspalvelut, joka voi kotoa hakea esim. huonekalut, kaikilla ei ole omaa autoa. Hyvää tavaraa jätetään kuljeksi- maan taloyhtiöiden jätekatoksiin.
- * Tiedotus paremmaksi.
- * Toivoisin, että taloyhtiömme voisi jatkossa erilliskerätä omassa jätekatok- sessaan kartonkijätteet, koska siihen on innostusta ja mielenkiintoa. Paperi- ja pahvikeräykset meillä jo toimivat.
- * Ylipäättään jätteiden lajittelua ja kierrätystä tulisi tukea ja kehittää toimimaan mahdollisimman pitkälle vietyinä jo syntypaikalla eli kotona ja viimekädessä sitten taloyhtiön jätekatoksessa.
- * Tuetaan kotitalouksia esim. jakamalla talouksiin valmiiksi roskapussit. Sveit- sissä esim. jaetaan bioroskille omat ja kuivajätteelle omat pussit.
- * Tulisi muistuttaa ihmisille, että jätteiden määrää on syytä mahdollisuuksien mukaan vähentää.
- * Esimerkiksi kaupasta ei tarvitse ostoksia varten ostaa joka kerta uutta muo- vipussia. Ja jos ostaa uutta vanhan tilalle, pitäisi jo etukäteen miettiä, mitä vanhalle tuotteelle tapahtuu. Onko sille vielä käyttöä? Voiko sitä käyttää ken- ties muuhun tarkoitukseen tai voisiko joku muu hyötyä siitä?
- * Tähän löytyy varmaan henkilöitä, joilla maksetaan palkkaa ko. tehtävästä.
- * Voisi olla omat keräysastiat esimerkiksi maitopurkeille tai yleensä energiaja- keelle.

Kypärämäki - Kortepohja:

- * Ei kierrätys ole yksittäisen kansalaisen asia, vaan sitä varten perustettujen yhteisöjen vastuulla - ainoa, mitä voin itse tehdä, on oikea lajittelu ja kompos- tointi
- * Muovit hyötykäyttöön -purkujäte kiertoon -energiajäte polttoon
- * Tekemällä siitä kansalaisvelvollisuus. Kertomalla kuinka siitä hyötyy yksilö, yhteiskunta ja tulevaisuus. Osallistamalla jätealan keräys kilpailuihin, (joissa Jyväskylän seutu loistaisi...täällähän kerätään hyvin ja tehokkaasti?)
- * Enemmän alueellisia kierrätyspisteitä.
- * Energiajakeen keräys olisi hyvä juttu.

- * Hyötykeräyspiste ja vaatteidenkeräys jokaiselle asuinalueelle! Muovijätteen hyödyntäminen.
- * Jyväskylän jätehuoltoa tulisi kehittää esim. energia jätettä hyödyntämällä... poltto. "Vanhana"
- * Jyväskyläläisenä on muistissa myös muovinkeräys - ja kierrätys. Miksi muutama viikko sitten poistettiin keräyspisteitä.? Monet eivät jaksakaan heti hakea ns. uusia jätteen jättopaikkoja, vaan voivat heittää roskansa sekajätteisiin. Eri alueilla olisi tarpeellista järjestää tiedotustilaisuuksia, kun jätehuollossa, kierrätyksessä - tapahtuu muutoksia. Totta kai myös kertaus on opintojen äiti. Eli
- * Jätteiden koon pienentäminen/murskaaminen jo kotona, kuten maito yms. tölkit. Kaikki jäte tulisi kierrättää mm. muovi.
- * Kotitalouksissa tulevan jätelaadun määrän arvioinnilla. Esim. Juomatölkkejä tulee paljon, mutta kierrätys säiliö on kaukana.
- * Maitotölkkien ja tuotepakkauspahvien keräysastiat tulisi olla jokaisessa taloyhtiön jätekatoksessa, jolloin asukkaat viitsisivät kierrättää niitä tehokkaammin (vrt. nyt markettien pihassa). Samoin vuotuisia ongelmajäte- (ja pienelektronikka) keräyksiä saisi olla tiheämmin.
- * Muovien kierrätys.
- * Muoville erilliset keräysastiat.
- * Muovit mukaan keräykseen. Käytöstä poistettavien huonekalujen, suksien, polkupyörien jne... hyötykäyttö ja keräys
- * Muovit tulisi ehdottomasti voida kierrättää ja ottaa uusiokäyttöön. Myös kartonkien keräys voisi olla tehokkaampaa.
- * Myös muovit pitäisi kerätä
- * Ongelmajätteiden keräyspaikkoja lisää
- * Polttoa! Bioenergiaa! Uusiotuotteita!
- * Puutarhajätteet pitäisi voida toimittaa koko vuoden maksutta. Asuinalueellamme on metsät puutarhajätettä puolillaan, auttaisi varmaan hieman asiaa.
- * Tarkkoja ohjeita kuinka kierrätän.
- * Vaatekeräykset on järjestetty asuntoalueilla, mutta muiden kulutustavaroiden keräystä voisi tehostaa.
- * Vaatteiden, astioiden ja muiden kierrätys vaikka kerran kuukaudessa aina eri puolella kaupunkia. * Jokainen saisi hakea sieltä mitä tarvitsee (kirpputorityylistesti).

* Voitaisiinko muovia kierrättää? Lisää vaatekeräyspisteitä. Lelujenkierrätys?

Lohikoski - Heinälampi:

- * En osaa vastata kun en tiedä mikä tilanne on OIKEASTI tällä hetkellä.
- * Hyötykäyttöä kehittää! Kulutusta pitäisi vähentää.
- * Kaikki mikä on kierrätettävissä olisi hyvä kierrättää. Turhat pakkausmateriaalit tuotteista pois.
- * Kierrätyspaikkojen lisääminen. Sekä tiedottaminen talouksille selkeämmäksi esimerkkien kanssa. * Vanhempien henkilöiden on joskus vaikea ymmärtää suunnittelijan ajatuksia.
- * Muovit kierto.
- * Siihen olisi varmaan hyvä saada jonkinlainen hyöty kytkettyä
- * Tuotteiden elinkaariajattelu pitää viedä niin pitkälle, että kaatopaikalle menevää jätettä ei jää, vaan kaikki pystytään hyödyntämään. Muovipakkausten jatkokäyttö on suurin yksittäinen jäte mitä tällä hetkellä ei tietääkseni jatkojalosteta, vaan se päättyy kaatopaikalle. Olisikohan sille asialle tehtävissä jotain?

Huhtasuo – Kangaslampi - Kangasvuori:

- * Aluekeräyspisteisiin litistyslaite, johon syötetään purkit ja kotelot, että menisivät heti pienempään tilaan. Kaikki eivät litistä, jolloin laatikot täyttyvät pikavauhtia.
  - * Haja-asutusalueet olisi otettava paremmin huomioon, samoin jäteastioiden tyhjennysvälejä tulisi aika ajoin tarkistaa. Usein varsinkin paperin-, ja pahvin-keräysastiat tulevat äkkiä täyteen.
  - * Joskus olen miettinyt sitä, että miksei kierrätys
  - * Jätteiden polttolaitos.
  - * Kertomalla tarkemmin mitä ja miten kierrätys tapahtuu.
  - * Mihin viedä vanhat televisiot, polkupyörät, mikrot ja tietokoneet kätevästi? Tätä pitäisi kehittää.
- omakotialueella tulee lisätä kompostointia ym. vastaavaa
- * Pahvisten juomatölkkiä keräily kerrostalojen jättepisteisiin, samoin pariston. Pahvinkeräys tulisi säilyttää siellä myös. Olisiko esimerkiksi muutaman kerran vuodessa mahdollista kerätä 'kirpputorikamaa' jättepisteistä tai niiden läheltä. Ruotsissa oli kerran kuukaudessa järjestetty sellainen. Kierrätettävät tavarat vietiin tiettyihin paikkoihin (lähelle omaa kotia kadun varteen), niitä sai

kuka tahansa käydä hakemassa itselleen ja loput kerättiin iltasella kaupungin tai ehkä jonkun järjestön toimesta.

- * Taloyhtiöillä tulisi olla myös kartonginkeräyspiste. Yksi yhteinen piste ei laita kaikkia talon asukkaita kierrättämään. Energiajätteen keräilypistettä odotellaan edelleen.
- * Tulisi sijoittaa useampia sähkö- ja huonekalusteiden keräyspisteitä.
- * Vaatteidenkeräyspisteitä useampiin paikkoihin.
- * Valtio tai kaupunki voisi tukea kierrätystoimintaa samalla lailla kun esim. telakkateollisuutta.

Halssila:

- * Keräysastioihin selkeämmät ohjeet mitä kuhunkin voi laittaa.
- * Keräyspisteitä on viety asukkaiden läheltä pois mm. kauppojen pihoihin, ei toimi koska ikinä ei muista ottaa niitä kauppareissulle mukaan, esim. paperi, lasi ja metalli voisi olla tietyllä etäisyydellä joka asunnosta esim. 300m-500m
- * Kierrätys ja hyötykäyttö tulisi säätää pakolliseksi kaikille, jos se olisi mahdollista, niin tärkeä tuo asia on ainakin minulle. Jos esim. nestekartongille olisi laatikoita talojen jätekatoksissa, tulisi varmaan vielä useamman lajiteltua nekin, olen kuullut että moni ei viitsi sen takia niitä lajitella kun on "liikaa" matkaa kierrätyspisteisiin. Muiden kartonkien (esim. muropaketit) keräyspisteitä saisi olla ehdottomasti useammassa paikassa!
- * Muovijätteen keräys.
- * Muovit erikseen

Kuokkala:

- * Esim. henkilö, joka kiertäisi työkseen asunnoissa ja auttaisi kierrättämään kaiken ylimääräisen pois.
- * Hyötyjätekeräyksillä.
- * Hyötykeräyspisteissä voisi olla tietoa siitä, mihin jätteet keräyspisteestä kulkeutuvat.
- * Konkreettiset esimerkit esim. metallin ja kartongin hyödyntämisestä voisivat motivoida ihmisiä kierrättämään entistä tehokkaammin.
- * Hyötykeräyspisteitä ei saisi ainakaan vähentää
- * Jätteen keräyksen lisääntyessä keräysastiat pursuavat kun niihin laitetaan kaikkea mahdollista jätettä. Metallinkeräyksessä on putkijalkoja yms.. Ihmiset

eivät osaa tai eivät halua lajitella oikein. * Voisiko keräyspisteessä muutaman kerran vuodessa olla jätelava, jonne voisi tuoda esim. metalliromun, puutavaraa yms.?

* Jätekatokset tms. tyhjennettävä useammin.

* Kaatopaikan penkkaan painettavien jätteiden määrää tulisi vähentää.

* Kartonkikeräys astiat jokaiseen taloyhtiöön

* Poltettavan jätteen keräykseen omat laatikot. Korostettaisiin jätteiden pakkaamista tiiviiksi paketiksi, jäteautojen rumba saataisiin vähäisemmäksi.

* Kuokkalan alueelle ostoskeskuksen läheisyyteen kierrätyspiste aiemmin oli maitopurkkien, pattereiden ja tekstiilien kierrätys, mihin hävisi?

* Lisää keräyspisteitä ja niihin lisää lajittelukohteita (maitopurkit, sähkötarv.).

* Lisää monipuolisempia keräyspisteitä esim. ostoskeskusten ja kauppojen yhteyteen.

* Ongelmajätteille muitakin keräyspisteitä kuin Mustankorkea, jonne jätteiden vieminen edellyttää autoa. Ongelmajätteiden tehokeräyskampanjoita kaupunginosittain useamman kerran vuodessa.

* Maitopurkkien kierrätyspisteet taloyhtiöihin

* Meillä ei ole autoa. Lähimpään maitotölkkien ym. keräyspisteeseen on useampi kilometri. Toivosin niitä siis laajemmalti. Samoin vaate- ym. "kirppistavarant" keräyspisteitä voisi olla enemmän.

* Muovijäte tulisi ehdottomasti saada kierrätettäväksi. Lasijätteen joutuminen kaatopaikalle

* Jyväskylässä myös kaihertaa.

* Niille, jotka eivät lajittele jätteitä pitäisi säätää joku sakko tms.

* Niin, että entistä vähemmän jäisi sekajätteeseen laitettavaa. Ehkä? Keräyspisteitä pitäisi olla niin tiheässä esim. mehu ja maitotölkeille että niiden lajittelu onnistuisi helposti kauppareissulla, samoin kuin pullojen palautus vähän samaan tapaan.

* Olisin innokas lajittelemaan myös energiajätteet erikseen. Olisi hyvä myös saada kaikkiin taloyhtiöihin kartonkikeräys.

* Opastaa ihmisiä lisää ja lisää. On väärin, että osa väestö lajittelee tahallaan väärin. Esim. muovia biojätteeseen.

* Paperijättemoolokkien kita on suurennettava, jotta laatikossa jätepaperia kuljettava voi helposti kipata lehdet kitaan. Kita-aukko on liian ahdas ja lehtiä saa tukkia "kädet verellä" ahtaaseen rakoon.

Paperijätteidien uudelleenkäytön estävät uudet paperinkeräyslaatikot ja syväkeräyssäiliöt tulee poistaa. Jos jokainen lukee uutta, vain häntä varten painettua ja jaettua lehteä, jätteidien määrä ja kuljetuksen aiheuttaman jätekuormituksen määrä kasvaa. Avoimet paperinkeräyslaatikot takaisin. Liikuntarajoitteisena minulle on tärkeää, että paperinkeräyslaatikoita on kävelymatkan päässä, jopa minulle. Kirjastot ja kioskit ovat kaukana asuinalueestani.

* Paremmat roska-astiat.

* Pitäisi useamman kansalaisen kierrättää. Keinoja siihen on vaikea löytää.

Helppokäyttöiset ja selvästi ohjeistetut roskiskatokset.

* Ruoka-aineiden pakkausmuovit ja muut pienmuovipakkaukset pitäisi saada kierrätyksen piiriin.

* Selkeät merkinnät ja ohjeet kierrätykseen ja loput energiaksi.

* Selvyttä lajitteluohjeisiin ja pakkausmerkintöihin. Ongelmallisia esim. hehkulamput, pakkauspahvit ja -muovit jne.

* Suotajantien risteyksessä oli täysin toimiva ja siisti jätekatos - joka katosi vähin äänin joulukuussa 2007. Alueella on lukuisia omakotitaloja, joiden asukit veivät kävellen, pyörällä, pulkalla yms. jätepaperit, metalli- & lasitörpöt kierrätykseen - ja tunsimme - tai ainakin minä, itseni hyväksi ihmiseksi. Nyt hyviä katoksia kaupitellaan, ja paperit pitää viedä autolla kilometrin päähän. Muu lajittelu loppui meidän taloudesta tähän katoksen riistämiseen.

* Tarkemmat ohjeet kotitalouksille mikä mihinkäkin kuuluu.

* Tarpeeksi yleisiä jätteenkeräyspaikkoja ja valistusta

* Toivoisin lisää tekstiilikeräyspisteitä kaupungin alueelle.

* Vaatteiden ja lasten tarvikkeiden kierrätys tehokkaammaksi

* Yrityksissä olen nähnyt energijäte astioita. Olen alkanut miettiä, voisiko kotitaloudesta syntyvät jätteet jakaa vain kahteen osaan: - biojätteet (kaatopaikalle, jossa ne maatusivat helposti) - energijätteet (voimalaitoksiin energian raaka-aineeksi) Tällöin jätteidien lajittelu yksinkertaistuisi. Ja myös ympäristön tila paranisi. Missä ajassa kaatopaikalle viety roskapussi on muuttunut mullaksi? Nyhän talusjäte menee kaatopaikalle. Eli suurin osa kotitalouksien jätteestä menee takapihalle

Keltinmäki – Myllyjärvi – Mustalampi - Mäyrämäki:

- * Ehkäpä eri taloyhtiöiden/kotitalouksien sisällä tapahtuvaa informaation jakoa enemmän. Esim. tiedotusta mm. yhtiökokouksiin. Monesti kerrostaloissa, rivitaloissa asuu vanhempia ihmisiä. Heille kierrätys ei välttämättä merkitse niin paljoa, kuin nuoremmille ikäpolville...
- * Enemmän kierrätettäviä materiaaleja käyttöön, mahdollisimman vähän kaatopaikalle päätyvää sekajätettä.
- * Jätteenpolto?
- * Kartonkisäiliön tyhjennysväli tiheämmäksi. Nyt se pursuilee viikkokausia yli.
- * Lajittelun määrää lisättävä, koska valtaosa kuivajätteeseen menevästä jätteestä muovia, joka voitaisiin kierrättää tai polttaa.
- * Mainoskampanjalla sekä julkaisuilla.
- * Muoville ym. muulle poltettavalle jätteelle oma keräyslaatikko ja ko. jätteet hyötykäyttöön. Viitasaari on oiva esimerkki, kesäasunnon jätteistä suurin osa menee poltettavaan jätteeseen, sekajätettä tulee hyvin vähän.
- * Muovin keräystä pitää parantaa.
- * Pahvin ja kartongin kierrätys on mielestäni epäselvää ja omassa taloyhtiössäni
- * Pahvinkeräyskärryyn laitetaan aina sellaista materiaalia, mikä ei ohjeiden mukaan sinne kuulu.
- * Pitäisi olla selkeät pelisäännöt siitä mikä kuuluu viedä hyötykeräyspisteeseen ja mikä taloyhtiön keräykseen. Toivoisin muovimateriaalille kierrätysmahdollisuutta kuten edellisessä asuinpaikassani Varkaudessa oli. Käyttötavarahan hyötykeräystä ja kierrätystä pitäisi kehittää, tai ainakin tiedotusta siitä.
- * Parempi erottelu -> enemmän uusiokäyttöä, pantillisuus -> enemmän palautuksia.
- * Pullojen käyttäminen maitotölkkien asemasta.
- * Useampia jättopaikkoja kaikille jätteille ja laki ohjaamaan kierrätystä.

Keljo:

- * Elektroniikkajätteiden vastaanotto normaalisti klo 16 jälkeenkin. Vaikka keran viikossa edes. siis kaikilla vastaanottopaikoilla.
- * Isojen muovi- ja styroxjätteiden keräyspisteet (esim. uusien huonekalujen ympärillä on paljon isoa jätettä).
- * Jätteiden energiakäyttöä tulisi lisätä nopeasti

- * Jätteiden laitospoltto. Huonekalujen kierrätystä tehostettava (huonekaluliik-keistä palvelua esim. verhoilu). Ns. kädestä pitäen neuvontaa kerrostaloasuk-kailla.
- * Keräysastioita esim. tekstiilille muiden lajitteluastioiden rinnalle kaikkiin keräi-lypisteisiin
- * Muovin kierrätystä kehitettävä.
- * Ohjeistusta parantamalla
- * Ongelmajätteet myös lähikierrätyspisteisiin
- * Tulee tehostaa, vaikka en keinoja keksikään nyt. On turhauttavaa lajitella, jos jätteet päätyvät kuitenkin samaan kasaan
- * Tutkimus- ja kehittämistyötä tehostamalla. Kehittämällä "porkkanoita" kierrät-tämisen suosimiseen, kuten nyt pullopanttien osalta.

Säynätsalo:

- * Enemmän kierrätyspaikkoja.
- * Hyötykäyttöön kelpaavien tarvikkeiden erillinen lavakeräys.
- * Isompia astioita tai tiheämpiä tyhjennyksiä yleisessä käytössä oleville astioil-le, jotta jätteet eivät leviä pitkin teitä nestekartonkikeräyspisteitä kauppojen pihoille
- * Lisää hyötykeräyspisteitä lähelle asutusta.
- * Mielestäni omakoti talojen puutarha jätteet, pensasaita ynnä muut oksat ja risut jotka he tuovat kaatopaikalle esimerkiksi henkilöauton peräkärnyllä. Pitäisi ottaa aina vastaan veloitusetta, koska näitä haketetaan siellä kompostointiin joka on hyvä ja näin kaupungin jätehuolto saisi ilmaista tarpeellista materiaa-lia. Nyt näitä risukasoja näkee pitkin levähdyspaikkojen paikkoja sekä sivutei-den varsilla ja talojen takapihoilla.
- * Nykyisin pakkauksista tulevat suuret styrox-määrät voitaisiin a) jättää pakka-uksista pois tai b) kun niitä edelleen tulee pitäisi olla asianmukaiset keräyspis-teet
polttoa lisättävä

Jokin muu asuinalue:

* Jätteiden kierrätys olisi varmasti yleisempää, jos ohjeistus olisi nykyistä selvempää. Mielestäni myös jätteiden keräyspisteissä täytyisi olla parempi ohjeistus, mitä mihinkin astiaan saa laittaa. Esimerkiksi Seppälän Prisman kierrätyspisteellä tieto on olematonta ja jopa minä, joka olen melko valistunut kierrätyksen suhteen, olen epävarma lajittelenko jätteeni oikein. Myös kierrätyspisteitä, joihin saa laittaa muutakin kuin paperia, metallia ja lasia, toivoisin kattavammin ympäri kaupunkia.

* Muovien hyötykäyttöä tulisi kehittää. Ihmisille, jotka ovat kiinnostuneita lajittelemaan puhtaan muovin pois kuivajätteestä hyötykäyttöä varten tulisi siihen suoda mahdollisuus. Ihmisien, jotka ymmärtävät muovin materiaali- tai energiakäyttöarvon on vaikea laittaa muovia kuivajäteastiaan. Kaatopaikalle menevän hyödyntämättömän jätteen määrä saataisiin runsaasti pieneneään.

Liite 6. Toivottavat jätehuoltopalveluiden lisäpalvelut tulevaisuudessa.

Kantakaupunki:

- * Kierrätyskartongin vastaanottopisteitä huomattavasti lisää -suurten esineiden keräyspisteitä (ja kotoa noutamista) muutaman kerran vuodessa alueittain
- * Ei kenties mahdollista, mutta sijoittuminen niin, että autottoman on mahdollista siirtää jätteet pisteeseen ilman huomattavan suuria ponnisteluja.
- * Elektroniikkajäte keräys aika ajoin markettien hyötyjätekatoksissa.
- * Enemmän informaatiota jätteiden lajitteluista ja erilaisista palautuspisteistä.
- * Enemmän lajittelumahdollisuuksia jokaiseen jätekatokseen.
- * Energiajakeen keräystä
- * Energiajätekeräystä ja lisää kartonginkeräysastioita.
- * Energiaksi kelpaava, muovit, kankaat...
- * Erikoisjätteiden ajankohtaiset tehokeruut suoraan kortteleista olisi hyvät, koska ei tarvitsisi autoa viemiseen.
- * Helsingissä haettiin mm. 3 huonekalua 50 euron hintaan kotoa kaatopaikalle. Tällaista palvelua tarvitaan. Kirpputorit ja kierrätyskeskukset eivät välttämättä ota kuluneita kalusteita. Yksinasuvat ihmiset eivät pysty raahaamaan huonekaluja. Myös korttelikohtaisia tms. tempauksia voitaisiin järjestää. Varastoista ja vinteistä löytyisi varmasti kuormalavoittain poisheitettävää, jos sellainen lava laitettaisiin kerran vuodessa lähelle asuntoa.
- * Hyötykeräyspiste keskustaan.
- * Hyötykeräyspisteitä lisää.
- * Ilmainen puutarhajätteen vieminen koko vuoden.
- * Juuri ed. mainittuja pisteiden lisäyksiä ja esim. huonekalujen kierrätyspisteitä.
- * Järjestetään sovittuja aikatauluja ongelmajätteiden, jääkaappien, televisioiden ym. noutoon.
- * Kartonkikeräysmahdollisuus kiinteistössä
- * Kotoa romut pois maksua vastaan.
- * Lajittelu ja kierrätys toimivammiksi
- * Lisää kierrätyspisteitä.
- * Metall-, vaate-, paristo- yms. kierrätyspisteiden harventaminen omituinen 'parannus', lisää sekajätteiden määrää. Kuinka moni pitää kodissaan väliva-

rastoa, kunnes on kulkua keräyspisteen ohi tai moniko autoton rahtaa peltipurkkinsa yms. maan ääreen, älkää unta nähkö. Hukutaan vaan sekajätteisiin!

* Muovin ja lumpun keräys.

* Muuttoaikoihin, esim. kevät/syky kun opiskelijat tulevat/lähtevät, niin silloin keräyskampanjoita esim. huonekalukeräykset koko kaupungin alueelta tai niitä voisi toimittaa johonkin. Keväisin ja sykyisin myös järjestetään monissa taloyhtiöissä siivoustalkoita (pihat/kellarit/ullakot) eli niistä kertyvät kierrätystavarat hyötykäyttöön ei Mustankorkealle.

* Nouto kotoa.

* Olen odottanut pitkään, että keräyskartongin kerääminen alkaisi. Nyt on monta kassia tarkkaan lajiteltua jätettä, mutta niistä eroon pääseminen ei ole helppoa. Kun avaan JKL:n nettisivuilta kohdan, jossa luvataan näyttää postinumeron 40320-alueen keräyskartonki roskikset, ei sivuille aukea ollenkaan luvattu karttaa. Eilen olin viemässä ko. jätteitä luvattuun paikkaan eli Niittytien ja Ukoniementien risteykseen. No, siellä oli kyllä keräyspahviroskis, mutta ei keräyskartonkia.

* Pahveille oma jäteastia kerrostaloon.

* Pienkotitalouskoneille palautuspisteitä esim. vedenkeittimet, rikkaimurit, vatkaimet ym. kaupat ei ota vastaan tai vaativat uuden ostoa. Mustankorkea ja Kuusakoski liian kaukana. Tällä hetkellä taloudellisin tapa on heittää kaatopaikkajätteeseen.

* Riittävästi ongelmajätteiden keräyspisteitä jatkossakin. Taloyhtiöt voisivat hankkia asukkailleen useammin jätelavan.

* Roskia pitäisi viedä useammin. Nyt roskikset ovat aina ihan täynnä.

* Tavoitettavuutta pitäisi parantaa. Kaikilla ei esimerkiksi ole autoa, jolla pääsisi Mustankorkealle viemään ongelmajätteitä. Tämä johtaa liian helposti siihen, että ne viedään niille kuulumattomille paikoille.

Kypärämäki - Kortepohja:

* Jättemaksun tulisi perustua kerätyn jätteen määrään. -kaupunki kohdistaa toimenpiteitä jätteiden tuottajiin (teollisuus, kauppa) jätteiden määrän vähentämiseksi -jätteiden keräily joustavaksi = säiliöiden tyhjennys tarvittaessa - panostettava yhteisten alueitten siisteyteen ja puhtauteen

* Bonuksia

* Ehkä liittyen juuri noihin isoihin "roskiin".

- * Enemmän jätehuoltopisteitä.
  - * Kaatopaikan tulee sijaita maksimissaan 10km keskustasta, muutoin alkaa lähimetsistä löytyä kaikenlaista tavaraa. Nyt on hyvä, kun ei tarvitse maksaa sähkölaitteiden viemisestä.
  - * Keräyskartonki pitäisi kerätä taloyhtiöittäin
  - * Kierrätyskeskus olisi hyvä sillä tällä hetkellä hyväkuntoisia ja toimivia tavaroita (mm. elektroniikka ja huonekalut) menee valtavasti kaatopaikalle.
  - * Kodinkone ja huonekalukeräyksiä.
  - * Kompostointia, jätteiden hyödyntämistä: lämpö, lajittelu
  - * Kuinka autoton pääsee eroon huonekaluista tai muista suurikokoisista jätteistä?
  - * Kun ei omista autoa, niin isoja jätteitä ja ongelmajätteiden kierräystä voisi pyrkiä helpottamaan.
- miten vanhukset, sairaat ja autottomat hoitavat vanhat, isokokoiset tai muutoin kelvottomat kalustot kierrätykseen? kaupungin jätehuollon asia on kertoa näistä asioista, ei niinkään järjestää
- * Muovien kierrätys. isojen jätteiden kierrätysautot.
  - * Nestekartonkikierrätys kotitalouksien roskakatoksiin.
  - * Peruspalveluiden toimivuutta jatkossakin.
  - * Suurien jätteiden nouto sopimuksesta. Kaikilla ei autoa ja/tai peräkärriä eikä aina voimiakaan.
  - * Suurten jätteiden keräyksiä esim. vuosittain
  - * Taloyhtiöiden jätekeräyspisteissä mahdollisuutta tarkempaan lajitteluun.
  - * Useammin kesällä ja pesu.

Lohikoski – Heinälampi:

- * Enemmän ongelmajätepisteitä tai säännöllisesti kiertäviä kuljetuksia tietyistä pisteistä.
- huonekalujen nouto pientä korvausta vastaan, esim. peräkärriyttömien perheiden on hankala toimittaa huonekaluja kaatopaikalle.
- * Kierrätysneuvontaa. Tiedotuksia, kampanjoita, joilla saadaan kierrätykseen innostumattomat innostumaan.
  - * Mahdollisuuden valita harvempi tyhjennys jos kuivajätettä ei synny. Miksi Lajitella jos omaan roska-astiaan ei tule jätettä ja sitten tyhjenetään puoli tyhjä astia. Ei ole mukava maksaa turhasta.

* Ongelmajäte paikkojen lisääminen.

Huhtasuo – Kangaslampi - Kangasvuori:

* Alueellisia yhteisiä esim. suurten jätteiden ja ongelmajätteiden keräyspäiviä, keruuautot käyttöön. * Tilaisuuksia lisää niin taloyhtiöiden kellarit eivät välttämättä täytyisi hylätystä tavarasta.

* Ei tarvetta lisäpalveluille.

* Hyötykeräyspisteitä voisi olla enemmän ympäri kaupunkia.

* Kaupungin jätehuollon olisi hyvä ottaa huomioon yhden hengen kotitaloudet. Monilla yksiasuvilla niin nuorilla kuin vanhoilla, voi olla esteitä, etteivät he pysty hävittämään esimerkiksi suuria jätteitä tai ongelmajätteitä asianmukaisesti. Voisi vaikka järjestää kerran puolessa vuodessa jonkin tyyppisen keräysem-pauksen, jossa lähestyttäisiin kotitalouksia ja tehtäisiin jätteestä eroon pääseminen mahdollisimman helpoksi. Jätehuollon kannattaisi myös kiinnittää huomiota Jyväskylässä asuviin ulkomaalaisiin. Missään ei näy lajitteluohjeita esim. englanniksi.

* Ongelmajätekeräys esim. pattereille/lampuille olisi kiva olla taloyhtiön roska-katoksessa.

* Ongelmajätteen keräyspäiviä voisi olla useammin.

* Pienkodinkone jätepisteitä useampiin paikkoihin. Huonekaluille kuljetus jäte-paikoille.

* Suurille jätteille lisäpaikkoja (huonekalut, kodinkoneet). Mustankorkea tällä hetkellä ainoa.

* Suurten jätteiden keräilyä. Energiajätteen keräilyä.

* Voisi hakea isot ongelmajätteet sellaisten kodista, joilla ei ole mahdollisuutta itse kuljettaa kulkuneuvon puutteen takia sitä keräyspisteisiin.

Halssila:

* Enemmän ongelmajätteiden keräyksiä eri alueilla. Kaikilla ei ole autoa vie-mään jätteitä Mustankorkealle tai muualle kauas.

* Jätteenpolttolaitos.

* Kierrätys ei pelaa, jos matka on liian pitkä kierrätyspisteeseen.

* Ongelmajätteiden keräyspisteitä voisi olla useammassakin paikassa. Aina välillähän on niitä kiertäviäkin keräyksiä, ne ovat hyvä juttu. Tietokonetarvik-keiden yms. kierrätyksestä voisi tiedottaa enemmän, nykyään kun ihmisillä on

kotonaan vaikka minkäläistä tekniikkaa, joka vaihtuu uuden tieltä. Ja kuten sanoin, se kartonkien keräys voisi olla toimivampaa, jos keräyspisteitä olisi useammassa paikassa. Itselläni on kaapeissa melkein vuoden muropaketit ym. kartongit, jotka odottavat pääsyään keräyspisteeseen.

* Useammin keräystä esim. rikkinäisille kodinkoneille. Autottomalla isojen koneiden vieminen hankalaa.

Kuokkala:

* Autottomille ja esimerkiksi vanhuksille joidenkin palveluiden saavutettavuus on huono.

* Avoimet, jätteiden kierrätyksen mahdollistavat paperinkeräyslaatikot takaisin. Suurien jätteiden poiskuljetus organisoitava. Jätehuolto on hoidettava verovaroin.

* Elektroniikka ym. kodinkoneet jätehuolto helpommaksi.

* En ole kyllä valmis maksamaan - olette jo omavaltaisesti perineet: keväällä haravoin hiekoitushiekat kevytväylältä ja nurmikaistaleelta sen vierestä. Laitoin murut erilliseen jätessäkkiin roska-astia viereen, koska astia hajoaa, jos sinne heittää 10 kiloa hiekkaa (näin on kerrottu). Toukokuussa on veloitettu kaksi ylimääräistä "jätettä". Mielestäni epäreilua - ehdotankin tiimiakatemialle pientä hiekkaprojektia – esim. jaetaan omakotialueille säkin, ja pyydetään täyttämään ne hiekoitusjätteellä.

* Enemmän keräyspisteitä. Parempaa tietoisuutta asioista.

* Esim. kuljetuspalvelu olisi verraton! Monellakaan ei ole omaa autoa käytössä, tosi vaikea vielä huonekaluja tai tietokoneita jos ei ole omaa autoa.

* Esimerkiksi vanhat sohvat haettaisiin kotiovelta pois ja muut isot huonekalut mitkä on hankala itse hävittää.

* Henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta. Ihmiset eivät vaan valitettavasti ole niin omatoimisia mitä niiltä voisi odottaa.

* Hyötykeräyspaikkoihin pahvi- ja energiamuovikeräystä

* Hyötykeräyspisteet kaukana, esim. Kuokkalanpelto, vanhuksilla hankalaa.

* Jätehuolto voisi yhdistyä tuotteita tekeviin yrityksiin. Näin ollen jokainen tuotteen x ostaja tietäisi, mihin tuote tulee siirtää käytön jälkeen. Nyt suurin osa kaikesta ostetusta menee kaatopaikalle ja odotetaanko täällä Italian tilannetta, että kaatopaikalle ei mahdu enää. Jos tavaroita pakataan muoviin, jonka voi polttaa, olisi hyvä, että näille olisi erikseen keräyspisteet. kun kaikissa asun-

noissa esim. kerrostaloissa ei ole tulisijoja, eikä kaupungissa saa tehdä avo-
tulta.

* Jätekeräyspisteitä, jotka sijaitsevat asuinalueilla. Ne voisi keskittää niin ettei
esim. maitotölkkejä tarvitse aina viedä eri paikkaan. Tieto muuttuneesta toi-
mintatavasta, joulukuusen viennistä jätepiesteelle, tuli päivä sen jälkeen kun
kuusi oli jo viety roskiksen vierestä.

* Jättemaksut eivät saa kuitenkaan olla kohtuuttomia! Nyt kun ajaa sohvan-
sahvan kanssa (bensat maksaen) Mustankorkealle monta kilometriä, jonottaa aikansa
ja maksaa painon mukaan sohvan, niin ei ihmettele, että joku nakkaa soh-
van jorppakkoon.

* Kaupungin alueella oli toimivat katolliset jätekeräilypisteet. Vain valaistus
puuttui kierrätyspisteiden katosta. Nyt nämä katokset on lähes hävitetty ja tilal-
le on toimitettu jos jonkinlaista häkkyrää ikään kuin "Vantaan kierrätyskeskuk-
sesta". Häkkyrät ovat maisemallisesti rumia esim. Masonmutkan tasalla. Niis-
sä näkyy myös lapsille harmillisia töherrystekstejä. Myös tontille sijoitettavista
jäteastioista voisi antaa suosituksen, että pöntöt eivät olisi aivan tien vieressä
haisemassa.

* Kuten edellä mainitsin ison tavaran hävitykseen voisi olla jätekeräyssystema-
uksia, kuten joskus on puutarhanjätteille ja ongelmajätteille. Ihmiset siivoavat
komerointaan ja varastojaan usein joulua ja juhannusta edeltävinä aikoina. Ro-
ju on helppo tuoda pois nurkista kun tietää minne sen voi toimittaa.

* Lisää keräyspisteitä ja selkeyttä siihen, että mihin on mahdollisuus jättää
mitäkin. Nyt kaikki toimii aivan epäloogisesti.

* Lisää ongelmajätepisteitä.

* Maitopurkit, sähkötarvikkeet. (pienet) ja huonekalut.

* Metallikartonki keräyspöntöt joka taloyhtiöön

* Muutaman kerran vuodessa vaihtolava asutusalueille, johon voisi viedä il-
maiseksi esim. vanhoja huonekaluja, ja vintiltä vanhaa roinaa pois ja muuta
sekajätettä, jota ei voi kierrätyspisteisiin jättää.

* Ongelmajätteiden ja suurten jätteiden parempi keräys. Lisää hyötykeräyspis-
teitä ja paremmat informointipalvelut. Voitaisiin kertoa enemmän kierrätykses-
tä.

* Ongelmajätteiden keräämisessä on epäloogisuutta, koska eri pisteissä kerä-
tään erilaisia ongelmajätteitä. Muuton yhteydessä ajelin ympäri kaupunkia eri-

näisten ongelmajätteiden kanssa ennen kuin Keljosta löytyi keräyspiste, johon kaikki sai jättää (loisteputkilamput, maalin jämät, akut, liotinaineet, liimat...)

- * Ristikivestä poistettu keräyspiste saisi tulla takaisin, varustettuna kartongin keräyslaatikolla.
- * Roskakatokset aina täynnä huonekaluja yms.
- * Suuret jätteet pitäisi olla helpompi päästä eroon. Eri kaupunginosiin useammin yleisiä jätteenkeräyspäiviä ongelma- ja sähköromulle
- * Suurista jätteistä eroon pääseminen on vaikeaa jos ei ole omaa autoa.
- * Suurten jätteiden haku esim. 1x puoli vuotta
- * Tasapuolisuutta.
- * Tiheämmin kaikkien roska-astioiden tyhjentämistä niin talojen jätekatoksista kuin kaupungin julkisilta paikoiltakin. Useammin esim. ongelmajätekeräyksiä eri pisteissä eri kaupunginalueilla. Mahdollisuus pientä maksua vastaan saada palvelu, joka huolehtisi kotoa kierrätykseen esim. huonekalut. (Tällainen mahdollisuus ollut aiemmin ainakin Ekocenterillä, miksei kaupungillekin...)
- * Toimis ensin nämä vanhat systeemin
- * Toivon, ettei järjestelmää rakennettaessa unohdeta kustannustehokkuutta. Nyt mm. hyötykeräyspaikoille ilmestyneet syväkeräyssäiliöt ovat teknisesti liian hitaita (siis kalliita myös) tyhjentää. Tehokkaampi järjestelmä = vähemmän kalustoa = vähemmän keräilystä aiheutuneita päästöjä = EKOTEHOKKUUTTA!
- * Toivon, että kartonkikeräyslaatikot tulevat kiinteistöjen roskakatoksiin, jotta maitotölkkiä ym. kускаaminen kauempana sijaitseviin pisteisiin loppuisi.
- * Täysmätiedusteluja, jotta löytyy mahdolliset ongelmapaikat.
- * Vaikka joku tietty roskalava kiertäisi eri kaupunginosia ja sinne voisi tuoda tv:n, tietokoneet ym. noin kolmen kuukauden välein olisi sopiva väliaika.

Keltinmäki – Myllyjärvi – Mustalampi - Mäyrämäki:

- * Vaikea sanoa lisäpalveluiden tarvetta, kunhan osattaisiin nämä normaali kierrättäminen ensin.
- * Elektroniikkaromun keräyksen jatkumista ilmaisena.
- * En tiedä, missä lähin hyötykeräyspisteemme on. Eli joku selkeä esite kerran vuodessa postiluukusta olisi hyvä. Varmaan nettisivuilla kerrotaan kaikki, mutta aina sieltä ei muista lähteä etsimään tietoa.

- * Isojen huonekalujen ja kierrätykseen vietävien elektroniikka laitteiden vieminen ilman autoa on todella vaikeaa ja hyötykeräyspisteet sijaitsevat kaupungista aika kaukana.
- * Jätteiden keräilyn järjestäminen siten, että autotonkin pystyy hoitamaan esim. elektroniikkajätteet omatoimisesti
- * Kaksi kertaa vuodessa haettaisiin lisävuorona suurten jätteiden haku esim. huonekalut ja puutarhajätteet. Malli toimii hyvin Ruotsissa. Puutarhajätteiden maksuton jätö kaatopaikalle pitäisi ehdottomasti sallia.
- * Lajittelua lisättävä ja sitä kautta alueellisia lajitellun jätteen keräys- ja vastaanottopisteitä lisättävä myös. Kustannukset palvelun järjestämiseen veloittava jätteen tuottajalta.
- * Metallin, keräyspaperin ja lasin keräyspisteiden vähentäminen oli takapakki lajittelulle
- * Ongelmajättepiste omaan kaupunginosaan.
- * Ongelmajätteiden keräys helpommaksi. Ei tarttis joka energialamppua viedä Mustakorkealle
- * Poltettava jäte lajitteluun (muovi yms.). Turha riitely kartongin keräilystä pois, jos joka kiinteistössä olisi mahdollista laittaa maitotölkit yms. keräysastiaan, lajittelu olisi paljon tehokkaampaa. Ei kaikki viitsi kerätä tölkkejä yms. ja rahdatta niitä hyötykeräyspisteisiin.
- * Sähkö- ja elektroniikkajätteen keräyksestä toivoisin lisää tietoa. Omissa nurkissani pyörii ja parikin vanhaa näyttöä, tulostin ja televisio, joista en tiedä mihin ne kuuluisi viedä etenkin kun käytössäni ei ole autoa.
- * Yksinkertaistakaa "romu" jätteen kuljetus eli siis vähintään 2.kertaa vuodessa noudatte joka paikasta toimimattomat elektrolaitteet

Keljo:

- * Enemmän jätehuoltopisteitä.
- * Ilman peräkärriä suurten jätteiden kuljetus omakotitaloista on mahdottoisuus. Suurten jätteiden kuljetustempauksia kotiportilta voisi järjestää. Sellaisesta voisi maksaakin. Ongelmajätteiden keräystempauksia lisää.
- * Informaation parantamista ja selkeyttämistä sekä hyötykeräyspisteiden kehittämistä
- * Isomprien tavaroiden, huonekalujen poisto on ongelmallista
- * Jäteastioiden nopeampi tyhjennys.

- * Ongelmajätteille muukin keräyspaikka kuin Mustankorkea.
- * Paperikeräyspisteitä pitäisi olla enemmän
- * Tiedottaminen!!

Säynätsalo:

- * Entisen käytännön mukaiset vaihtolavakeräykset aina keväisin, jätteille jotka eivät sovi jäte astioihin.
- * Homma toimii.
- * Jäteastioiden pesun tarjoaminen useammin kuin nykyisin. (Kerran vuodessa on liian harvoin.)
- * Keräyspisteet lähemmäksi ja siistimmiksi.
- * Ongelmajätekeräys sekä vanhentuneiden laitteiden, kalusteiden ja puutarhajätteiden lavakeräykset useammin. Kampanja autottomille ja halukkaille, jossa isot jätetavarat haettaisiin kotoa.
- * Paikkoja enemmän. Ja mahdollisuus tuoda myös isoja tavaroita.
- * Säynätsalossa, pääsaarella pahvin ja maitopurkkien keräys järjestetty huonosti. Keräysastia on aivan väärässä paikassa ja ohjeistukset ovat huonot.
- * Tilavimmat hyötykeräyspisteet, eli aukot ovat liian ahtaat ja usein liian täynnä.

Jokin muu asuinalue:

- * Muovin keräys hyötykäyttöön

Liite 7. Toivottavin viestintäkanava jäteneuvonnan toteuttamiseen.

Kantakaupunki:

- * Kotiin jaettavilla tiedotteilla -kiinteistökohtaisilla ohjeilla - ei muita asioita samassa tiedotteessa
- * Ehdotan Suur-Jyväskylän lehteä kaupungin nettisivujen lisäksi.
- * Erillinen nettisivu, jota voitaisiin myös mainostaa esimerkiksi medioissa. Sivustolle voitaisiin kerätä kaikki jäteneuvontaan liittyvät, yksittäisiä asuinalueitakin koskevat ohjeet.
- * Ilmaisjakelulehdet, Keskisuomalainen, TV ja radio.
- * Internet ja posti.
- * Internet ja selkeä opas/tiedote.
- * Internet, sähköposti, posti, puhelin.
- * Internet. Jos lähetetään kotiin jätehuolto-oppaita, niin ne menevät suoraan roskikseen ja jätteitä tulee taas lisää.
- * Jakelu suoraan kotiin sekä sanomalehden kautta
- * Jalkautua asukkaiden joka päiväseen elämään. Korttelijuhlat, tempaukset marketeissa, avoimet ovet mustankorkealla, kävelykadulla jätepäivät jne. Postin mukana tulee paljon tarpeellista, mutta myös tarpeetonta. Koin hyväksi joulun alla tulleen infon taloyhtiöille, jonka talonmies laittoi rappukäytävään kaikkien nähtäville. Se tuli luettua, moneenkin kertaan.
- * Kaikki hyvin.
- * Kaupungin palvelukseen siirtyessäni, aloin saamaan paremmin tietoa aiheesta. Myös muille samanlainen mahdollisuus.
- * Keskisuomalainen / Suur-Jyväskylän lehti + internet
- * Kotiin tulevat tiedotteet. Paikallislehdissä ja radio uutisissa tiedottaminen.
- * Lehdet, internet
- * Nykyään internet, mutta sitä mahdollisuutta kaikilla ei ole. Esim. vanhemmilla ihmisissä ei kaikilla ole nettiä.
- * Ohjeet ja pisteet esimerkiksi keskusta-alueella kerrostalojen ilmoitustauluille, niin että vaikka ne hukkuvat itseltään, ne voi siitä helposti tarkastaa?
- * Omasta postiluukusta
- * Paikalliset lehdet.
- * Paperitiedotteet koteihin, internet/kaupungin www-sivut.
- * Perinteisen postin kautta.

- * Posti.
- * Postia kotiin ja lisäksi tietoa netissä.
- * Postia kotiin.
- * Postiluukusta jaettavat tiedotteet, sähköposti.
- * Postiluukusta.
- * Postitse suoraan kotitalouteen. Keskisuomalainen. Jyväskylän kaupungin tiedotuslehti.
- * Postitse.
- * Päivälehti
- * Saisiko liittyä johonkin postituslistaan! Olisi helpompi pysyä ajan tasalla. Talonyhtiön hallituksia ja isännöitsijöitä pitäisi saada tsemppua antamaan enemmän valistusta ja tietoa asukkaille! Tätä kautta tieto tulisi tehokkaimmin.
- * Sanomalehdet, radio ehkä myös netti
- * Sanomalehti, TV ja internet.
- * Selkeä internet-sivusto ja jaettuna esim. seinään kiinnitettävät yleishjeet kierrätyksestä jne.
- * Suoraan kotiin. Netti voi olla tukena mutta ei sieltä välttämättä osaa oikeista paikoista tietoa etsiä. * Kotiin jaettu tiedotus toimii paremmin ja herättää huomiota. Netin käyttö on oman aktiviteetin varassa!
- * Suorajakelu koteihin.
- * Suorajakelu postitus.
- * Suorajakelu sekä internet.
- * Suur-Jyväskylän lehti, K-S Radio ja Keskisuomalainen.
- * Televisio olisi paras, mutta se ei varmaankaan tule kysymykseen. Parhaiten saavutettaisiin kaikki, jos neuvontaa tehtäisiin postilaatikon kautta. Sillä saataisiin enemmän tavoitettua esimerkiksi vanhuksia. Myös internet on luonnollisesti hyvä viestintäkanava.
- * Tiedotteet kotitalouksiin / taloyhtiön jäteastioihin.
- * Tiedotteita suoraan kotiin.
- * Tiedotuslehtinen joka talouteen.
- * Tienvarsimainoksia, tv ja radio.
- * Tv
- * TV ja paikallisuutiset.
- * TV, radio ja kirjeet.
- * Tärkeimmät/tarpeelliset tiedotteet suoraan kotiin.

- * Vaikea sanoa, käytän nettiä, mutta en ole lainkaan varma, että muistaisin jätteasioita käydä aina sieltä tarkistamassa. Olen kuitenkin sitä mieltä, että jaettavat oppaat voisi yksinkertaistaa ja lisätietoja varten olisi tuo netin neuvontapiste. Lisäksi myös neuvontapuhelin, koska on ihan harhaa luulla, että kaikilla on netti käytössä ja esim. kaikki vanhukset olisivat kiinnostuneita sen käytöstä.
- * Varmasti suorapostituksen kautta saataisiin kattavin saavutettavuus, mutta se ei olisi lainkaan ympäristöystävällistä.

Kypärämäki - Kortepohja:

- * Oppilaitokset -suoramarkkinointi" -paikallinen media; radio, lehdet
- * Huoneistojen postilaatikoiden välityksellä. kaikille asukkaille ei tule sanomalehtiä eikä * Internetkään ole kaikkien saatavilla (=ikäntyneet)
- * Internet
- * Internet, Jyväskylän Lehti
- * Internet, kännykkä
- * Internetin
- * Internetin kautta, jos tietoa haluaa niin sen tulisi löytyä helposti. Suurista muutoksista voitaisiin lähettää kotiin ilmoitus.
- * Jo aiemmin mainitsin yhtenä lisänä jäteneuvontaan alueelliset tiedotustilaisuudet. Mistä mitäkin löytyy, käytännön neuvoja kierrättämiseen...
- * Joka kotiin esim. kaupungin tiedotuslehti
- * Jäteopas kotiin jaettuna hyvä. Myös jätekatosten opastaulut toimivia.
- * Kaupungin tiedotuslehti.
- * Keskisuomalainen, sanomalehden
- * Kirje kotiin, juttu Keskisuomalaisen alkupään sivuilla
- * Kotiin lähetettävät tiedotteet ovat tehokkaimpia. Myös internet on hyvä viestintäkanava.
- * Kotitalouksiin lähetettävät tiedotteet olisivat ehkä tehokkain sekä hyvät internet sivut.
- * Koulut, työpaikkainfot, kaupat ja kauppakeskukset. Yhteistyötä kauppojen kanssa.
- * Kyllä se vanha kunnon posti on paras. Ei kaikilla kuitenkaan ole vielä nettiä, eikä tule lehteä.

- * Lasten huomioiminen on tärkeää. Lapset opettavat vanhempansa ja isovanhempansakin. Eli reippaasti päiväkoteihin ja kouluihin - etenkin yläasteelle puhumaan roskaamisesta ja jätteistä.
- * Lehdet, internet
- * Paikkakuntaakohtaisilla TV- ja radiokanavilla.
- * Parasta olisi, jos tiedotteet tulisivat suoraan sähköpostiin. Tiedotteet postin kautta olisivat ok, jos ne erottuvat mainosten joukosta.
- * Posti. Kerrostaloissa voisi ilmoitustauluille laittaa infoa. Muovikääreet kau-poista pois, auttaisi paljon.
- * Postitse.
- * Radio, tv ja suoramainonta postitse.
- * Sanomalehdet, internet
- * Sanomalehdissä ja netissä
- * Sanomalehti.
- * Suora viestintä kotitalouksiin, sekä tiedot saataville internetiin.
- * Suorat kirjeet kotiin, paikallislehti, ilmaisjakelut ja internet.
- * Tiedotteet kotiin
- * Viestimien kautta saavutetaan paras tulos

Lohikoski - Heinälampi:

- * Edelliseen kohtaan kommentti, en tiedä Jyväskylän kaupungin jäteneuvon-nasta joten vastaukseni perustuvat siihen. Olisi voinut olla vaihtoehto en tiedä / ei ole kokemusta.
- * Internet
- * Internet, ei tule kierrätettävää materiaalia
- * Internet.
- * Kotiin jaettavilla ohjeilla on varmaan suurin saavutettavuus, netti-informaatio on hyvin helppo sivuuttaa kokonaan tutustumatta. Ainoa haittapuoli jaettavas-ta materiaalista on siitä syntyvä jäte, mutta jos käytetään kierrätyspaperia tms. niin hyödyt ovat varmaan haittoja suuremmat.
- * Kotiin tiedotus.
- * Netti ja lehdet.
- * Posti
- * Postin kautta tulevat oppaat.
- * Postin. Kaikilla ei vielä ole omaa tietokonetta.

- * Radio, TV, lehdet (myös ilmaislehdet), mainokset, netti, eli kaikki mahdolliset.
- * Talouksiin jaettavat ohjeet.

Huhtasuo – Kangaslampi - Kangasvuori:

- * Internet-sivujen kautta tai postitse kotiin esitteitä.
- * Internet-sivut, kotiin tiedotteita sekä kirjoituksia lehdissä.
- * Internet ja posti.
- * Internet on melkein kaikilla, mutta suurimmalla osalla vanhuksista ei edellenkään ole nettiyhteyttä, joten paikallinen tiedottaminen esim. sanomalehden tai jakelulehtisten välityksellä olisi aika-ajoin paikallaan.
- * Internet, televisio, sanomalehdet
- * Joka kotiin jaettavan oppaan.(Kaikille ei tule sanomalehteä, eikä kaikilla ole internetiä.)
- * Kotiin jaettavilla ilmoituksilla virallisen näköisissä kuorissa, jotta se tulisi luetuksi.
- * Lehdistö, netti, tiedotteet kotiin.
- * Mainos jaettuna koteihin sekä tv:n kautta.
- * Mainosten mukana ohjelappunen sekä kiinteistöjen ilmoitustauluille ilmoitus
- * Posti.
- * Postijakelu.
- * Postin kautta.
- * Suoraan kotiin.
- * Televisio, sanomalehti..

Halssila:

- * Netti, - posti, - kauppojen ympäristöaiheiset ilmoitustaulut (tietenkin yhteistyössä kaupan henkilökunnan kanssa), - jätekatosten infotaulut.
- * Internet ja paikalliset sanomalehdet
- * Internet.
- * Mahdollisemman monen viestintäkanavan kautta.
- * Perinteinen posti.
- * Posti.
- * Postitse
- * Radio ja monisteet.

Kuokkala:

- * Asukasyhdistykset, keräyspisteisiin, kaupungin tiedotuslehti myös talouksiin, johon EI laiteta vastaan mainoksia. Myös Keskisuomalaisen voisi velvoittaa jakamaan jäteneuvoja, sillä se on yksi suurimmista roskanaiheuttajista.
- * Asuntokohtainen tarratiedote.
- * Esimerkiksi lehtimainonnalla.
- * Esitekirjasella kotiin.
- * Esittein (helposti ja nopeasti luettava, ei mikään paksu vihko), jotka jaetaan talouksiin. Ei kovin ympäristöystävällinen ratkaisu, mutta valitettavasti oma-aloitteinen tiedonhaku esim. internetistä jää uskoakseni vain valveutuneimpien kierrättäjien harrastamaksi.
- * Esitteitä suoraan kotiin. Tietoa esim. kaupungin oman tiedotuslehden sivuilla.
- * Henkilökohtainen neuvonta ja kattavat materiaalit
- * Ilmaisjakelu postin kautta
- * Ilmaisjakelulehdet, radio
- * Internet
- * Internet ja suoraan kotiin esitteitä
- * Internet saavuttaa nuoret ja työssäkäyvät, mutta ohittaa vanhukset ja tietoyhteiskunnan reunamilla olevat. Kotitalouksiin jaettava, säilytettäväksi tarkoitettava opaskirja vakiopalveluista, lajittelun periaatteista ja toimintatavoista tavoittaisi kaikki eikä olisi riippuvainen sähköisistä palveluista.
- * Internet sekä luento- ja kyselytilaisuuksia.
- * Internet tai posti.
- * Internet.
- * Jyväskylän tiedotuslehti ja internet
- * Jätteen keräys/kierrätyspisteissä informaatiota. Vois kotiin silloin tällöin lähettää tiedotteita esim. Suur-jyväskylän lehti erillisiä tiedotteita
- * Kartonkikeräyksen tarkoitus ja siihen kuuluvat jätejakeet ovat minulle vielä liian outoja. Pitäisi varmaan käydä nettisivuillanne tutustumassa ;)
- * Kaupungin nettisivut sekä postitse.
- * Keskisuomalaisen tai suur-jyväskylän lehden.
- * Kotiin paperilla (vihkosina) tieto

- * Kotiin tulleet oppaat OK. Olisi kyllä selkosanaisesti pitänyt infota, mitä "jätteenkäsittelyn tehostaminen" tarkoittaa. Mielestäni nyt sen sisältö on, että keuruu on tehokkaampaa, kun sitä tehdään harvemmista paikoista.
- * Kouluissa pitäisi paljon enemmän kiinnittää huomiota roskaamiseen. Koulujen ympäristöt ovat aika roskaisia.
- * Kouluopetus, tuotteita myyvät yritykset, tuote itse. Jos tuotteen mukana olisi ohje miten sen elinkaari menee, moni asia helpottuisi.
- * Lehti
- * Mainoksilla kaduilla, tv:ssä, Radiossa
- * Manuaali postin välityksellä, sanomalehdessä sekä netissä. Nuoret lukevat asiat helpommin netistä vanhemmalla väellä ei ole tietokoneita eikä näin netti osaamista. Sanomalehtikään ei tule kaikille. Jyväskylä lehti saavuttaa tosin melkein kaikki taloudet, jos vain ihmiset lukevat sen tarkasti. Täsmäkirje jäteasioista olisi ehkä paras.
- * Netin kautta
- * Nettisivut ja kotiin lähetettävä lehtijakelu. tulevaisuudessa onnistuu varmaan jo kännykkätiedotuskin? Päiväkodit ja koulut ovat tehokkaita paikkoja levittää tietoa.
- * Nettisivut ovat hyvä tiedotuskanava, mutta niitä käyttänevät vain asiasta valmiiksi kiinnostuneet kaupunkilaiset. Mielestäni kerros- ja rivitalojen jätekatoksiin voisi lisätä kierrätysinfoa, samoin hyötykeräyspisteisiin. Koteihin joskus jaettava värikäs lehtinen voi olla myös paikallaan.
- * Omalla kohdallani kaupungin internet-sivut tuttuja, mutta sinnehän on hauduttava ja tiedon saa vasta sitten luettavakseen. Kaikki eivät mene it-sivuille ja kaikilla ei ole tietokoneitakaan, sivujen kautta ei siis tieto levity. Kotiin lähetettävä selkokieline(-kuvalinen?) yksisivuinen tiedote riittävä. ROSKALAATIKOIDEN KANSIIN MYÖS ISOT TARRAT JÄTESISÄLLÖSTÄ.
- * Oppaat koteihin.
- * Paikallinen päivälehti on hyvä tiedotusväline.
- * Paikallislehdet, myös internet alkaa olla useimpien käytössä.
- * Paikallislehti, internet.
- * Posti, internet ja henkilökohtainen tapaaminen.
- * Posti, tv sekä roska-astioiden kannet.
- * Posti.
- * Postijakelu, isännöitsijät

- * Postin
- * Postina kotiin.
- * Postitse, jopa niihin osoitteisiin jossa lukee "ei mainoksia/joukkopostituksia jne"
- * Radion ja sanomalehden
- * Tiedon tulisi olla mahdollisemman helposti saavutettavissa.
- * Tiedotteet postitse.
- * Tiedotteiden jakaminen kotiin.
- * Tiedotteita kotiin ja infotilaisuuksia kouluihin.

Keltinmäki – Myllyjärvi – Mustalampi - Mäyrämäki:

- * Internet (sähköpostit), tosin sähköpostilla saattaa olla negatiivinen vaikutuskin, ehkäpä siis yleisesti vaan internetistä löytyvä tieto - televisio - erilaiset näkyvät kampanjat
- * Ajoittain monen median yhteisilmoittelu.
- * Esim. Jyväskylän joka kotiin jaettava tiedotuslehti kertoo harvoin jäteasiaa
- * Haluan jätehuollon oppaita ja tiedotteita suoraan kotiini.
- * Internet eli ei enempää paperijätettä.
- * Kannustava tiedote postiluukusta kerran vuodessa.
- * Kaupungin sivujen välityksellä
- * Lehdistö (Keskisuomalainen ja Suur-Jyväskylän lehti).
- * Mainos postiluukusta ja netti.
- * Omalla kannallani internet on tärkein tiedotuskanava, koska siellä voidaan toteuttaa kattavinta ja ajankohtaisinta tiedotusta mutta kotiin jaettavat tai esim. kaupassa tai kirjastossa jaettavat esitteet ovat paras tapa yleisluontoiselle massatiedotukselle.
- * Paikallislehden kautta
- * Posti, kirjeet/mainokset kotiin.
- * Postia kotiin, lehti-ilmoittelu
- * Sanomalehdet, jaettavat tiedotteet joka kotiin, internet.
- * Sanomalehti.
- * Suoramainoksilla kotiin kuljetettuna.
- * Suoramainonnalla. Paperisen esitteen voi aina ripustaa keittiönkaapin oveen muistilapuksi. Toinen tapa on säiliöiden tarrat, mutta roskikselta ei kyllä enää käänny muualle kierrättämään tavaroita.

- * Tiedotteet kiinteistön omistajille. Median kautta, tekstiviestitse ja sähköpostitse.
- * Tiedotteet suoraan kotiin postin kautta. Ihmiset eivät lue ainaisia nettitiedotteita kyllästymisestä johtuen.
- * Tv, radio ja netti, paikallislehtiin ehkä myös
- * Varmaan suoraan kotiin.

Keljo:

- * Internet, tilattavat oppaat, puhelinneuvonta, sanomalehti, radio/paikalliskanava ja tapahtumat.
- * Jäteoppaiden pitäisi löytyä kaupungin nettisivujen palvelut sivulta omana linkkinä. Kotiin kannetut jäteoppaat päätyvät nopeasti paperinkeräykseen ja tiedon pitäisi olla helposti saavutettavissa
- * Kirjeet kotiin
- * Monipuolisesti, koska eri ihmiset käyttävät eri kanavia.
- * Posti.
- * Päivän lehti, radio
- * Sanomalehdet, ilmaisjakelut
- * Suoraan kotiin tai keskisuomalaisessa
- * Suoraan kotiin, sanomalehdet.
- * Tiedotteet kotiin.
- * Tiedotteet suoraan kotiin ja työpaikoille. Havainnollisia kuvia kierrätyksestä työpaikoille ja koko kansalle niin kuin päiväkodeissa ja kouluissa on opetusta ja käytäntöä tehty jo pitkän aikaa.
- * TV/lyhyitä ja selkeitä tietoiskuja.

Säynätsalo:

- * Ikääntyvälle väestölle kirjallisia oppaita, kun ei monella halukkuutta tietokoneelle.
- * Internet on nykyaikaa.
- * Jyväskylän tiedotuslehden kautta
- * Kaupungin oma lehti, lehtiartikkelit maakunnallisessa lehdessä. Harvempi selailee nettiä tässä mielessä.
- * Keskisuomalainen, Jyväskylänlehti, Säynätsalon-sanomat, internet.
- * Laskun mukana neuvoja kotiin

- * Paikalliskanavat radio/TV.
- * Paikallislehdet, nettisivut
- * Posti.
- * Suoraan kotiin.
- * Tiedote koteihin

Jokin muu asuinalue:

- * Jätehuollosta kiinnostuneet varmaan osaavat hankkia tietoa esim. internetistä. Miten heille jäteneuvontaa, joita jätehuolto ei kiinnosta? Siinäpä kysymys.
- * Postitse ja tiedotusvälineiden kautta. Toki myös internetin, mutta se ei koskaan tavoita kaikkia.

Liite 8. Odotukset jäteneuvontapalveluita kohtaan tulevaisuudessa.

Kantakaupunki:

- * Internet-sivuilla päivitetty jätahuolto-ohjeet -kiinteistökohtaisen jätahuolto-suunnitelmalomake kaupungin internet-sivuille ja postitettuna kerrostalo- ja liikekiinteistöille -tarkastuksia kiinteistöillä
- * Eriyksen tärkeää olisi saada helposti ja nopeasti tietää mihin jäteastiaan joku jäte kuuluu.
- * Enemmän esimerkkejä nettiin ja jäteastia tarroihin. Oman talonyhtiön jäteastioissa tuntuu kaikki menevän kovin sekaisin - ihmiset eivät tunnu tietävän paljonkaan - nostattaa asiasta tietävien veronpainetta. Itse pyrkii lajittelemaan huolellisesti ja oikein - muut heittelevät miten sattuu ja ilman tietoa.
- * Esim. aikataulutettua jäteneuvojan "korttelikierrosta" taloyhtiöiden jäte- ja jätehuoltojen tukemiseksi ja asukkaiden opastamiseksi. Ja ylipäätään kartoitusta siitä, miten taloyhtiöt kokevat tämänhetkiset jätahuoltoratkaisunsa ja niiden kehittämistarpeet ja mahdollisuudet niihin.
- * Esitteitä joita voi itse lukea
- * Helposti saatavilla olevia palveluita.
- * Internet- ja puhelinpalvelut ovat riittäviä.
- * Internet sivut. linkki jkl:n kaupungin kotisivuilta.
- * Internetistä.
- * Kaupungin internet-sivujen etusivulta suora linkki jätteen lajittelu-ohjeisiin.
- * Keräyspisteistä ja lajittelusta tietoa. Myös tietoa siitä miten kaupunki toimii eri jätelajien kanssa.
- * Keräyspisteistä tiedottaminen ajoittain/jatkuvasti että pysyvät mielessä. Myös ohjeita meille uusavuttomille, että mihin mikäkin jäte kuuluu...
- * Lähetä tieto koteihin.
- * Miten olisi koulutusta isoille yrityksille? Ulkopuolisen järjestämä koulutus/asiantuntijan hyväksi käyttö, jotta työntekijät voisivat kysyä suoraan eri jätteen lajittelusta.
- * No nuo netti ja puhelin olisivat ok.
- * Olen pitänyt tallessa jäteneuvontaoppaat (se kai se nimi oli?) mahd. pitkään, mutta ne häviävät aina joskus. Joten aika ajoin aina uusi olisi kiva. Jäteasiat ovat todella tärkeitä ja ihmiset haluavat tehdä oikein. Nyt paljon infoa, kam-

panjoita, ongelmajätteiden keräyksiä vaikka kaduittain keväällä. * Aineettomien lahjojen puolesta puhumista! Tavaraa on jo riittämiin!

- * Puhelinnumeroa, jossa jatkossakin IHMINEN vastaa kysymyksiin.
- * Samoilla linjoilla kun edellisessä kohdassa.
- * Selkeästi löydettäviä ja nopeasti auttavia.
- * Uusista käytännöistä tulisi tiedottaa.
- * Vuosittain jaettava opas/tiedote, puhelinneuvonta ja internet-informaatio.

Kypärämäki - Kortepohja:

- * Uusista mahdollisista kierrätysmahdollisuuksista
- * Esimerkiksi internetissä yksi sivusto, josta löytyisi laajasti tietoa, ettei tarvitsisi etsiä tietoa useista eri lähteistä.
- * Helppo löytää nettisivuilta
- * Infoa siitä mitä voi kierrättää, miten ja mihin viedä.
- * Joka talolle omat katokset ja isommat pöntöt.
- * Kaupunginosakohtaisia tapahtumia (tietoa ja viihdettä yhtä aikaa)
- * Koirankakkapusseja jakeluun automaattisesti ja roskiksia tarpeeksi tiheään.
- * Kuinka vähentää kaatopaikalle menevän jätteen määrää. Mikä olisi poltettavissa, miten eritellä jätteitä oikein ja vielä tarkemmin.
- * Nettiohjelmaa, joka tavaran ja vaikkapa sen pääraaka-aineen syötettäessä kertoo mihin keräyslaatikkoon tai pisteeseen se kuuluu.
- * Nettipalvelua.
- * Selkeitä lajitteluohjeita ja etenkin neuvoja ongelmajätteiden ja elektroniikan hävittämiseen. Myös kierrätyskeskustyypistä toimintaa voisi tehostaa.
- * Sellaisia, että kaikki ymmärtäisi asian vakavuuden.
- * Tarkkoja lajitteluohjeita, tietoa miten jätteiden syntymistä voi vähentää.
- * Tiedotustilaisuuksia, ja kirjallisia tiedotteita kotiin
- * Tietoa muutoksista.
- * Viestimet

Lohikoski – Heinälampi:

- * Isompien esim. juuri huonekalujen tai suurempien erien toimituspaikat tai noudot ja hinnat yhteystietoineen
- * Laittelusta, mikä jäte kuuluu mihinkin keräykseen. Esim. monelle on ongelma mikä kuuluu paperin keräykseen, mikä pahvin keräykseen ja sekajätteisiin. (

maitopurkit, pakkauslaatikot joissa on käsitelty pinta ym. vastaavat?) Kuljetusyrittäjälle, jos astiasta putoavat roskia maahan, niin hän myös kerää ne pois. Pahin esimerkki oli meidän yhtiössä kun kuljettaja tyhjensi lasinkeräysastian ja siitä tippui lasia ohi, niin ei kuljettaja malttanut siivota siruja pois.

* Miten vähentää kulutushysteriaa? Tuotteet ovat ylipakattuja, miten siihen voi vaikuttaa?

* Selkeitä oppaita.

* Voisi kysyä ongelmatilanteessa apua. En tiedä toimiiko tällainen palvelu jo. Kerran olen soittanut kompostimultaa koskevaa asiaa, niin puhelimeen vastasi joku "Haloo", numeronkin taisi olla henkilökohtainen kännykkä, eli vastaus oli kaikkea muuta kuin virallinen. Asia kuitenkin tuli selväksi, mutta tuli tunne, etten halua soittaa numeroon toiste.

Huhtasuo – Kangaslampi - Kangasvuori:

* Energiajätteen kierrätyspiste!

* Isompi teksti ohjeisiin jätekatoksissa.

* Kaikenlaista.

* Ongelmajätteistä voisi kertoa enemmän.

* Selvitystä, mitä mistäkin jätteestä tehdään/miten hyödynnetään, motivoisi paremmin kierrättämään

* Yksinkertaisia vinkkejä, mitä kaikkea voi kierrättää ja miten.

Halssila:

* Aika ajoin kaupunki voisi jakaa tiedotteita kaikkiin talouksiin.

* Ei vain puhetta vaan tekoja!

* Itse kaipaisin tarkempaa tietoa siitä, mitä muuta voisın totuttujen lajittelutapojen lisäksi tehdä.

* Monilla muilla näyttää olevan tarvetta ihan perustasonkin tiedolle, tyyliin että miksei biojätteitä voi laittaa muovipussissa (tai hedelmäpussissa) bioastiaan (ainakin meidän kerrostalossamme jotkut näyttävät tekevän näin säännöllisesti) tai että paperinkeräykseen ei todellakaan laiteta pahvia.

* Yksityiskohtaista erittelyä mitä on metallia ym. (esim. folio, kahvipaketti, kupari, sähköjohdot).

Kuokkala:

- * En osaa sanoa.
- * Helposti saatavilla olevia.
- * Henkilökohtaista palvelua mitä ei voi paeta.
- * Ihmisläheistä, koskettavaa.
- * Ilmainen puhelinneuvonta, joka on aina tavoitettavissa.
- * Innovatiivisia, jotka pyrkisivät kehittämään uusia entistä parempia tapoja hoitaa jätteitä. Sellaisia, että asia kehittyisi ja ihmiset voisivat kokea, että tavoitteet ovat konkreettisia.
- * Isommat jäteasiat tai useammin tyhjennys.
- * Jäteneuvontatilaisuuksia
- * Kaikki mahdollinen kiertoon ja/tai siihen mahdollisuus.
- * Kauppoihin mistä sitä tavaraa ostetaan, sitä kautta tuottajiin/tehtaille yms.
- * Kierrätysohjeita ja hyötykäyttövinkkejä.
- * Kirjallista infoa talouksiin.
- * Koululaisille suunnattu tietoisku ja neuvova avaimenperä.
- * Lajitteluohjeiden määräaikainen kertaaminen on hyvä tapa, vaikka keräysastioiden sisällöstä päätellen ohjeistus menee joiltakin ohi...
- * Laskelmia taloyhtiöille. Jos kaikki taloudet kierrättävät x jätejätettä, niin säästöä syntyy x euroa...
- * Miksi tässä kyselyssä ei kysytty hinnoista lainkaan? Mustankorkean kallis sopimus pitäisi saada pois. Muhiiko tässä taustalla "Rauhalahdi 2" riita?
- * Netin kautta ajankohtaisia tietoja
- * Netti kysymyspalsta ja puhelinneuvontapiste
- * Nimet ja puhelinnumerot selvästi esiin - ei jaksa kirjoitella. Haluaisin myös vastauksia ihmetyksenaiheisiini.
- * Ongelmajätteen tehokeräystalkoita ja neuvontaa kaupunginosittain. osallistuvaa. Oppilaat (koulujen) joka kevät ja syksy keräämään roskia ulkoa sekä oppitunnilla ETTÄ vanhempien kanssa jne.
- * Selkeätä ohjeistusta lajitteluun ja keräyspisteiden sijaintiin ja käyttöön.
- * Tarkkaa tietoa mihinkä kuuluu minkälaiset jätteet, koska kaikilla se ei ole selvillä.
- * Tarvittaessa "ongelmataloyhtiöiden" yhtiökokouksiin kaupungin jäteasiantuntijoiden vierailuja.

* Siis herkästi isännöitsijään yhteys eli jalkautumista paikan päälle sinne, missä lajittelu tapahtuu.

* Neuvontaa siitä, miten vähennetään roskien turhaa kuljettamista kaupasta kotiin.

* Tietoa lajittelusta.

* Tietoiskuja ja tapahtumia jätteenlajittelusta ja jätehuollosta esim. kauppakadulla, missä ihmisiä liikkuu paljon. Esimerkkejä jätteen kierrosta ja siitä mitä tapahtuu kun jätteitä sotketaan sikin sokin. * Mihin joutuu jätekuorma jossa on väärin lajiteltua tavaraa. Kerätäänkö me turhaan jätteitä kun joku sotkee koko kuorman. Joku sanktio sotkijalle! Ongelma on se kuinka sotkija saadaan selville.

yhä lisää lajittelu mahdollisuuksia

Keltinmäki – Myllyjärvi – Mustalampi - Mäyrämäki:

* Vaikea muodostaa tarkkaa kuvaa tulevaisuudesta ja mitä/minkälaisia kierrätettäviä asioita meillä on käytössä.

* "Kuinka vähennän jätteen määrää?" Tuotteiden elinkaarianalyysit ympäristönkuormituksen kannalta.

* Ilmaiset biopussit roskiksiin jotka ovat myös tarpeeksi suuret. Esimerkkinä Norja.

* Kaikki on selvä nyt.

* Kunhan pysyisivät edes ennallaan.

* Miten autoton pääsee omalla asuinalueellaan eroon esim. elektroniikkajätteestä edullisesti ja laillisesti

* Olisi kätevää jos asukas yhdistysten kanssa yhteistyössä voitaisiin toteuttaa aluekohtaisia tiedote-esitteitä. Nettisivut pitäisi tehdä mahdollisimman selkeiksi ja helposti navigoitaviksi ja niiltä pitäisi löytyä ohjeita yleisimpien jätemateriaalien kierrätykseen.

* Selkeät ohjeet ja kannustus kierrättämiseen.

* Tiedotteen, joka kattavasti luettelee kaiken kierrätettävän ja mihin astiaan kukin niistä laitetaan.

Keljo:

- * Lajittelusta ja hyötykeräyksestä lisää tietoa
- * Lapsiin ja nuoriin kohdistuva opastus ja neuvonta. Toiminnalliset, monipuoliset ohjelmat
- * Tyylikkäitä, innostavia, helppolukuisia ja hauskoja nettisivuja sekä oppaita. Tiedotteiden tulisi olla ulkoasultaan houkuttelevimpia.
- * Työpaikoille olisi saatavissa yksinkertaisia opastauluja eri roska-astioiden vierelle.

Säynätsalo:

- * Joku kirjanen mistä näkyy yleiset kierrätyspisteet esim. karttaan piirrettynä koko kaupungin alueella.
- * Kattava infoläjäys medioissa silloin tällöin.
- * Lähimmät keräyspisteet (sijainti). Kierrätysohjeet.
- * Molok-järjestelmä lähemmäksi asuinalueita.
- * Näkyvämpää palvelua.
- * Tiettyjen jätteiden lajitteluohjeet tulisivat olla selkeämpiä kuin nyt.

Jokin muu asuinalue:

- * Tiedon saaminen / löytäminen on joskus ollut hankalaa. Olisi toivottavaa, että tiedon saaminen ei olisi kiinni omasta aktiivisuudesta, vaan järjestelmä olisi tehtävä kierrättäjän kannalta mahdollisimman helpoksi hyvien ohjeistusten avulla.
- * Yksityiskohtainen lista materiaaleista ja paikoista mihin ne kuuluvat, kun niitä halutaan päästä eroon.